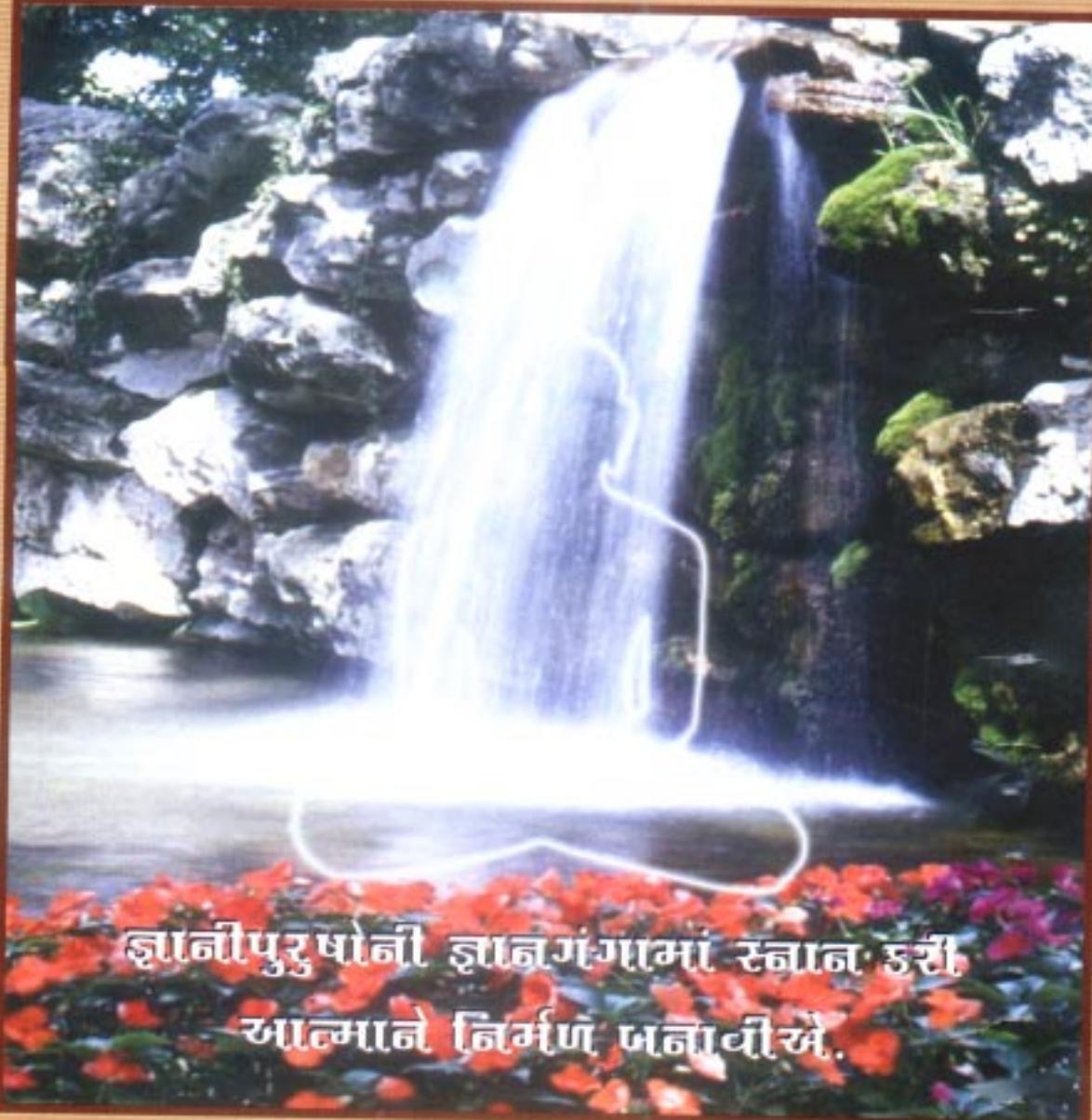

શ્રી રાજ-સોભાગ સાદગુરુ પ્રસાદ

અંક : ૪૫
(નિમાસિક)
માર્ય - ૨૦૦૮

જ્ઞાનીપુરુષોની જ્ઞાનગંગામાં સ્વાન ઇત્તે
આચ્છાને નિર્ભણ બન્નાવીએ.

Published by :

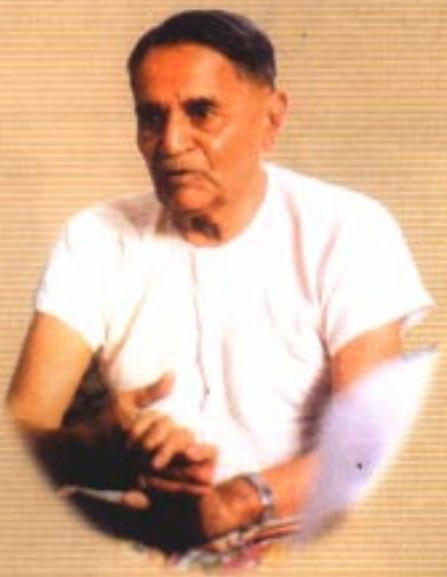
Shree Raj-Sobhag Satsang Mandal

Sobhag Para, SAYLA-363 430 (GUJARAT-INDIA)

Tel. : 02755-280533, TeleFax : 280791

Email : rajsaubhag@yahoo.com

Website : www.rajsaubhag.org

જેણો જ્ઞાન મેળવવું હોય એણો કોની ઈચ્છા મુજબ
વર્તવું ? જ્ઞાનીની ઈચ્છા મુજબ વર્તવું. પોતાની ઈચ્છા મુજબ
વર્તે તે સ્વચ્છંદી કહેવાય. અને સ્વચ્છંદીપણું હોય ત્યાં સુધી
કર્મ કપાય નહીં. જ્ઞાન થાય નહીં. અત્યાર સુધી શું કામ
રખડીએ છીએ ? આ ધર્મની બાબતમાં આપણને ગમ્યું એ
ખરું એમ કહી આંખો મીંચીને કર્યા જઈએ છીએ માટે
રખડીએ છીએ. જ્યાં સુધી સાચો માર્ગ મળે નહીં ત્યાં સુધી
રખડવાનું છે. સાચા માર્ગની શોધ તો કરવી જોઈએ.

આ સંસાર આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિથી ભરેલો છે.
આપણને એવું લાગે છે ? આપણને તો એ બહુ મીઠો લાગે
છે. સાકર જેવો કે શેરડીના રસ જેવો મીઠો લાગે છે. પ.કુ.દેવ
કહે છે "આ લોક ત્રિવિધ તાપથી આકુળવ્યાકુળ છે." આ લખે
છે એ સાચું ? કે આપણો માનીએ છીએ એ સાચું ?

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃતજી

પત્રાંક-૪૭

(પુ.ભાઈશ્રીએ પત્રાંક-૪૭ ઉપર કરાવેલ સ્વાધ્યાય)

પરમહૃપાળુદેવ શ્રીમદ્રાજચંદ્રજી, કે જેમણે જગત તરફ જ્યારે દિલ્લી કરી ત્યારે એમણે જોયું કે જગતનાં ઘણાં બધાં લોકો ધર્મના નામે ઘણું બધું કરી રહ્યાં છે. ધર્મ કરતો જીવ જે કુટુંબમાં જન્મ્યો હોય તે કુટુંબમાં રૂઢિ પરંપરાગત જેમ ધર્મ ચાલતો હોય તેમ તેનું આરાધન કરતો હોય છતાં તે માનતો હોય કે હું જે કંઈ કરું તે સાચું છે અને આનાથી જ મારું કલ્યાણ થશે. આ જોઈ પ.કૃ.દેવનું અંતઃકરણ દ્વારા ઊઠ્યું. એમણે જોયું કે ધર્મ કરતાં જીવો ધર્મનું સાચું સ્વરૂપ સમજતાં નથી. ભલે પોતાના જીવનનો મોટો ભાગ તેઓ ધર્મકાર્યમાં વ્યતીત કરતાં હોવા છતાં, પણ તેમને ધર્મના ફળસ્વરૂપ સર્વદ્ધઃખથી મુક્ત થવું તે પ્રાપ્ત થવું જોઈએ, અને બદલે તેને કદાચ ઉચ્ચગતિની પ્રાપ્તિ થાય છે. પરંતુ જે જન્મમરણના ફેરા ટાળવાના છે એટલે કે સંપૂર્ણ દુઃખથી મુક્ત થવાનું છે તે થઈ શકતું નથી. પ.કૃ.દેવ કે જેઓ ર૙પ૦૦ વર્ષ પહેલાં ભગવાન મહાવીરના અંતેવાસી શિષ્ય હતા. એમણે ભગવાન મહાવીરનો બોધ સાંભળેલો. આ ર૙પ૦૦ વર્ષના ગાળામાં તેઓમાં ઘણી અસામાન્ય શક્તિઓ લોકોને દિલ્લીંગોચર થવા લાગી. માટે ધર્મ કરતાં જીવને જોઈને ધર્મનું સાચું સ્વરૂપ શું છે? તે સમજાવવા જાણો પોતાનું જીવન સતતપણે વ્યતીત કર્યું હોય તેમ લાગે છે. તેઓએ પોતાના પત્રોમાં, વ્યાખ્યાનોમાં, પદોમાં જે જે બોધ આપ્યો છે તેમાં ધર્મનું સાચું સ્વરૂપ-મોક્ષમાર્ગનો જ્યાલ આપવા પૂરેપૂરો પ્રયત્ન કરેલ છે. પ.કૃ.દેવના પરિચયમાં ઘણાં લોકો આચ્યા અને 'તે' બરેખર જ્ઞાની મહાત્મા જ છે અને તેઓના શરણમાં રહી આત્મકલ્યાણ સાધી શકાય તેવું વિચારવા વાગા બહુ થોડા જીવો હતા. તેમાંના આ ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈ છે. જેઓ ખૂબ જ વૈરાગ્યવાન જીવ છે. તેમને આ પત્રાંક-૪૭ લખી,

જેમાં ધર્મનું સાચું સ્વરૂપ સમજાવેલ છે. જે જે જીવોને મિથ્યાત્વની ગ્રંથિ છેદી, સમ્યકૃત્વની પ્રાપ્તિ કરવી છે તેમના માટે આ પત્ર ખૂબ ખૂબ મહત્વ ધરાવે છે.

સત્પુરુષોને નમસ્કાર,

મારા તરફથી એક પત્ર પહોંચ્યું હશે. તમારી વૃત્તિમાં થયેલો ફેરફાર આનહિતસ્વી મને લાગે છે. ખીમજીભાઈ પ.કૃ.દેવના પરિચયમાં આચ્યા તેઓને પ.કૃ.દેવ તરફનું ખેંચાણ ખૂબ વધી ગયું. ધર્મજિજ્ઞાસાની એક ભાવના જાગી. તેમનામાં સદ્ગુરુનાં દર્શન થયાં અને ખીમજીભાઈની એક પરિવર્તનની ધારા ચાલુ થઈ. એટલે કૃપાળુદેવ ફેરફાર જે વૃત્તિમાં થયો તે હિતસ્વી કહે છે. જે ચિત્તવૃત્તિ અશુભ ભાવમાં રહેતી હતી તે બદલાય ને શુભ ભાવમાં આવવા મારે તે ફેરફાર કલ્યાણકારી છે. એટલે કે પોતે જે શરીર ધારણ કર્યું છે તે જ હું. અને જે આત્મા તે પોતાનું સ્વરૂપ છે તેને, શરીરમાં મારાપણાના ભાવને લીધે ઓળખતા નથી. શરીર તો પૂર્વભવનાં કરેલાં કર્મના ઉદ્યરૂપ-સંયોગથી તે પ્રાપ્ત થયેલું છે. તેમાં દરમારાપણાના ભાવ છે તે મિથ્યાત્વ છે જે કાઢવાનું છે. માટે પ.કૃ.દેવ લખે છે, અનંતાનુબંધી કોધ, અનંતાનુબંધી માન, અનંતાનુબંધી માયા અને અનંતાનુબંધી લોભ એ ચાર તથા મિથ્યાત્વમોહિની, મિશ્રમોહિની, સમ્યકૃત્વમોહિની એ ત્રણ એમ એ સાત પ્રકૃતિ જ્યાં સુધી કથ્યોપશમ, ઉપશમ કે કથ્ય થતી નથી ત્યાં સુધી

સમ્યકુદષિ થવું સંભવતું નથી. એ સાત પ્રકૃતિ જેમ જેમ મંદતાને પામે તેમ તેમ સમ્યકૃતવનો ઉદ્ય થાય છે. મિથ્યાત્વની સાત પ્રકૃતિ છે જેમાં અનંતાનુંધી કોધ, માન, માયા, લોભ તથા બીજી ત્રણ પ્રકૃતિ તે સાતેયની નિબિડ ગાંઠ દરેકે દરેક અજ્ઞાની જીવને લાગેલી છે. તે ગાંઠ છેદવાના લક્ષે જો તે ધર્મ કરતો હોય, પુરુષાર્થ કરતો હોય તો તે સાચે રસ્તે કહેવાય. પણ ગ્રંથિ છેદવાનો લક્ષ ન હોય તો જીવ ગમે તેટલાં, જપ, તપ, પ્રત, નિયમ, તપશ્ચર્યાઓ, અનુષ્ઠાનો, સામાચિક, પ્રતિકમણ કરે પણ તેનું અજ્ઞાન કદી દૂર થાય નહીં. માટે આ સાતેય પ્રકૃતિનો ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, કે ક્ષય થવો જોઈએ. અને જીવ તે કરવામાં જો સફળ થાય તો તેને સમ્યકુદર્શનની પ્રાપ્તિ થાય. આત્માની પ્રતીતિ થાય અને તે અચ્યુક મુક્ત થાય જ. તે સાત પ્રકૃતિઓની ગ્રંથિ છેદવી પરમ દુર્લભ છે. તે ગ્રંથિ છેદવી ખૂબ ખૂબ કઠિન છે, મુશ્કેલ છે. બધા જીવો તે ગ્રંથિ છેદી સમ્યકુદર્શન પ્રાપ્ત કરી શકતાં નથી. માર્ગપ્રાપ્ત જીવો લક્ષપૂર્વક યથાયોગ્ય પુરુષાર્થ કરે તો વહેલો કે મોડો સફળ થાય જ. ધર્મના નામે એકેક જીવે અનંતવાર શાસ્ત્રશ્રવણ, અનંતવાર વિદ્યાભ્યાસ, અનંતીવાર જીવદીક્ષા લીધી છે. જીવને થાય કે શું મેં દીક્ષા લીધી હોય ? તો કહે છે કે, હા. તે એક-બે-દસ-સો વાર નહીં પણ અનંતી વાર દીક્ષા લીધી પણ મિથ્યાત્વની ગ્રંથિ છેદવા સમર્થ બની શક્યો નહીં તેથી તે છેદવા માટે જ તત્ત્વજ્ઞાનીઓએ ફરી ફરી બોધ કર્યો છે. એ વસ્તુથી આત્મા અનંત કાળથી ભરપૂર રહ્યો છે. એમાં દષ્ટિ હોવાથી નિજ ગૃહ પર તેની યથાર્થ દષ્ટિ થઈ નથી. એ વસ્તુ એટલે કે કોધ, માન, માયા, લોભ, તૃપ્તા, કામના પાંચેય ઈન્દ્રિયોના વિષયો આવા અનેક સંસારી ભાવો જીવમાં અનાદિકાળથી ભરપૂર રહ્યા છે. તેમાં જીવ રાયોપાચ્યો રહે છે. તેની દષ્ટિ સતત તે સંસારીભાવોમાં રહે છે. ખરેખર તેને જે પ્રાપ્ત કરવું છે તે તરફ તેની દષ્ટિ ગઈ નથી. માર્ગપ્રાપ્ત

જીવ જો સમજાપૂર્વક પ્રયત્ન કરે તો સફળ થઈ શકે. ગ્રંથિ છેદવા જીવે પોતાની ભૂમિકા તૈયાર કરવી પડે. પાત્રતા વધારવી જોઈએ. ખીમજીભાઈમાં પરિવર્તનની ધારા શરૂ થઈ છે. કષાયાદિ ઉપશમ પામવામાં તમને નિમિતાભૂત થયો એમ તમે ગણો છો, માટે મને એ જ આનંદ માનવાનું કારણ છે કે નિર્ગ્રથ શાસનની કૃપા પ્રસાદીનો લાભ લેવાનો સુંદર વખત મને મળશે એમ સંભવે છે. જ્ઞાનીદષ્ટ તે ખરું. મિથ્યાત્વની ગ્રંથિ છેદવી અતિ વિકટ છે. તે છેદવા જીવને જો ભાવ થાય અને પોતાના સ્વચ્છંદ જીવ જો પ્રયત્ન કરે તો તે કદી સફળ થાય નહીં. માટે અહીંથી આગળનો રસ્તો બતાવતા પ.કૃ.દેવ કહે છે, જગતમાં સત્પરમાત્માની ભક્તિ - સત્ગુરુ - સત્સંગ - સત્શાસ્ત્રાધ્યયન - સમ્યકુદષિપણું અને સત્યોગ એ કોઈ કાળે પ્રાપ્ત થયાં નથી. થયાં હોત તો આવી દશા હોત નહીં. આ બધી વસ્તુનો જીવને જોગ થવો જોઈએ. સત્પરમાત્માની ભક્તિ-એટલે કે ભક્તિનું સાચું સ્વરૂપ સમજાવું જોઈએ. ભક્તિ એ સર્વોપરી માર્ગ છે અને સત્પુરુષના ચરણ સમીપ રહી કરવામાં આવે તો ક્ષણવારમાં મોક્ષ કરી દે તેવો પદાર્થ છે. બીજું સત્ગુરુ બધાની આગળ સત્પાંનું છે. સદગુરુ એટલે એવા ગુરુ જેને સત્તની પ્રાપ્તિ થઈ છે તેવા અનુભવી જ્ઞાની ગુરુનો સંગ-સમાગમ થવો જોઈએ. સત્શાસ્ત્ર અધ્યયન એટલે આત્મજ્ઞાની દ્વારા રચાયેલાં સત્શાસ્ત્રો, તેનું અધ્યયન-પઠન જીવે કરવું જોઈએ. પછી જીવની અંદર અનુક્રમે સમ્યકુદષિ ખીલતી જવી જોઈએ. આ રીતે આ બધી સત્પાં વસ્તુનો યોગ જીવને થવો જોઈએ. જૈનદર્શનમાં કહ્યું છે તેમ આ બધી વસ્તુ ત્રણમાં સમાઈ જાય છે તેવા સત્પદેવ, સત્ગુરુ અને સત્પધર્મની જીવને પ્રાપ્તિ થવી જોઈએ. જેમાં આખો મોક્ષમાર્ગ આવી જાય છે, ત્યારપછી તે ત્રણેય પ્રત્યે દઢ શ્રદ્ધા, પ્રતીતિ અને વિશ્વાસ આવી જાય તો જ માર્ગ મળ્યો કહેવાય. ત્યારપછી સત્ગુરુદેવની આજ્ઞાએ ધર્મનું આરાધન ચાલુ કરે તો

તેનો માર્ગ કપાવા મંડે. આમ. પ.કુ.દેવ આ પત્રમાં એક પછી એક એમ બધાં રહસ્યો ખોલતા જાય છે. આ ત્રણેય પ્રામ થયા હોત ને બરાબર આરાધના કરી હોત તો આવી દશા હોત નહીં એટલે કે જન્મમરણના ફેરા હજુ હોત નહીં. પરંતુ જગ્યા ત્યાંથી પ્રભાત એમ રૂડા પુરુષોનો બોધ ધ્યાનમાં વિનયપૂર્વક આગ્રહી તે વસ્તુ માટે પ્રયત્ન કરવું એ જ અનંત ભવની નિષ્ફળતાનું એક ભવે સફળ થવું મને સમજાય છે. અનંતકાળથી ધર્મ તથા જન્મમરણ ખૂબ કર્યા. બધા ભવો નિષ્ફળ ગયા પણ જ્યારે સાચી વાત સમજાણી અને જીવે જે સત્ત્વવસ્તુની પ્રાપ્તિ કરવાની હતી તે કરી તો તેનો આ વર્તમાનભવ સફળ બની જવાનો. આગળ કહે છે સદ્ગુરુના ઉપદેશ વિના અને જીવની સત્પાત્રતા વિના એમ થવું અટક્યું છે. તેની પ્રાપ્તિ કરીને સંસારતાપથી અત્યંત તપાયમાન આત્માને શીતળ કરવો એ જ કૃતકૃત્યતા છે. આમાં બે વસ્તુ કહી છે કે જીવને સદ્ગુરુનો યોગ થવો જોઈએ અને બીજું જીવની અંદર સત્પાત્રતા આવવી જોઈએ. બંનેનો સમન્વય થવો જોઈએ. અને જો આવી રીતે થાય તો સંસારમાં રહેલી જે ત્રિવિધ તાપાણિ છે, જેનાથી જીવ સતત બયા કરે છે તે તાપાણિ શમી જાય. તેનો આત્મા શીતળ અને શીતળ બનતો જાય. આમ થવાથી જીવ પોતાની જાતને, પોતાના ભવને કૃતકૃત્ય બનાવી શકે. એ પ્રયોજનમાં તમારું ચિત્ત આકર્ષણ્યું એ સર્વોત્તમ ભાગ્યનો અંશ છે. આશીર્વયન છે કે તેમાં તમે ફળીભૂત થાઓ. ખીમજીભાઈને પ.કુ.દેવમાં જ્ઞાનીપુરુષનાં દર્શન થયાં. એમણે પ.કુ.દેવનું શરણ ગ્રહણ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો. તેથી તેને પ.કુ.દેવ કહે છે કે તે સર્વોત્તમ ભાગ્યનો અંશ છે. આમ પ.કુ.દેવ તેમને આશીર્વાદ આપે છે. તેઓની સફળતા ઈચ્છે છે. વૈરાગ્યવાન ખીમજીભાઈને દીક્ષા લેવાના સતત ભાવ રહેતા. એમાં પ.કુ.દેવનો જોગ થતાં તેમને સાચો માર્ગ સમજાવ્યો. ઘણાં જીવોને દીક્ષાના ભાવ હોય

પરંતુ તેના કર્મના ઉદ્યમાં દીક્ષા ન હોય અને સંસાર ભજવાનો હોય, ભોગવવાનો હોય તો તે કર્મના ઉદ્યમાં કોઈ ફેરફાર ન કરી શકે. તેથી તેને બે વાત પ.કુ.દેવ કહે છે જ્યાં સુધી સંસાર જેમ ભોગવવો નિમિત્ત હશે તેમ ભોગવવો પડશે. તે વિના ધૂટકો પણ નથી અનાયાસે યોગ્ય જગ્યા સાંપડી જાય તો તેમ, નહીં તો પ્રયત્ન કરશો. અને ભિક્ષાટન સંબંધી યોગ્ય વેળાએ પુનઃ પૂછશો. વિદ્યમાનતા હશે તો ઉત્તર આપીશા. એટલે જો તમને યોગ્ય જ્ઞાની ગુરુની પ્રાપ્તિ થઈ જાય તો તેમ, નહીં તો પ્રયત્ન કરશો. આમ કહી હજુ ખીમજીભાઈની ચકાસણી કરે છે. તેને બરાબર તાવે છે. "ધર્મ" એ વસ્તુ ખસું ગુમ રહી છે. તે બાધ્ય સંશોધનથી મળવાની નથી. અપૂર્વ અંતરસંશોધનથી તે પ્રામ થાય છે, તે અંતરસંશોધન કોઈક મહાભાગ્ય સદ્ગુરુ અનુગ્રહે પામે છે. લોકો ધર્મ બાધ્ય રીતે ખૂબ કરે. જ્ય, ત્ય, નિયમ, તપશ્ચર્યા ખૂબ કરે પરંતુ ચિત્ત જો બાધ્ય સંસારીભાવમાં જ જે ફર્યા કરતું હોય તો તે ધર્મ નથી. આ રીતે મોટા ભાગના લોકો કરતાં હોય છે. પણ ધર્મ તો ખસું ગુમ વસ્તુ છે. ધર્મની પ્રાપ્તિ માટે જીવ અંતર્મુખ બનવું જ પડે. એટલે ચિત્ત સંસારી બાધ્યબાબોથી હટાવી અંતર સંશોધન કરવું પડે. ને તે ખૂબ ખૂબ ભાગ્યશાળી, પુષ્યશાળી જીવ હોય તે જ્ઞાની સદ્ગુરુ પાસેથી પ્રામ કરી શકે. તમારા વિચારો સુંદર શ્રેષ્ઠીમાં આવેલા જોઈ મારા અંતઃકરણો જે લાગણી ઉત્પન્ત કરી છે તે અહીં દર્શાવતાં અટકી જઉં છું. ખીમજીભાઈને માર્ગમાં આગળ વધવાની ભાવના હશે તેથી પ.કુ.દેવે આમ કહ્યું છે. છેવટની આ વિનયપૂર્વક મારી શિક્ષા ધ્યાનમાં રાખશો કે :- એક ભવના થોડા સુખ માટે અનંત ભવનું અનંત દુઃખ નહીં વધારવાનો પ્રયત્ન સત્ત્વપુરુષો કરે છે. પ.કુ.દેવ જે શિક્ષા આપે છે તે ખરેખર વિચારવા જેવી છે. અત્યારે જગતના બધા લોકો જે બાધ્ય સુખ છે તેને પ્રામ કરવા જ દોરી રહ્યા છે. અને બાધ્યસુખ માટેના અથાગ પ્રયત્નને

દ્રવ્ય દસ્તિ

અંક-૪૪ થી ચાલુ...

પુરુષાર્થ પછી પણ તેને અનંત દુઃખની જ પ્રાપ્તિ થાય છે. પંચમકાળની તીવ્ર અસર જોવામાં આવે છે. પરંતુ સમજણવાળો જીવ કે જેમાં થોડા-ઘણા સત્તના અંશો પ્રાપ્ત થયા છે તે માત્ર આત્મકલ્યાણનો જ વિચાર અને પુરુષાર્થ કરે છે. સ્વાત્પદ આ વાત પણ માન્ય છે કે બનનાર છે તે ફરનાર નથી અને ફરનાર છે તે બનનાર નથી. તો પછી ધર્મ પ્રયત્નમાં, આત્મિક-હિતમાં અન્ય ઉપાધિને આધીન થઈ પ્રમાદ શું ધારણ કરવો ? મોટાભાગના જીવોને એમ થાય કે અત્યારે મારી સંસારી જવાબદારીઓ, ઉપાધિઓ પૂરી થાય પછી નિરાંતે ધર્મ કરીશું. થોડો ઘણો ધર્મ કદાચ કરતો હોય પરંતુ તેનું ખેંચાણ અને તેની મહત્તમા સંસાર તરફની જ હોય. તેનું ચિત્ત ધર્મમાં ચોંટનું ન હોય. પોતાની જીતમાં આ બધી વાતો દઢ કરી, પોતાનો સમગ્ર પ્રેમ ચારેબાજુથી ઉઠાવી માત્ર એક આ જ કાર્યમાં લગાવવામાં આવે, એકનિષ્ઠાપૂર્વક પુરુષાર્થ કરવામાં આવે તો જીવ પોતાના લક્ષ સુધી પહોંચી જાય. હકીકતમાં તેના ભાગ્યમાં હશે તેટાં જ તેને મળવાનું છે. નથી ઓછું કે નથી વધારે મળવાનું. પછી તેના ચિત્તમાંથી ઉપાધિનો ભાર બાજુએ મૂકી, કર્મસિદ્ધાંતને દઢ કરી તે પોતાનું આધ્યાત્મિક ઘડતર કરી શકે છે. જેને આ દઢ થયું તેને બાધ્ય પદાર્થોની મહત્તમા દૂર થઈ જાય. પ.કૃ.દેવ બધા જીવોનું કલ્યાણ થાય તેમ ઈચ્છે છે ને માટે જ એક મોટું સ્લોગન આપ્યું કે "સત્ત-પુરુષોનું યોગબળ જગતનું કલ્યાણ કરો." આમ, જ્ઞાનીપુરુષનું યોગબળ બળવાન છે. આ રીતે પ.કૃ.દેવે આ આખો માર્ગ અને માર્ગનું રહસ્ય બતાવતો અદ્ભુત પત્ર મૂકેલ છે. જે જે જીવ આ માર્ગનાં રહસ્યો હસ્તગત કરે છે તેમણે સંસારમાં પોતાની જીતને ન મૂંજવતાં આજ્ઞાપૂર્વક બધાં જ કમનો નિયમિત પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. જે જીવોને આ રહસ્ય જાણવાં હોય તેમણે આ પત્ર ફરી ફરી વાંચવો જોઈએ.

ઉપરના સ્વાધ્યાયમાં બોલ કરેલ ટાઈપ
વચ્ચનામૃતજી પત્રાંક-૪૭ ના છે.

નિશ્ચયથી જોવામાં આવે તો આ મારો આત્મા ભાવકર્મ, દ્રવ્યકર્મ, નોકર્મ વગરનો શુદ્ધ છે. મારો આત્મા જ શુદ્ધ છે. મારો આત્મા જ શુદ્ધાત્મા છે. આ દેહની અંદર બિરાજમાન છે. તથાપિ રૂપીદેહ રહિત અરૂપી છે. આ મારો આત્મા જ નિશ્ચયથી પરમાત્મા છે (૩૩). નિર્મણ સમ્યગ્રદર્શની કોઈ દોષની તરફ દસ્તિ નથી રાખતો, તે બધા દોષોથી રહિત પરમાત્માને શ્રદ્ધાપૂર્વક જુઝે છે. ગ્રણ પ્રકારના કર્મો પર દસ્તિ રાખતો નથી. (૨૫૩) (જ્ઞાનસમુચ્ચ્યયસાર)

જો સૂર્યના કિરણો કદાચિત્ હંડા થઈ જાય તથા ચંદ્રમામાં ગરમી આવી જાય તેમજ કદાચિત્ સુમેરુ પર્વતમાં જંગમ અથવા હલનયલનપણું પ્રાપ્ત થઈ જાય તો થાઓ, પરંતુ ક્યારેય પણ દુઃખની ખાણ રૂપ આ ભયાનક સંસારના ચકમાં ભ્રમણ કરતાં પુરુષને પ્રગટમાં સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી. (૬૮) કઠિન પરિશ્રમ કરીને યત્નથી કરવામાં આવેલાં સંસારના બધાં કાર્યો, પાણીમાં માટીની પૂતળીની જેમ, ક્ષણભરમાં બિલકુલ નાશ થઈ જાય છે. જ્યારે આમ છે તો હે મૂર્ખ બેદની વાત છે કે સાંસારિક કાર્યની જ શા માટે પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે ? બુદ્ધિમાન પ્રાણી ખાલી નિરર્થક, પરિશ્રમ કરાવનારા કાર્યમાં ક્યારેય પણ નિશ્ચયથી વ્યાપાર કરતા નથી. દ્યારહિત યમરાજ જે મરણથી ઉરે છે, મરણ તેને પણ છોડતું નથી. એટલા માટે શા માટે ઉરવાનું ? પોતે ઈચ્છેલું સુખ ક્યારેય પ્રાપ્ત થતું નથી, એટલે તું એ સુખની ઈચ્છા ન કર. જે મરી ગયો, નાશ પામી ગયો તેનો શોક કરવાથી પણ પાછો આવતો નથી, એટલા માટે જરૂર વગરનો શોક ન કરવો. જે સમજને કાર્ય કરતા હોય તેઓ જરૂર વગરનું કામ શા માટે કરે ? (૭૩) તત્ત્વ ભાવના.

દરેક વસ્તુના પરિણામ બાધ્યકારણની અપેક્ષા વિના થાય છે (જ્યધવલા) જે લેશ્યામાં જીવ મરણ

પામે છે તે જ લેશ્યામાં તે ઉત્પત્ત થાય એવો એકાંત નિયમ છે. (ધવલા) તેમજ વિનયપૂર્વક ભણવામાં આવેલું શ્રુત જો કોઈ પણ પ્રકારે પ્રમાદથી વિસ્મૃત થઈ જાય તો બીજા ભવમાં તે ઉપસ્થિત થઈ જાય છે અને કેવળજ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરાવે છે. (ધવલા)

જેમ મુઢી વડે આકાશ ઉપર પ્રહાર કરવો નિરર્થક છે, જેમ ચોખાને માટે ફોટરા ખાંડવા નિરર્થક છે, જેમ તેલને માટે રેતીને પીલવી તે નિરર્થક છે, જેમ ધી માટે પાણીને વલોવવું તે નિરર્થક છે, તે કેવળ મહાનખેદનાં કારણ છે, તેમ અશાતાવેદનીયાદ અશુભ કર્મનો ઉદ્ય આવતાં વિલાપ કરવો, રડવું, કલેષિત થવું, દીન વચ્ચનો બોલવા નિરર્થક છે-દુઃખ મટાડવાને સમર્થ નથી, પરંતુ વર્તમાનમાં દુઃખ વધારે છે અને ભવિષ્યમાં તિર્યંગતિ તથા નરક નિગોદનાં કારણભૂત તીવ્ર કર્મ બાંધે છે જે અનંતકાળમાં પણ છૂટતાં નથી. (ગાથા-૧૬૨૫)

સંસારમાં ભોગ-ઉપભોગની પ્રામિથી જેટલું સુખ થાય છે તેને તે ભોગ-ઉપભોગના નાશથી જેટલું દુઃખ થાય છે તેને સરખાવીએ તો ભોગ-ઉપભોગની પ્રામિથી થતાં સુખ કરતાં ભોગ-ઉપભોગના નાશથી થતું દુઃખ અત્યંત અધિક છે. (૧૨૪૮) જેમ કોઈ મનુષ્ય બહુમૂલ્ય ચંદનને અંજિન માટે બાળે છે, તેમ અજ્ઞાની જીવ વિષયોની વાંદ્ઘામાં નિર્વાણનું કારણ જે મનુષ્ય ભવ તેનો નાશ કરે છે. (૧૮૩૭) ભગવતી આરાધના.

જ્ઞાની પોતામાં અને પરદ્રવ્યમાં સર્વથા કાંઈપણ સંબંધ દેખતો નથી. તેથી આ પુદ્ગલનું નાટક જેવું જણાયું તેવી રીતે નાચે, સ્વયં ઉપજે, સ્વયં વિષશે, સ્વયં આવે-જાય, હું એના નાટકને ન રાખી શકું કે ન છોડી શકું. “એના નાટકના રાખવા છોડવાની ચિંતા પણ કરવામાં આવે તે પણ જુઠી છે, કારણ કે પરવસ્તુ છે, પોતાના ગુણપર્યાય ઉત્પાદવ્યધૌય, કર્ત્ત કર્મ કિયાદિની સામગ્રીથી સ્વાધીન છે.”

(પાનું ૧૦૪) જેવી રીતે કોઈ પુરુષ દર્પણને દેખીને વળી પોતાના મુખનું રૂપ નિઃશંકપણે દેખે છે, તેવી રીતે પોતે સરાગી હોવા છતાં પણ વીતરાગ પ્રતિબિંબને દેખીને વળી નિશ્ચયથી તે જ વીતરાગ સ્વરૂપ હું ‘હુ’ પોતે જ છું-અમ નિઃસંદેહપણે જાણે છે.

(શ્લોક-૧) મિથ્યાત્વી જીવને ક્ષયોપશમરૂપ બુદ્ધિ હોય છે, પણ સ્વ-પરનો બેદ જાણતો નથી તેથી. નિજ સૂર્યને દેખતો નથી અર્થાત્ જ્ઞાનસ્વરૂપ મૂળ આત્માને દેખતો નથી. માત્ર તડકાને-ઉધાડરૂપ પર્યાયને દેખે છે. (પા.-૧૫૮) આત્માવલોકન

હે ભવ્ય ! લોકમાં નમન કરવા યોગ્ય પુરુષો તે પણ જેને નિરંતર નમે છે. ધ્યાવવા યોગ્ય પુરુષો તે પણ જેનું નિરંતર ધ્યાન કરે છે તથા સ્તુતિ કરવા યોગ્ય પુરુષો તે પણ જેની સ્તુતિ કરે છે એવો પરમાત્મા આ દેહમાં જ બિરાજે છે, તેને ગમે તેમ કરીને પણ જાણ. (ગાથા-૧૦૩) નિશ્ચયનયનું સ્વરૂપ એવું છે કે-એક દ્રવ્યની અવસ્થા જેવી હોય તેને કહે. આત્માની બે અવસ્થાઓ છે-એક તો અજ્ઞાન અવસ્થા અને બીજી જ્ઞાન અવસ્થા. જ્યાં સુધી અજ્ઞાન અવસ્થા રહે, ત્યાં સુધી તો બંધ પર્યાયને આત્મા જાણે છે કે-હું મનુષ્ય છું, હું પશુ છું, હું કોધી છું, હું માનવાળો છું, હું માયાવી (કપ્તી) છું, હું પુણ્યવાન-ધનવાન છું, હું નિર્ધન-દરિદ્ર છું, હું રાજા-રંક છું, હું મુનિ કે શ્રાવક છું, ઈત્યાદિ પર્યાયોમાં પોતાને માને છે. આ પર્યાયોમાં લીન થાય છે, ત્યાં સુધી મિથ્યાદિ-અજ્ઞાની છે. તેનું ફળ સંસાર છે તેને ભોગવે છે. (ગાથા-૮૮) પરદ્રવ્યથી દુર્ગતિ થાય છે અને સુદ્રવ્યથી સુગતિ થાય છે. આ સ્પષ્ટ-પ્રગટ જાણો. એટલા માટે હે ભવ્ય જીવો ! તમે આ પ્રમાણે જાણી ને સ્વદ્રવ્યમાં પ્રેમ કરો અને અન્ય જે પરદ્રવ્ય તેનાથી વિરતિ કરો. (ગાથા-૧૬) મુનિ-સાધક એવી ભાવના કરે કે ઊર્ધ્વલોક, મધ્યલોક, અધોલોક-આ ત્રણે લોકમાં મારું કાંઈ પણ નથી. હું એકાકી આત્મા છું, આવી

ભાવનાથી યોગી-મુનિ-સાધક પ્રગટરૂપથી શાશ્વત સુખને પ્રાપ્ત કરે છે (ગાથા-૮૧) મોક્ષ પાહુડ.

જે જીવને, જેવી રીતે જ્યાં જે દુઃખ-સુખ પ્રાપ્ત કરવાનું હોય છે, તે જીવને તે રીતે, તે સ્થાનમાં તે કાળમાં તે દુઃખસુખ દૈવ (પ્રારબ્ધ)ના કારણે અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. પૂર્વે જીવે જે સારું અથવા બૂરું કર્મ કર્યું અને આ સમયે તે ઉદ્યરૂપ થઈને ફળ દેવા માટે સંસુખ થયું છે, તો તેને જરા પણ અન્યથા કરવામાં ઈન્દ્ર પણ કોઈ રીતે સમર્થ નથી. અર્થાત્ કરેલા કર્મના ફળને જીવે અવશ્ય ભોગવવું પડે છે. કોઈ બીજો પણ કોઈપણ હેરફેર કરી શકતો નથી. (શ્લોક-૭૪૬, ૭૪૭) તત્કાળ ગ્રાણોને હરનારું ઝેર ખાઈ લેવું સારું, ભયંકરપણે સળગતી અગ્નિમાં પ્રવેશીને બળીને રાખ થઈ જવું સારું અને અન્ય કોઈપણ કારણ વડે યમરાજની ગોદમાં સમાઈ જવું સારું પરંતુ તત્વજ્ઞાનથી રહિતપણે આ સંસારમાં જીવવું સારું નથી. (શ્લોક : ૨૦૩) આ સંસારમાં પરમ સુખ શું છે ? તો તે એક ઈચ્છારહિતપણું છે. તથા પરમ દુઃખ શું છે ? તો તે ઈચ્છાઓના દાસ બની જવું તે. આમ, મનમાં સમજુને જે પુરુષ સર્વથી મમતા છોડીને આત્મ ધર્મનું સેવન કરે છે તે જ પુણ્યાત્મા કે પવિત્ર છે. શરીર તેમજ શરીરના સંબંધીઓના સંબંધમાં ચિંતા કરવી તે ઈચ્છાઓને ઊભી કરવાનું બીજ છે. આ પ્રકારનો મોહ ત્યાગવો એ જ ઈચ્છાઓનો નાશ કરવાનું બીજ છે. (શ્લોક-૧૪) જે સંસારમાં પૃથ્વીને ઉલટાવવામાં, આકાશમાંથી ચંદ્ર, સૂર્યને ઉત્તારી લેવામાં, વાયુને અચળ કરવામાં, સમુદ્રના પાણીને પી જવામાં તથા પર્વતનું ચૂર્ણ કરી નાખવામાં સમર્થ પુરુષ પણ મૃત્યુને પામે છે, તો ત્યાં બીજાની શું સ્થિતિ છે ? એ જ બરાબર છે કે જે બિલ (ખાડા)માં જંગલોની સાથે પર્વત પણ સમાઈ જાય છે તેમાં પરમાણુઓનું સમાઈ જવું કઈ મોટી વાત છે ? (શ્લોક-૩૦૫) સુભાષિત રણ સંદોહ.

જે સિદ્ધ ભગવાન દ્રવ્યકર્મ, ભાવકર્મ અને નોકર્મથી રહિત છે, કેવળજ્ઞાદિ અનંત ગુણોથી પૂર્ણ છે, તે જ હું સિદ્ધ છું, શુદ્ધ છું, નિત્ય છું, એક છું અને નિરાલંબી છું. (ગાથા-૨૭) સિદ્ધગતિમાં જેવા સર્વમલ રહિત જ્ઞાનસ્વરૂપી સિદ્ધ ભગવાન બિરાજમાન છે, તેવો જ દેહની અંદર બિરાજમાન છે પરમ બ્રહ્મસ્વરૂપ પોતાનો આત્મા રહેલો છે એમ જાણવું. (ગાથા-૨૬) ભવ્ય પુરુષને જેમ જેમ કાળાદિ લભ્યાઓ નિકટ આવતી જાય છે તેમ તેમ મોક્ષ માટેની સર્વ ઉત્તમ સામગ્રીઓ નિશ્ચયથી પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. (ગાથા-૧૨) આ શરીરના રોગ-સરન-પડન-જરા તથા મરણરૂપ સ્વભાવને દેખીને જ ભવ્ય જીવ આત્માને ધ્યાવે છે તે પાંચ પ્રકારના શરીરોથી મુક્ત થઈ જાય છે. (ગાથા-૪૦) તત્ત્વસાર.

જો કે શુદ્ધ ઉપયોગ લક્ષણવાળું ક્ષાયોપશમિક-જ્ઞાન મુક્તિનું કારણ થાય છે તો પણ ધ્યાન કરનાર પુરુષે ‘નિત્ય, સકળ નિરાવરણ, અખંડ, એક સંપૂર્ણ નિર્મળ કેવળજ્ઞાન જેનું લક્ષણ છે એવું પરમાત્મા સ્વરૂપ તે જ હું છું, બંડજ્ઞાન રૂપ નહિ’- એવી ભાવના ભાવવી-કરવી. (ગાથા-૩૪)

પ્રશ્ન : સાક્ષાત્ શુદ્ધ નિશ્ચય નયથી આ રાગ-દ્રેષ કોના છે એમ અમે પૂર્ણીએ ધ્યાએ ?

ઉત્તાર : સાક્ષાત્ શુદ્ધ નિશ્ચયથી સ્ત્રી અને પુરુષના સંયોગ રહિત પુત્રની જેમ, ચૂના અને હળદરના સંયોગ રહિત રંગ વિશેષની જેમ, તેમની-રાગદ્વેષાદિની ઉત્પત્તિ જ નથી, તો કઈ રીતે ઉત્તર આપીએ ? (ગાથા-૪૮) જો કે કાળલભ્યના વિશે જીવ અનંતસુખનું ભાજન થાય છે, તો પણ વિશુદ્ધ જ્ઞાનદર્શન સ્વભાવી નિજપરમાત્મ તત્ત્વના સમ્યક્ શ્રદ્ધાન-જ્ઞાન-આચરણરૂપ તથા સમસ્ત બહિર્દ્વયની ઈચ્છાની નિવૃત્તિ જેનું લક્ષણ છે એવા તપશ્રણરૂપ જે નિશ્ચય ચતુર્વિધ આરાધના છે તે જ તેમાં ઉપાદાન કારણ જાણવું, કાળ નહિ. તેથી તે કાળ હેય છે.

(ગાથા-૨૧ની ટીકામાંથી) આદિ-મધ્ય-અંતરહિત, શુદ્ધ, બુદ્ધ એક સ્વભાવ પરમાત્મામાં સકલ નિર્મળ કેવળજ્ઞાન રૂપ નેત્ર વડે અરીસામાં પ્રતિબિંબોની પેઠે, શુદ્ધાત્મા આદિ પદાર્થો આલોકિત થાય છે-દેખાય છે-જ્ઞાય છે-પરિચિન્ન થાય છે. તેથી તે કારણે તે (શુદ્ધાત્મા જ) નિશ્ચય લોક છે અથવા તે નિશ્ચય લોક નામના પોતાના શુદ્ધ પરમાત્મામાં અવલોકનને નિશ્ચય લોક છે. (ગાથા-૩૫) બૃહદ્દ દ્રવ્ય સંગ્રહ.

આત્માને આત્મા દ્વારા આત્મામાં જ શરીરથી ભિન્ન એવો વિચારવો કે જેથી પાછો આ આત્મા સ્વપ્રમાં પણ શરીરની સંગતિને પ્રાપ્ત ન થાય અર્થાત્ હું શરીર હું એવી બુદ્ધિ સ્વપ્રમાં પણ ન હોય એવો નિશ્ચય કરવો જોઈએ. (શ્લોક-૮૬, પ્રકરણ-૩૨) મારો આત્મા પરમાત્મા છે, પરમ જ્યોતિ પ્રકાશ સ્વરૂપ છે, જગતમાં મોટો છે; તો પણ વર્તમાનમાં જોવા માત્રમાં રમણીય અને અંતમાં નીરસ એવા ઈન્દ્રિયોના વિષયોથી ઠગાયો છે. (પ્ર.-૩૧/૮) વિવેક રહિત અજ્ઞાની જીવ પોતે પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્માની ઉપર તો કોધ કરતો નથી, પરંતુ તે કર્માની નિર્જરા કરાવવાવાળા પુરુષની ઉપર કોધ કરે છે. અર્થાત્ વૈદ્ય સમાન પોતાની ચિકિત્સા કરનારની ઉપર કોધ કરે છે. પણ આ પદ્ધતિ કોઈ પ્રકારે યોગ્ય નથી કારણ કે પોતાના કર્માની નિર્જરા કરાવે તે તો વૈદ્યની જેમ પોતાનો ઉપકારી છે, તેનો તો ઉપકાર જ માનવો જોઈએ. તેની ઉપર કોધ કરવો ઘણી મોટી ભૂલ છે. તથા કૃતધ્બન્તા છે. (પ્ર.-૧૮, ગાથા-૪૧) આ આત્મા ગ્રાણે જગતનો સ્વામી છે; સમસ્ત પદાર્થોનો જ્ઞાતા-જ્ઞાનનાર છે, અનંત શક્તિવાળો છે, પરંતુ અનાદિકાળથી પોતાના સ્વરૂપથી ચ્યુત થઈને પોતે પોતાને નથી જ્ઞાતો. તે પોતાની જ ભૂલ છે. (પ્ર.-૨૧, ગાથા-૨૧) જ્ઞાનાર્થવ.

પ્રથમ તો હું સ્વભાવથી જ્ઞાયક જ છું, કેવળ જ્ઞાયક હોવાથી મારે વિશ્વના સમસ્ત પદાર્થોની સાથે

પણ સહજ જ્ઞાયક લક્ષણ સંબંધ જ છે, પરંતુ બીજા સ્વસ્વામિ લક્ષણાદિ સંબંધો નથી; તેથી મારે કોઈ પ્રત્યે ભમત્વ નથી, સર્વત્ર નિર્મમત્વ જ છે. (ગાથા-૨૦૦) પુણ્ય અને પાપમાં તફાવત નથી એમ જે નથી માનતો, તે મોહાસ્થાદિત વર્તતો થકો ઘોર અપાર સંસારમાં પરિબ્રમણ કરે છે. (ગાથા-૭૭) જે પર્યાયો વધપિ ઉત્પત્ત થયા નથી તથા જે ઉત્પત્ત થઈને વિલય પામી ગયા છે, તે ખરેખર અવિદ્યમાન હોવા છતાં જ્ઞાનપ્રાપ્તિ નિયત હોવાથી-જ્ઞાનમાં સીધા જ્ઞાતા હોવાથી જ્ઞાનપ્રત્યક્ષ વર્તતા થકાં, પથ્થરનાં સ્તંભમાં કોતરાયેલાં ભૂત અને ભાવી દેવોની-તીર્થકરની-માફક પોતાનું સ્વરૂપ અકંપપણે જ્ઞાનને અર્પતા એવા તે પર્યાયો વિદ્યમાન જ છે. (ગાથા-૩૮) ઈન્દ્રિય સુખના ભાજનોમાં પ્રધાન દેવો છે; તેમને પણ ખરેખર સ્વાભાવિક સુખ નથી; ઉલ્લંઘને તેમને સ્વાભાવિક દુઃખ જ જોવામાં આવે છે; કારણ કે તેઓ પંચેન્દ્રિયાત્મક શરીરરૂપી પિચાશની પીડા વડે પરવશ હોવાથી ભૂગુપ્યાત-એટલે કે અતિ દુઃખથી કંટાળીને આપધાત કરવા માટે પર્વતના નિરાધાર ઊંચા સ્થાન પરથી ખાવામાં આવતી પદ્ધતા-સમા મનોજ વિષયો તરફ ધસે છે. (ગાથા-૭૧) જે કાંઈ કહેવા જેવું હતું તે અશેષપણે કહેવાયું છે, એટલાથી જ જો કોઈ ચેત-સમજે તો. બાકીની વાણીનો અતિ વિસ્તાર કરવામાં આવે તો પણ નિશ્ચેતનને-આણસમજુને-જડ જેવાને-ખરેખર વ્યામોહની(મોહની) જાળ અતિ દુસ્તર છે (ટીકા કણશ-૧૪) (પ્રવચનસાર).

શુદ્ધ ચિદ્બુધનું સ્મરણ તજીને જે જીવ અન્ય કાર્ય કરવા ઈછે છે તે દુબુદ્ધિ જીવ અમૂલ્ય ચિંતામણી રતને તજીને પથ્થર ગ્રહવા લલચાય છે. (તરંગિણી-અ.-૮, શ્લોક-૧૪) બધા કષાયોમાં માયાનું ફળ બહુ જ પાપને ઉપજાવે છે. જે જીવ નિગોદમાં ઉપજ મહાદુખી હોય તે માયા કષાયનું ફળ છે. અને અન્ય જે કોધ, માન, લોભ કષાયોથી નરકમાં જવું પડે છે.

નિગોદમાં જવું પડતું નથી. (સુદૃષ્ટિ તરંગિણી, પા.-૫૮) કમે કમે ચઢીને કીડી વૃક્ષ ઉપર રહેલાં ફળ પાસે પોપટની માફક પહોંચે છે; અને મનુષ્ય પોતાનામાં રહેલા શુદ્ધ ચિદ્રુપનું ચિંતન તે જ પ્રમાણે કમે કરીને પામે છે. (અ.૧૮, ગાથા-૧૭) નિર્મમપણાને ચિંતવવા માટે કલેશ થતો નથી, પરની યાચના કરવી પડતી નથી, કોઈ ખુશામત કરવી પડતી નથી, કોઈ ચિંતા થતી નથી, તેમ કાંઈ ધનાદિ ખર્ચવું પડતું નથી. માટે નિર્મમત્વ ભાવની સતત ચિંતવણા કરવી. (તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી અ.-૧૦, ગાથા-૧૭)

હે આત્મન ! જેમ પર પદાર્થોને પ્રતિદિન તું સમરે છે તેમ જો શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપને સ્મરે તો મોક્ષ શું તને હસ્તગત ન થાય ? થાય જ (અ.૧૫, ગાથા-૬) શુદ્ધ ચિદ્રુપ હું દું એ સ્મરણ કરતાં બીજું ઉત્તમ સ્મરણ, કદીય, ક્યાંય કોઈનું પણ, કોઈએય જોયું નથી સાંભળ્યું નથી (અ.૨, ગાથા-૧૪) જેમ દર્પણમાં જે મયૂરનું પ્રતિબિંબ પડે છે તે પ્રતિબિંબ વાસ્તવિક મયૂર કહેવાતો નથી, જો તે પણ વાસ્તવિક હોય તો તે પ્રત્યક્ષ મયૂરની માફક પ્રત્યક્ષ થવો જોઈએ. પરંતુ દર્પણમાં તે પ્રત્યક્ષ થતો નથી પણ માત્ર તેનું પ્રતિબિંબ જ જણાય છે; તે જ પ્રમાણે જીવાદિ નવ તત્ત્વો જીવની નવ અવસ્થાઓ છે, પણ તે વાસ્તવિક ત્રિકાલિક જીવસ્વરૂપ નથી. જીવાદિ નવતત્ત્વો જીવની અવસ્થાઓ છે પણ તે શુદ્ધ જીવ દ્રવ્ય નથી. (ભાગ-૨, ગાથા-૧૬૮નો ભાવાથી)

જેવી રીતે જ્યા પુષ્પના યોગથી સ્ફટિક મણીમાં જે બાલિમાનો પ્રતિભાસ થાય છે તે ક્ષણિક છે, પણ સ્ફટિકનું સ્વરૂપ નથી, તેવી જ રીતે જીવાદિ નવતત્ત્વોમાં જે જીવનો પ્રતિભાસ થાય છે તે વાસ્તવિક નથી, પરંતુ કેવળ વ્યવહાર દર્શિથી છે, શુદ્ધ દર્શિથી તો જીવતત્ત્વ અદ્વૈતરૂપ જ છે, તેમાં આ નવ અવસ્થાઓનો પ્રતિભાસ થતો નથી.

(ગાથા-૧૬૮) જેમ વાસ્તવમાં પોતે જ એકરસવાળી નમકની કાંકરી નાના પ્રકારના વ્યંજનોમાં (શાકોમાં) મળીને પણ ભિન્નરસવાળી થઈ જતી નથી, તેવી જ રીતે જીવ, પોતે જ અદ્વૈતરૂપ હોઈને સર્વ અવસ્થાઓમાં ચિદાત્મક જ છે, તે પરદ્રવ્યના સંયોગ-વિયોગપૂર્વક થવાવાળા જીવાદિ નવતત્ત્વોમાં વિમિશ્રિત થઈને પણ અશુદ્ધ-દ્વૈતરૂપ થઈ જતો નથી. (ભાગ-૨, ગાથા-૧૭૨) જેવી રીતે કીચડ અને જળ બને એકમેક થયેલા જેવા માલૂમ પડે છે, પરંતુ શુદ્ધ જળ તરફ લક્ષ કરતાં કીચડ લક્ષણત થતો નથી, કારણ કે વાસ્તવમાં જળ કીચડથી ભિન્ન છે, તેવી રીતે જીવ પણ નવતત્ત્વોમાં એકમેક જેવો માલૂમ પડે છે પરંતુ શુદ્ધ જીવ એ નવતત્ત્વોથી વાસ્તવમાં ભિન્ન છે. (ભાગ-૨, ગાથા-૧૬૬) જેવી રીતે લોકમાં આ તૃણાંનિ છે, આ કાણ અજિન છે અને આ છાણાનો અજિન છે અને આ પાખાણઅજિન છે ઈત્યાદિ રૂપ અજિનને કહેવામાં આવે છે, પરંતુ વાસ્તવમાં તે અજિન, તૃણા, કાણ-છાણનું કે પથ્યર આદિરૂપ થઈ જતો નથી, કારણ કે તેનાથી વસ્તુપણે ભિન્ન છે. તેવી જ રીતે જીવ પણ નવતત્ત્વોમાં જોવામાં આવે છે; પરંતુ તે વસ્તુતઃ નવતત્ત્વરૂપ થઈ જતો નથી. (ભાગ-૨, ગાથા-૧૬૭નો ભાવાથી) જેમ પ્રત્યક્ષમાં દૈવી યોગથી કોઈની આંખમાં પીડા થવા છિતાં પણ કોઈ બીજાની આંખ પ્રસંગ રહી શકે છે, તેવી જ રીતે ચારિત્ર મોહના ઉદ્યવશ ચારિત્ર ગુણમાં વિકાર થવા છિતાં પણ તેથી આત્માના સમ્યકૃત્વગુણની કોઈ પ્રકારથી ક્ષતિ થતી નથી. (ઉત્તરાર્ધ-શ્લોક-૬૮૧) પંચાધ્યાયી ભાગ-૨ અને ઉત્તરાર્ધ

જેવી રીતે ઘાસ, લાકડાં, વાંસ અથવા જંગલના અનેક ઈંધનાદિ અજિનમાં બળે છે, તેમના આકાર ઉપર ધ્યાન દેવાથી અજિન અનેકરૂપ દેખાય છે, પરંતુ જો માત્ર દાહક સ્વભાવ ઉપર દર્શિ મૂકવામાં આવે તો સર્વ અજિન એકરૂપ જ છે; તેવી જ રીતે જીવ નવતત્ત્વોમાં શુદ્ધ, અશુદ્ધ, ભિન્ન આદિ અનેકરૂપ થઈ

રહ્યો છે; પરંતુ જ્યારે તેની ચૈતન્ય શક્તિ પર વિચાર કરવામાં આવે ત્યારે તે અરૂપી અને અભેદરૂપ ગ્રહણ થાય છે. (જીવદ્વાર, પદ-૮) જીવ આદિ અવસ્થા નિગોદથી માંડીને અંત અવસ્થા-સિદ્ધપર્યાય સુધી પોતાના પરિપૂર્ણ સ્વભાવથી સંયુક્ત છે. પર દ્રવ્યોની કલ્પનાથી રહિત છે. સહૈવ એક ચૈતન્યરસથી સંપત્ત છે. એમ શુદ્ધ નયની અપેક્ષાએ જિનવાણીમાં કહ્યું છે. (જીવદ્વાર પદ-૧૧) સ્વજ્ઞેય આત્મા છે અને પરજ્ઞેય આત્મા સિવાયના જગતના સર્વ પદાર્થો છે, જેણો આ સ્વજ્ઞેય અને પરજ્ઞેયની ગુંચવણ સમજ લીધી છે તેણે બધું જ જાણી લીધું છે એમ સમજો. (સાધ્ય-સાધકદ્વાર પદ-૪૭) જેમ સોનું કુધાતુ (alloy)ના સંયોગથી અજિનના તાપમાં અનેકરૂપ થાય છે; પરંતુ તો પણ તેનું નામ એક સોનું જ રહે છે. તથા શરાફ કસોટી ઉપર કર્સીને તેની રેખા જુએ છે અને તેની ચમક પ્રમાણે કિંમત દે-લે છે; તેવી જ રીતે અરૂપી મહા દીપ્તિવાળો જીવ અનાદિકાળથી પુદ્ગળના સમાગમમાં નવતત્ત્વરૂપ દેખાય છે, પરંતુ અનુમાન પ્રમાણથી સર્વ અવસ્થાઓમાં જ્ઞાનતત્ત્વરૂપ એક આત્મારામ સિવાય બીજું કંઈ નથી. (જીવદ્વારપદ-૯)

જેમ કોઈ મનુષ્ય પહાડ ઉપરથી લપસી જાય અને કોઈ હિતકારી બનીને તેનો હાથ મજબૂતાઈથી પકડી લે તેવી જ રીતે જ્ઞાનીઓને જ્યાં સુધી મોક્ષ પ્રાત થયો નથી ત્યાં સુધી વ્યવહારનું અવલંબન છે, જો કે આ વાત સાચી છે તો પણ નિશ્ચયનય ચૈતન્યને સિદ્ધ કરે છે. તથા જીવને પરથી બિન દર્શાવે છે. અને વ્યવહાર નયતો જીવને પરને આશ્રિત કરે છે. (જીવદ્વાર-પદ-૯) હે સંસારી જીવો ! જેને તમે કહો છો કે આ અમારું ધન છે, તેને સજજાનો, જેવી રીતે નાકનો મેલ ખંખેરી નાંખવામાં આવે તેમ છોડી દે છે અને પછી ગ્રહણ કરતાં નથી. જે ધન તમે પુણ્યના નિમિત્તે મેળવ્યું કહો છો તે દોઢ દિવસની મોટાઈ છે. અને પછી નરકમાં નાંખનાર છે. અર્થાત્ પાપરૂપ છે,

તમને અનાથી આંખોનું સુખ દેખાય છે તેથી તમે કુટુંબીજનો વગેરેથી એવા ઘેરાઈ રહો છો, જેવી રીતે મિઠાઈ ઉપર માખી ગણગણે છે. આશ્રયની વાત એ છે કે ‘આટલું હોવા છતાં સંસારી જીવો સંસારથી વિરક્ત થતાં નથી. સાચું પૂછો તો સંસારમાં એકલી અશાતા જ છે, ક્ષણમાત્ર પણ શાતા નથી. (બંધ્વાર-પદ-૪૪) જ્ઞાનીપુરુષ એવો વિચાર કરે છે હું સહૈવ એકલો છું, પોતાના જ્ઞાનદર્શન રસથી ભરપૂર પોતાના જ આધારે છું, ભ્રમજ્ઞાનો કૂપ મોહ કર્મ મારું સ્વરૂપ નથી ! મારું સ્વરૂપ તો શુદ્ધ ચૈતન્યસિદ્ધ છે. (જીવદ્વાર-પદ-૩૩) ભવ્ય જીવોને શ્રી ગુરુ ઉપદેશ કહે છે કે શીધ મોહનું બંધન તોડી નાંખો, પોતાનો સમ્યકૃત્વગુણ ગ્રહણ કરો અને શુદ્ધ અનુભવમાં મસ્ત થઈ જાવ. પુદ્ગળ દ્રવ્ય અને રાગાદિ ભાવો સાથે તમારે કોઈ સંબંધ નથી. એ સ્પષ્ટ અચેતન છે અને તમે અરૂપી ચૈતન્ય છો તથા પાણીથી બિન તેલની પેઠે તેમનાંથી જુદાં છો. (જીવદ્વાર-પદ-૧૨) શ્રી ગુરુ જગવાસી જીવોને ઉપદેશ આપે છે કે તમને આ સંસારમાં મોહનિદ્રા લેતાં અનંતકાળ વીતી ગયો; હવે તો જાગો અને સાવધાન અથવા શાંત ચિત્ત થઈને ભગવાનની વાણી સાંભળો !-કે જેનાથી ઈન્દ્રિયોના વિષય જીતી શકાય છે. મારી પાસે આવો, હું કર્મકલંક રહિત પરમ આનંદમય તમારા આત્માના ગુણ તમને બતાવું. શ્રી ગુરુ આવા વચનો કહે છે તો પણ સંસારી મોહ જીવ કંઈ ધ્યાન આપતા નથી, જાણો કે તેઓ માટીના પૂતળાં છે. અથવા ચિત્રમાં દોરેલા મનુષ્ય છે. (નિર્જરાદ્વાર-પદ-૧૨) જેની ભવસ્થિતિ ઘટી જવાથી અર્થાત્ કિંચિત્ ન્યૂન અર્ધ પુદ્ગળ-પરાવર્તન કાળ માત્ર શેષ રહેવાથી મોક્ષ અવસ્થા સમીપ આવી ગઈ છે તેના મનરૂપ ધાપમાં સદ્ગુરુ મેધરૂપ અને તેમના વચન મોતીરૂપ પરિણમન કરે છે. ભાવ એ છે કે આવા જીવોને જ શ્રી ગુરુના વચનો રૂચિકર થાય છે. (સાધ્ય-

સાધકદ્વાર-પદ-૫) જેમ ભૂખ્યો હૂઠરો હાડકું ચાવે છે અને તેની અણી ચારેકોર મોઢામાં વાગે છે, જેથી ગાલ, તાળવું, જીબ અને જડબાનું માંસ ચીરાઈ જાય છે અને લોહી નીકળે છે, તે નીકળેલાં પોતાના જ લોહીને તે ખૂબ સ્વાદથી ચાટતો થકો આનંદિત થાય છે, તેવી જ રીતે અજ્ઞાની, વિષય લોલુપી જીવ કામભોગમાં આસકત થઈને સંતાપ અને કષમાં ભલાઈ માને છે. કામકીડામાં શક્તિની ડાની અને મળમૂત્રની ખાંચા સાક્ષાત્ દેખાય છે. તો પણ ગ્લાનિ કરતો નથી. રાગદ્રેષમાં જ મંજ રહે છે. (બંધ્દ્વાર-પદ-૩૦) (સમયસાર નાટક)

તત્ત્વ વિચારનો મહિમા કેવો છે ? -તત્ત્વવિચાર રહિત દેવાદિકની પ્રતીતિ કરે, ઘણા શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરે; પ્રતાદિક પાળે, તપશ્ચરણાદિ કરે છતાં તેને તો સમ્યકૃત્વ થવાનો અધિકાર નથી અને તત્ત્વ વિચારવાળો એ વિના પણ સમ્યકૃત્વનો અધિકારી થાય છે. (અ.-૭, પા.-૨૬૫) જેમ સાકર ખાતાં ગંધેંદું મરી જાય તો તેથી કાંઈ મનુષ્ય તો સાકર ખાવી ન છોડે, તેમ કોઈ વિપરીત બુદ્ધિ જીવ અધ્યાત્મગ્રંથો સાંબંધી સ્વચ્છંદી થાય તો તેથી કાંઈ વિવેકી જીવ તો અધ્યાત્મગ્રંથોનો અભ્યાસ ન છોડે. (અ.-૮, પા.-૨૬૪) પરિણામોમાં કેવી વિચિત્રતા રહેલી છે-કોઈ જીવ તો અગિયારમાં ગુણસ્થાને યથાજ્યાન ચારિત્ર પામી પાછો મિથ્યાદિ બની કિંચિત્ ન્યૂન અર્ધપુદ્ગાલ પરાવર્તન કાળ સુધી સંસારમાં રખે છે, ત્યારે કોઈ નિત્ય નિગોદમાંથી નીકળી મનુષ્ય થઈ આઈ વર્ષની વયમાં મિથ્યાત્વથી છૂટી અંતર્મુહૂર્તમાં કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે-એમ જ્ઞાણી પોતાના પરિણામ બગડવાનો ભય રાખવો તથા તેને સુધારવાનો ઉપાય કરવો. (અ.-૭, પા.-૨૬૮) જેમ કોઈ મહાન દરિદ્રીને અવલોકનમાત્ર ચિંતામણિની પ્રાપ્તિ થાય છતાં તે ન અવલોકે તથા જેમ કોઈ કોઢીયાને અમૃતપાન કરાવવા છતાં પણ તે ન કરે, તેમ સંસાર

પીડિત જીવને સુગમ મોક્ષમાર્ગના ઉપદેશનું નિભિત બને છતાં તે અભ્યાસ ન કરે તો તેના અભાગ્યનો મહિમા કોણ કરી શકે ? તેનું તો હોનહાર જ વિચારી પોતાને સમતા આવે. (અ.-૧, પા.-૨૭) જે સંસાર ભયથી શ્રી તીર્થકરાધિક કર્યી તે સંસારભયથી જે રહિત છે તે મોટા સુભટ છે. (અ.-૧, પા.-૨૪) જીવને તત્કાળ મરણ ભાસે તો પણ મરણને ન ગણતાં વિષયોનું ગ્રહણ કરે છે. તેથી મરણ થવા કરતાં પણ ઈન્દ્રિયોના વિષય સેવનની પીડા અધિક જણાય છે. એ ઈન્દ્રિયોની પીડાથી સર્વ જીવો પીડિત બની નિર્વિચાર થઈ, જેમ કોઈ દુઃખી માણસ પહાડ ઉપરથી પડતું મૂકે તેમ, વિષયોમાં જંપાપાત કરે છે. (અ.-૩, પા.-૫૧) પ્રથમ દેવાદિકનું શ્રદ્ધાન કરવું, પછી જિનમતમાં કહેલા જીવાદિ તત્ત્વોનો વિચાર કરવો, તેના નામ, લક્ષણાદિ શીખવા, કારણ કે તેના અભ્યાસથી તત્ત્વ શ્રદ્ધાનની પ્રાપ્તિ થાય છે. પછી સ્વપરનું ભિન્નપણું જેથી ભાસે તેવા વિચારો કરવા, કારણ કે અભ્યાસથી ભેદવિજ્ઞાન થાય છે. ત્યાર પછી એક સ્વમાં સ્વપણું માનવા અર્થે સ્વરૂપનો વિચાર કર્યો કરવો. કારણ કે એ અભ્યાસથી આત્મ અનુભવની પ્રાપ્તિ થાય છે. એ પ્રમાણે અનુક્રમી તેને અંગીકાર કરી પછી તેમાંથી જ કોઈ વેળા તત્ત્વવિચારમાં, કોઈ વેળા સ્વપરના વિચારમાં તથા કોઈ વેળા આત્મવિચારમાં ઉપયોગને લગાવવો. એ પ્રમાણે અભ્યાસથી દર્શનમોહ મંદ થતો જાય છે. (અ.૬, પા.-૨૩૦) મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક પંડિત ટોડરમલજ કૃત.

ભાવકર્મ-ગુફામાં રાગદ્રેષ-મોહના પ્રકાશમાં છુપાયેલું સ્વરૂપ રહે છે તે પ્રકાશ તારા નાથનો અશુદ્ધ સ્વાંગ છે, તેમાં તું શોધ, ભય ન કર ! નિઃશંક જ્ઞાણી એ રાગદ્રેષ-મોહની દોરી સાથે જઈ ખોળ. જે પ્રદેશથી ઊઠી એ જ તારો નાથ છે. દોરીને ન જો. જેના હાથમાં દોરી છે તેને વળણે તુરત મળશે. જે

પોતાના જ્ઞાન મહિમાને ધૂપાવીને બેઠો છે તેને તું પીછાણ. આ ગુમજ્ઞાન થતાં એ નાથ ધૂપાઈ શકે નાહિ. ત્યાં તું ચેતના પ્રકાશરૂપ ચિદાનંદ રાજાને પામી સુખી થઈશ. (પાનું-૮)

પ્રશ્ન : રાગાદિ જીવના ભાવ છે અને પરભાવ સ્પર્શાદિક છે તો રાગાદિને પરભાવ કેમ કર્યાં ?

સમાધાન : શુદ્ધ નિશ્ચયનયથી રાગાદિ જીવના નથી એ પણ પર છે, કારણ કે એ ભાવકર્મ છે, તેના નાશથી મોક્ષ છે. પર છે માટે ધૂટે છે, તેથી તેને પર જ કહીએ છીએ. જ્યારે જીવ રાગાદિને પોતાના નાહિ માને ત્યારે ભવબંધ પદ્ધતિ મટશે. તેથી પર રાગાદિ છોડી, શુદ્ધ દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર છે તેને સ્વજ્ઞાણી, ગ્રહણ કરે એ જ મોક્ષનું મૂળ છે. પરિણામ જેવા કરીએ તેવા હોય છે, માટે પર તરફથી છોડી સ્વરૂપમાં લગાવતાં નિજ પરિણામ થાય છે. (પાનું-૬૮) આંધળો તો કૂવામાં પડે એ અચરજ નથી, પણ દેખતો પડે એ અચરજ છે, તેમ આત્મા જ્ઞાતાદષા છે અને સંસારકૂપમાં પડે છે, એ મોહું આશ્રય છે. મોહ ઠગે તેના માથે ઠગોરી નાખી છે તેથી તે પર ધરને જ પોતાનું માની નિજધર ભૂલ્યો છે. જ્ઞાનમંત્રથી મોહ ઠગોરીને ઉતારે ત્યારે નિજધરને પામે. શ્રી ગુરુ વારંવાર નિજધર પામવાનો ઉપાય બતાવે છે કે પોતાના અખંડિત ઉપયોગ નિધાનને લઈ અવિનાશી રાજ્ય કર ! તારી હરામજાદિથી જ પોતાનું રાજ્યપદ ભૂલી કોડી કોડીનો જાયક કંગાલ થયો છે; તારું નિધાન તારી પાસે જ હતું, પણ તે સંભાળ્યું નાહિ તેથી તું દુઃખી થયો. (પાનું-૨૬) હે ચિદાનંદ રામ - પોતાને અમર કરીને અવલોકો ! મરણ તમારામાં નથી. જેમ કોઈ ચક્કવતી, જેના ધરમાં ચૌદ રત્ન અને નવનિધિ, છતાં તે દરિદ્રી થઈને ફરે છે, તે પોતાના ચક્કવતી પદના અવલોકન માત્રથી ચક્કવતી પોતે થાય, તેમ સ્વરૂપને પરમેશ્વરરૂપ અવલોકે તો તે પરમેશ્વર છે. જુઓ કેવી મોટી ભૂલ !

કે અવલોકન માત્રથી પરમેશ્વર થાય એવી અવલોકના તો ન કરે અને ઈન્દ્રિય ચોરને વશ બની પોતાના નિધાનને લુંટાવી દરિદ્રી થઈ, ભવ વિપત્તિ ભરે છે, ભૂલ મટાડતો નથી. (પાનું-૪૫) ચિદાનંદ-ભાવનાથી ચિત્ર પરિણાતિ શુદ્ધ થાય છે, ચિત્ર પરિણાતિ શુદ્ધ થયે ચિદાનંદ શુદ્ધ થાય છે. અનાત્મ પરિણામ મટાડી આત્મ પરિણામ કરવાં એ જ કૃતકૃત્યપણું છે, યોગીશ્વર પણ એટલું કરે છે. (પાનું ૧૮)

પ્રશ્ન : જ્ઞાન તો જ્ઞાપણારૂપ છે, છતાં પોતાને કેમ નથી જાણતું ?

સમાધાન : જ્ઞાપણું અનાદિથી પરમાં વ્યાપી પરનું જ થઈ રહ્યું છે. હવે તે આમ વિચાર કરવાથી શુદ્ધ થાય કે-આ પરનું જ્ઞાપણું પણ જ્ઞાન વિના ન હોય. જ્ઞાન આત્મા વિના ન હોય. માટે પરપદને જ્ઞાપણું મારું એ પદ છે, મારું જ્ઞાન એ જ હું છું. પર વિકાર પર છે, જ્યાં જ્યાં જ્ઞાપણું ત્યાં ત્યાં હું, એવો દફભાવ તે સમ્પૂર્ણ છે. તે સુગમ છે છતાં વિષમ માની રહ્યો છે. (પાનું-૨૧) અનુભવ પ્રકાશ

જ્ઞાનીની પર્યાયમાં જ્ઞાનાવરણીયની મંદતા અથવા વધારે ક્ષયોપશમની અપેક્ષાએ નિગોદથી લઈને બારમા ક્ષીણકખાય ગુણ સ્થાનક પર્યત અનંતભેદ છે. જે પર્યાયસ્વરૂપ જ્ઞાનની અનુમોદના કરે છે. એકાકાર શુદ્ધજ્ઞાનને જાણતો નથી, તે જ્ઞાનમાં અંતરાય ઊભો કરે છે, જો આ અંતરાય ન જોવામાં આવે અને શુદ્ધજ્ઞાનને ઓળખવામાં આવે તો તે નિર્મણ-સ્વાભાવિક આત્માને અવશ્ય સિદ્ધ કરવાનો ઉપાય છે. (શલોક-૩૮૦) જિનેન્દ્ર ભગવાને શુભરાગ કર્યો છે કે જ્યાં આત્મા પરમ શુદ્ધાત્માના સ્વરૂપમાં પ્રસંગ થાય છે. ત્યારે સંસારના માર્ગથી વિરક્ત થવાનો રાગ થાય છે. અથવા જ્યાં મુક્તિની પ્રાપ્તિ માટે જ્ઞાનની અનુમોદનાનો રાગ થાય છે. (શલોક-૧૨૦) ઉપદેશ-શુદ્ધસાર.

ત્રણલોકના જીવોને નિરંતર મરતાં દેખીને પણ

જે જીવ પોતાના આત્માનો અનુભવ નથી કરતા અને પાપોથી વિરક્ત નથી થતાં-એવા જીવોના ધીર્ઘપણાને વિકાર હો. (ગાથા-૧૦૮) શ્રદ્ધાવાન જીવને આ મારા ને આ પરાયા એવા ભેદ ગુરુ વિષે કદાપિ હોતા નથી. જિનવચન રૂપી રત્ન આભૂષણથી જે શોભિત છે તે બધાય ગુરુ છે. (ગાથા-૧૦૫) હે જીવ ! તું અજ્ઞાની-મિથ્યાદાદિ જીવોના દોષનો શા માટે નિશ્ચય કરે છે ?-તે તો મિથ્યાદાદિ છે જ ; તું તારા આત્માને પોતાને જ કેમ નથી જાણતો ? જો તને નિશ્ચય સંખ્યકૃત ન હોય તો તું પણ દોષવાન છો. માટે જિનવાણી-શ્રુતજ્ઞાન અનુસાર તું દદ્ધ શ્રદ્ધા કર. (ગાથા-૭૦) જે જીવ સંસારથી-ભવભયથી ડરે છે તેને જિન ભગવાનની આજ્ઞાનો ભંગ કરતા ભય લાગે છે; અને જેને ભવ ભયનો ડર નથી તેને તો જિન આજ્ઞાનો ભંગ કરવો તો રમતમાત્ર છે. (ગાથા-૫૮) જો જિનવાણી સમજનારાની બુદ્ધિ પણ-કર્મોદય વશો-નષ્ટ થઈને તે અન્યથા આચરણ કરે, તો પછી જેને જિનવાણી કે શ્રુતજ્ઞાનની જાણ નથી તેને શું દોષ દેવો ? અરે કર્મોદયને વિકાર હો, વિકાર હો, કેમ કે તેના વશ જીવને જિનદેવની પ્રાપ્તિ પણ અપ્રાપ્તિ સમાન છે. (ગાથા-૬૦) ઉપદેશ સિદ્ધાંત-રત્નમાળા

હે ભવ્ય ! જ્યારે સ્ફુર્તિક મહિની જિનમૂર્તિ સમાન અંતરમાં પોતાના શુદ્ધાત્માને તું ભાવીશ ત્યારે કર્મજ્ઞાન આપોઆપ ક્ષાણમાં કટ થઈ જશે. અને આત્મભાવોમાં તું પરિશુદ્ધ થઈશ. (શ્લોક-૩૮) હે ભવ્ય ! હું તને એક વસ્તુ સમજાવું છું, અત્યંત ધ્યારથી તે તું સાંભળ અને સમજ-“આ આત્મા પોતે નિત્ય સત્તુ-ચિત્ત-આનંદ સ્વરૂપ છે તેને તું કદી ભૂલીશ નહીં. (શ્લોક-૮) હે જીવ ! શુદ્ધનયથી બધા જીવો શુદ્ધ જ છે-એમ જાણીને તું ક્યારેય પણ શુદ્ધ આત્મતત્ત્વની ભાવનાને ન છોડ. ખરેખર શુદ્ધનયનું સેવન કરનાર જીવ શુદ્ધ જ રહ્યા કરે છે. (શ્લોક-૧૬) શબ્દશાસ્ત્રનો વિસ્તાર તો અપાર છે; અને આયુ પણ

જો અપાર હોય તો તે બધાનો સુવિચાર કર્તવ્ય છે; પણ આયુ-કાળ તો અતિ અલ્પ છે, ને એકલા શબ્દશાસ્ત્રથી કાંઈ મુક્તિ થઈ જતી નથી; માટે વર્થકાળ ન ગુમાવતાં પ્રયોજનભૂત તત્ત્વમાં બુદ્ધિ જોડવી. (શ્લોક-૬૮) એક ઘડી કે અર્ધ ઘડી પણ દરરોજ જિનસ્વરૂપ જેવા પોતાના સ્વરૂપનું અનુસંધાન કરવું જોઈએ; જેથી ભવોભવના કર્માના ઢગલા પણ એવી રીતે વિલીન થઈ જશે કે જેવી રીતે સૂર્યનો ઉદ્ય થતાં જ અંધકાર વિલીન થઈ જાય છે. (શ્લોક-૨૮) જે પોતાની આગળની-પાછળની વાતને જાણતો નથી તે જ ભવસુખને માટે તલસે છે; જે પોતાની આગળની-પાછળની વાતને જાણે છે (પોતાના અસ્તિત્વને) તે કદી સંસારની જરાપણ ચાહના-દીચ્છા કરતો નથી. (શ્લોક-૧૦૨) સૌથી પહેલાં અધ્યાત્મ શાસ્ત્રોનું શ્રવણ-મનન કરવું; એના સિવાયના પ્રયોજન વગરના અન્ય શાસ્ત્રોનું શ્રવણ-મનન કરનાર જીવ મન પસંદ સુખને કર્ય રીતે પામશે. (શ્લોક-૨૯) હે ભવ્ય ! તું આગમના અભ્યાસને છોડીશ નહીં, તેમાં કહેલા તત્ત્વનો વારંવાર અભ્યાસ કરીને ટીપેટીપે આત્માના અમૃતનું પાન કર્ય કરજે અને કર્મના ક્ષયને માટે દત્ત ચિત્ત-સાવધાન-રહેજે (નેમીશર વચ્ચનામૃત શતક-શ્લોક-૩૧)

હે યોગીશર ! નિશ્ચય નયથી વિચારી જોવામાં આવે તો આ જીવ ન તો ઉત્પત્ત થાય છે, ન તો મરે છે, અને ન તો બંધ-મોક્ષ કરે છે, અર્થાત્ શુદ્ધ નિશ્ચયનયથી બંધ-મોક્ષથી રહિત છે એમ જિનેન્દ્ર દેવ કહે છે. (અધિ-૧, ગાથા-૮૮) વીતરાગ નિર્વિકલ્પ સમાધિરૂપ ભાવલિંગ જો કે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપનું સાધક છે, એટલા માટે ઉપચાર નયથી જીવનું સ્વરૂપ કહેવામાં આવે છે તો પણ પરમ સૂક્ષ્મ નિશ્ચયનયરૂપ ભાવલિંગ પણ જીવ તું નથી. ભાવલિંગ સાધનરૂપ છે, તે પણ પરમ અવસ્થાનો સાધક નથી. (અ.-૧, ગાથા-૮૮) રાગથી રંજાયમાન મનમાં રાગાદિરહિત

આત્મદેવ જોવામાં આવતો નથી, જેમ કે મહિન દર્પણમાં મુખ દેખાતું નથી. આ વાતને તું સંદેહ રહિત જાણ. (અ.-૧, ગાથા-૧૨૦) હે જીવ ! જે પાપનો ઉદ્ય જીવને દુઃખ આપીને, શીંગ મોક્ષ જવાને યોગ્ય ઉપાયોમાં બુદ્ધિ કરાવે છે તો તે પાપનો ઉદ્ય પણ ભલો ગણવો એમ જ્ઞાનીઓ કહે છે. (અધિ-૨, ગાથા-૫૭) હે જીવ ! તું સંસારને ગૃહીતવાસ માનીશ નહીં, આ તો પાપનું નિવાસસ્થાન છે. યમરાજ દ્વારા અજ્ઞાની જીવને બંધનમાં નાખવાને માટે આ અનેક રીતે ફસાવવા રૂપ બહુ જ મજબૂત બંદીખાનું-કેદ બનાવેલ છે. એમાં સંદેહ નથી. (અધિ-૨, ગાથા-૧૪૪) સંસારનો બધો ઠાડ કાણ ભંગુર છે. એમ જાણીને પંચેન્દ્રિયોના વિષયોમાં મોહ કરવો નહીં. વિષયનો રાગ સર્વથા ત્યાગવા યોગ્ય છે. શરૂઆતની અવસ્થામાં જો કે ધર્મતીર્થની પ્રવૃત્તિનું નિમિત્ત જિનમંદિર, જિનપ્રતિમા, જૈનધર્મ તથા જૈનધર્મ-એમાં પ્રેમ કરવો યોગ્ય છે, તો પણ શુદ્ધતાત્માની ભાવનાના સમયે આ ધર્મનુરાગ પણ નીચા દરજજાનું ગણવામાં આવે છે. ત્યાં તો કેવળ વીતરાગભાવ જ છે. (અધિ-૨, ગાથા-૧૩૦ના ભાવાર્થમાંથી) સંસાર, શરીર અને ભોગોથી જેનું મન વિરક્ત થયું છે તે જીવ આત્માને ધ્યાવતાં, તેની મહા વિસ્તૃત સંસારરૂપી વેલ છિન્નભિન્ન થઈ જાય છે. (અધિ-૧, ગાથા-૩૨) પરમાત્મ પ્રકાશ

સદ્ગુરુની મહાન છત્રધાત્રા પામીને પણ હે જીવ ! તું સદાકાળ સંતાપને જ પાયો. પરમાત્મા પોતાની અંદર વસતા હોવા છતાં તે પથ્યર પર પાણી ઢોળ્યું (ગાથા-૧૩૦) હે જિનવર ! જ્યાં સુધી દેહમાં રહેલા જિનને ન જાણ્યા ત્યાં સુધી તને નમસ્કાર કર્યા; પણ જો દેહમાં રહેલા જિનને જાણી લીધા તો પછી કોણ કોને નમે ? (ગાથા-૧૪૧) આ વિષયસુખ તો બે દિવસ રહેનારા-ક્ષાણિક છે. પછી તો દુઃખની જ પરિપાટી છે. માટે હે જીવ ! તું તારા

આત્માને ભૂલીને પોતાના જ ખલા ઉપર કુહડાનો પ્રહાર ન કર. (ગાથા-૧૭) પુણ્ય અને પાપ બસેના માર્ગને છોડીને અલખની અંદર જવાય છે; તે બંનેનું પુણ્ય-પાપનું કાંઈ એવું ફળ નથી મળતું કે જેનાથી લક્ષણી પ્રાપ્તિ થાય. (ગાથા-૧૮૮) કેવળજ્ઞાનમય આત્મા જેના હૈયામાં વસે છે, તે ત્રણલોકમાં મુક્ત રહે છે ને તેને પાપ લાગતું નથી. (ગાથા-૫૮) દેવાલયના પાખાણ, તીર્થનું જળ કે પોથીનાં સર્વે કાવ્યો વગેરે જે વસ્તુઓ ખીલેલી દેખાય છે તે બધી કાળરૂપી અજિનનું ઈધન થઈ જશે. (ગાથા-૧૬૧) જો કોધાળિ વડે મન કલુષિત થઈ જાય તો, નિરંજન તત્ત્વની આવી ભાવનારૂપ નિર્મળ જળ વડે આત્માનો અભિપેક કરવો કે-જ્યાં જ્યાં જોઉં ત્યાં કંઈ પણ મારું નથી; હું કોઈનો નથી ને કોઈ મારું નથી-આવી તત્ત્વભાવના વડે કોધ શાંત થઈ જાય છે. (ગાથા-૧૪૦) હું જ્યાં જ્યાં જોઉં ત્યાં સર્વત્ર આત્મા જ દેખાય છે, તો પછી હું કોની સમાધિ કરું ને કોને પૂજુ ? ધૂત-અધૂત કહીને કોને તરછોડું ? હરબ કે કલેશ કોની સાથે કરું ? ને સન્માન કોનું કરું ? (ગાથા-૧૩૮) દેહ દેવળમાં તું પોતે શિવ વસે છે, અને તું તેને બીજા દેવળમાં ઢૂંઢે છે અરે ! સિદ્ધ જેવો આત્મા ભિક્ષા માટે ભર્મી રહ્યા છે-એ દેખીને મને આશ્રય થાય છે. (ગાથા-૧૮૬) શુતિઓનો-શાસ્ત્રોનો પાર નથી, કણ થોડો છે અને આપણે મંદબુદ્ધિ છીએ. માટે તે જ કેવળ શીખવા યોગ્ય છે કે જે જરા મરણનો કય કરે. (ગાથા-૮૮) પાહુડ દોહા

જીવના કખાયાદિક જેટલા પરિણામ છે તે બધાં ચેતનાને નિમિત્તભૂત કરીને કર્મ દ્વારા ઉપજાવવામાં આવે છે, જેમ કુંભારનું નિમિત્ત પામીને માટીના પિંડ દ્વારા ઘટાદિ ઉપજાવવામાં આવે છે. (ચૂલ્લિકા-શ્લોક-૩૮) જેવી રીતે સહકારિતા સાથે ઘડો કરતો હોવા છતાં પણ કુંભાર કદિ ઘડાડુપ થતો નથી, તેવી જ રીતે સહકારિતા સાથે કખાયાદિ કરવા છતાં પણ આ જીવ

કદી કખાયાદિરૂપ થતો નથી. (નિશ્ચય નયથી). (ચૂલિકા શ્લોક-૪૮) જેઓ મોકણી ઈચ્છા રાખીને પરદવ્યની ઉપાસના કરે છે, પરદવ્યના ભક્ત અને સેવક બની તેમની જ પાછળ ડોલે છે-તે મૂઢજનો હિમવાન પર્વત પર ચઠવાની ઈચ્છા ધરાવતાં થકા સમુદ્ર તરફ ચાલ્યા જાય છે. એમ હું માનું છું. (જીવ અધિકાર-ગાથા-૫૦) ચૈતન્યશક્તિથી વ્યાપ્ત જેનો સર્વસ્વ સાર છે એવો આ જીવ એટલો જ માત્ર છે; આ ચિત્ષાક્રિયા શૂન્ય જે આ ભાવો છે તે બધાય પુદ્ગલજન્ય છે-પુદ્ગલના જ છે. (સમયસાર કળા-૭૬) શરીર અને આત્મા બંનેને એક માનનાર મોહી જીવો દ્વારા આ ગુણસ્થાનોને જીવ કહેવામાં આવે છે. પરંતુ ભેદવિજ્ઞાનમાં નિપૂણ વિવેકીજનો દ્વારા નહિ-વિવેકી જીવ તેમને પુદ્ગલરૂપ અજીવ બતાવે છે. (અધિકાર-૨, શ્લોક-૩૮) જે ગુણ કર્મોના ઉદ્યથી ઉત્પત્ત થયેલાં ઔદ્યિક છે, કર્મોના ઉપશમજન્ય ઔપશમિક છે તથા કાયોપશમથી ઉત્પત્ત થયેલાં કાયોપશમિક છે અને જે વિવિધ શાસ્ત્રસમૂહ દ્વારા વર્ણિત થયેલાં છે-અનેક શાસ્ત્રોમાં જેમનું વર્ણન છે-તે બધા ચેતન રહિત અચેતન છે. (અધિ.-૨, શ્લોક-૪૮) પુષ્ય-પાપના કારણે સંસાર વનમાં પ્રવેશ થાય છે, એ જોનાર જે શુદ્ધ બુદ્ધિ છે તે પુષ્ય-પાપમાં ભેદ કરતાં નથી; બશેને સંસારવનમાં બ્રમજા કરાવવાની દાખિએ સમાન સમજે છે. (બંધ અધિ.-ગાથા-૪૦) આ જીવ જ્યાં સુધી ચેતન-અચેતનરૂપ પરપદાર્થોમાં પોતાપણાની બુદ્ધિ રાખે છે-પરપદાર્થોને પોતાના સમજે છે, ત્યાં સુધી મોહમિથ્યાત્વ વધતો રહે છે. (અધિ.-૩, ગાથા-૩) જે જિનદેવ છે, તે હું છું, તે હું છું, આની ભાંતિ રહિત થઈને ભાવના કર. હે યોગી ! મોકણું કારણ કોઈ અન્ય મંત્ર-તંત્ર નથી. (ગાથા-૭૫) યોગીજનો આત્માને જ્ઞાનાવરણાદિ દ્રવ્ય કર્મો, રાગદ્વેષાદિ ભાવકર્મો અને શરીરાદિ નોકર્મથી રહિત, અમૂર્તિક-

સ્પર્શ-રસ-ગંધ-વર્ણ વિહીન, અજર અમર-જન્મ, જરા, મરણથી રહિત, નિર્વિશેષ-વિશેષ અથવા ગુણભેદથી રહિત, સામાન્ય સ્વરૂપ અને સર્વ પ્રકારનાં સંબંધો અને બંધનોથી રહિત સ્વતંત્ર બતાવે છે. (જીવ.અધિ.-ગાથા-૫૨) જીવને જેટલું વૈખાયિક જ્ઞાન છે તે બધું પૌદ્ગળિક માનવામાં આવ્યું છે અને બીજું જે જ્ઞાન વિષયોથી પરાવૃત્ત છે-ઈન્ડ્રિયોની સહાય વિનાનું છે તે બધું આત્મીય છે. (ચૂલિકા અધિ.-ગાથા-૭૬) જે જ્ઞાન આદિના રૂપમાં ક્ષાયોપશમિક ભાવ છે તે પણ તત્ત્વદાસીએ વિશુદ્ધ જીવનું સ્વરૂપ નથી. (જીવ.અધિ.-ગાથા-૫૮) હે જીવ ! જો તું આત્માને નહીં જ્ઞાન અને બસ પુષ્ય જ ઉપાર્જન કરતો રહીશ, તો પણ તું સિદ્ધ સુખને નહિ મેળવી શકે; પરંતુ પુનઃ પુનઃ સંસારમાં જ અમણ કરીશ. (ગાથા-૧૫) આત્માને રાગદ્વેષ અને મદ આદિ જો કાંઈ વિકાર છે, વિભાગ પરિણમન છે, તે બધાં મેઘજન્ય સૂર્યના વિકારોની જેમ કર્મજનિત છે. (અધિ.-૨, ગાથા-૪૬) જે મોકષ મેળવવાની ઈચ્છા કરે છે તો નિરંતર આત્માને શુદ્ધ, સચેતન, બુદ્ધ, જિન અને કેવળજ્ઞાન સ્વભાવમય સમજ. (ગાથા-૨૬) જે ગૃહસ્થીના ધંધામાં રહ્યાં છતાં પણ હેય-ઉપાદેયને સમજે છે અને જિન ભગવાનનું નિરંતર ધ્યાન કરે છે, તે શીଘ્ર જ નિર્વાણ પામે છે. (ગાથા-૧૮) યોગસાર

અધ્યાત્મચિંતનરૂપ ધ્યાન માટે ઉત્સાહ, નિશ્ચય, સ્થિર વિચારણા, ધૈર્ય, સંતોષ, તત્ત્વદર્શન અને લોકોના સંગાનો ત્યાગ-આ છ પ્રકારની બાધ્ય સામગ્રી છે. (મોકષ અધિકાર-ગાથા-૪૧)

વાસ્તવમાં વચન દ્વારા કોઈ પણ આત્મા નિંદા કે સ્તુતિને પ્રામ થતો નથી, મારી નિંદા કરવામાં આવી કે મારી સ્તુતિ કરવામાં આવી છે એમ મોહના યોગથી માને છે. (સંવર અધિકાર-ગાથા-૩૨)

(કુમશઃ)

આરોગ્ય ક્ષેત્રે નવું પ્રયાણ

તા. ૧૫ એપ્રિલના રોજ આરોગ્ય કેન્દ્ર - સાયલાનું સંચાલન
શ્રી રાજસોભાગ સત્સંગ મંડળને હસ્તાંતર થશે.

પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા. આરોગ્ય સારું હોય તો જીવનનાં બીજાં સુખ માણી શકાય. દેહનું આરોગ્ય જીળવવું તે ખૂબ મહત્વનું છે. સાયલા તેમજ આજુબાજુના તાલુકામાં શિક્ષણનો અભાવ, દરિક્રતા અને રોગચાળાના કારણે સમાજ દુઃખી અને પીડિત છે. જનસેવા તે પ્રભુસેવાનો ભાવ પ.પૂ.શ્રી બાપુજીમાં હંમેશને માટે જાગૃત હતો. સમાજની આવી દુર્દશાથી કરુણાર્દ હંદ્યી બાપુજીને એમ થતું કે આપણી તમામ શક્તિ વડે લોકોને સહાયભૂત થવું.

નેત્ર ચિકિત્સાનું કાર્ય વર્ષો સુધી ચાલ્યું તે દરમ્યાન પ.પૂ. ભાઈશ્રીના હસ્તે આંખની હોસ્પિટલની સ્થાપના થઈ અને ત્યાં અનેક દર્દીઓને ઉત્તમ સારવાર પ્રામ થઈ રહી છે. ડિસ્પેન્સરી (દવાખાનું) દ્વારા સાચું રોગ નિદાન તથા અસરકારક દવાઓ થકી સૌઅે રાહત અનુભવી.

પ.પૂ.શ્રી બાપુજીની ઈચ્છા હતી કે સાયલામાં એક સારી હોસ્પિટલ હોય અને ગ્રામજનોએ દુર સુધી જવું ન પડે. સરકારશ્રીનું કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટર છે પણ તેનો વહીવટ જો સુધરે તો ઘણાં લોકો એનાથી લાભાન્વિત થાય. પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ નક્કી કર્યું કે આપણે તે કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટરને સક્ષમ રીતે ચલાવવાની જવાબદારી લઈએ તો નવી હોસ્પિટલ બનાવવાની જરૂરત ન પડે. આપણી અરજીને સરકારશ્રીએ મંજૂરી આપી છે.

તા. ૧૫-૪-૨૦૦૮, બધુવારના રોજ સવારે ૧૦-૦૦ વાગ્યે સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્ર સાયલાનું સંચાલન શ્રી રાજસોભાગ સત્સંગ મંડળ સંભાળશે. આ સમયે યોજાનાર સભામાં ઉપસ્થિત રહેવા આપને હાર્દિક આમંત્રણ છે.

પ્રથમ ત્રણ વર્ષમાં એક કરોડ રૂપિયા ખર્ચીને તે કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટરમાં પ્રસૂતિગૃહ, બાળકોના રોગો, એક્સ-રે, પેથોલોજી, દાંતનું તથા જનરલ દવાખાનાં વગેરે સુંદર અને આધુનિક રીતે ચલાવવું એવો આપણો અભિગમ છે. યોગ્ય ડોક્ટરોની નિમણૂક તથા તેઓ માટે રહેવાની સારી વ્યવસ્થામાં મોટી રાશની જરૂરિયાત પડશે. સૌ મુમુક્ષુ પરિવારને નિવેદન છે કે, આ શુભ કાર્યમાં તન-મન-ધનથી સહયોગી થાવ. એ જ અભ્યર્થના....

આ શુભ દિને માતુશ્રી કારીબેન હરજીવનદાસ સંઘરાજકા આંખની હોસ્પિટલના નવા વિભાગોનો શુભમારંભ પણ સવારે રાખવામાં આવેલ છે.

પ. પૂ. ભાઈશ્રીની અમેરિકા-કેનેડાની ધર્મયાત્રા-૨૦૦૮

ગુરુ કારીગર સારિખા, ટાંકી વચ્ચે વિચાર,
પથ્થરસે પ્રતિમા કરે, પૂજા લહે અપાર.

શ્રી રાજસોભાગ આશ્રમ સાથે જોડાયેલાં મુમુક્ષુઓ વિદેશમાં રહ્યાં છીએ આત્મલક્ષી પુરુષાર્થ સાધી રહ્યાં છે. સદ્ગુરુની કલ્યાણકારી નિશ્ચામાં, આજ્ઞાપાલન સાથેનું તેઓનું જીવન ઉન્નત બને તેમજ ધર્મ દૃઢતા વધે તે અર્થે સમયાંતરે પ.પૂ.ભાઈશ્રી વિદેશ જતા હોય છે. આ યાત્રામાં બ્ર.શ્રી વિકમભાઈ, બ્ર.શ્રી રચિકભાઈ તથા બ્ર.શ્રી લલિતાબેન તથા મેહુલ સાથે જોડાવાનાં છે.

સ્વપર કલ્યાણના ભાવ સાથે તારીખ - ૪, જૂન-૨૦૦૮ની મોડી રાત્રે પ.પૂ.ભાઈશ્રી ભારતથી અમેરિકા તથા કેનેડાની ધર્મયાત્રા માટે રવાના થશે. તેઓનો કાર્યક્રમ નીચે મુજબ છે :

દિવસ અને તારીખ	કોને ત્યાં	સ્થળ	ફોન નંબર
ગુરુવાર ૪-૬-૨૦૦૮	મોડી રાત્રે ભારતથી રવાના	મુંબઈ	
શુક્રવાર થી ૭-૬-૨૦૦૮	Dr. Mahesh C. Shah 13, Hunting Hill Road, New Hyde Park, NY 11040, USA	લોંગ આઈલેન્ડ, ન્યૂયોર્ક	(H.) +15167472237 (M.) +15164894120 (C.) +15162984304
સોમવાર થી ૯-૬-૨૦૦૮	શાબિર - ૨૪નીભાઈ	આલબની	(H.) +15183722806 (M.) +1518542-3410 (C.) +1518355-5492
શનિવાર થી ૧૦-૬-૨૦૦૮	ભાનુબેન મહેતા	ટોરોન્ટો, કેનેડા	(H.) +19052304275
સોમવાર થી ૧૫-૬-૨૦૦૮	મહેશભાઈ	લોંગ આઈલેન્ડ, ન્યૂયોર્ક	
શુક્રવાર થી ૨૩-૬-૨૦૦૮	કુઝ	એલાસ્કા	
બુધવાર ૨૪-૬-૨૦૦૮	વાનકુવર		
ગુરુવાર થી ૨૮-૬-૨૦૦૮	મહેન્દ્રભાઈ	ફીનિક્સ	(H.) +16024939745 (M.) +16026144683
સોમવાર થી ૩૦-૬-૨૦૦૮	મહેશભાઈ	લોંગ આઈલેન્ડ, ન્યૂયોર્ક	

એકાંત મૌન આરાધના તથા આરાધના શિબિર

"શાની પુરુષની આશા છે તે, ભવમાં જવાને આડા પ્રતિબંધ જોવી છે."

પ.પુ.ભાઈશ્રીની નિશ્વામાં દર મહિને આરાધના શિબિર અને એકાંત મૌન આરાધના શિબિર યોજવામાં આવે છે. આ શિબિરોથી સાધકના જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન સર્જતું હોય છે અને સાથે સાથે સાધનામાં પણ ખૂબ જ પ્રગતિકારક પરિણામ જોવા મળે છે.

જાન્યુઆરી માસની આરાધના શિબિર

જાન્યુઆરી માસમાં તા. ૨૨-૧-૨૦૦૮ થી ૨૬-૧-૨૦૦૮ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના ૧૨ સાધકો, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૧૮ સાધકો અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૪ સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં પ.પુ.ભાઈશ્રીએ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત અધ્યાત્મસારમાંથી અધિકાર સોણમો "ધ્યાન અધિકાર"નો સ્વાધ્યાય કરાવેલ. પ.પુ.ભાઈશ્રીએ ખૂબ જ સુંદર શૈલીથી ઉડાણપૂર્વક સમજ આપી. જેની અસર સાધકો ઉપર ખૂબ જ ઊર્જા થઈ.

આ વખતની આરાધના શિબિરમાં ૫૦ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં ૩૫ શ્રેણીના ૮, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨૪ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૧૮ સાધકો હતા. જેમાં ૨૬ સાધકો રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયેલ હતા. આરાધના શિબિરમાં પ.પુ.ભાઈશ્રીએ શાંત સુધારસ પુસ્તકના આધારે "અનિત્ય ભાવના, અશરણ ભાવના તથા સંસાર ભાવના"નો સ્વાધ્યાય કરાવેલ. આ ત્રણેય ભાવના ખૂબ જ સરળ ભાષામાં ઉડાણપૂર્વક સમજાવેલ. સાથે કથાનુયોગ હોવાથી તેની ઊર્જા અસર સાધકો ઉપર થઈ. બ્ર.નિ. શ્રી રસિકભાઈનો વિષય આત્મસિદ્ધિ શાખની "૧ થી ૧૪ ગાથા" જુદા જુદા શાખોના આધારે વિસ્તારપૂર્વક સમજાવેલ. ઉપરોક્ત બંને શિબિરમાં લંડન, કીસુમુ, નાઈરોબી, મુંબઈ, અમદાવાદ, કલક્તા, પૂના, રાજકોટ, સુરેન્દ્રનગર, બોટાદ, પેટલાવદ તથા સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રોથી આવેલ સાધકોએ ભાગ લીધેલ.

ફેબ્રુઆરી માસની આરાધના શિબિર

ફેબ્રુઆરી માસમાં તા. ૨૧-૨-૨૦૦૮ થી ૨૫-૨-૨૦૦૮ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના ૨૫ સાધકો, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૧૪ સાધકો અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૦૩ સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં પ.પુ.ભાઈશ્રીએ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત "સમાધિ સતક"નો સ્વાધ્યાય કરાવેલ. પ.પુ.ભાઈશ્રીએ ખૂબ જ સુંદર શૈલીથી ઉડાણપૂર્વક સમજ આપી. જેની અસર સાધકો ઉપર ખૂબ જ ઊર્જા થઈ.

આ વખતની આરાધના શિબિરમાં ૫૧ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં ૩૫ શ્રેણીના ૦૩, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨૮ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૨૦ સાધકો હતા. જેમાં ત૩ સાધકો રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયેલ હતા. આરાધના શિબિરમાં પ.પુ.ભાઈશ્રીએ શ્રી યશોવિજયજી રચિત અધ્યાત્મ સાર પુસ્તકમાંથી પ્રબંધ-૩, અધિકાર-૧૧ "મનઃશુદ્ધિ અધિકાર"નો સ્વાધ્યાય કરાવેલ. પ.પુ.ભાઈશ્રીએ સુંદર

શૈલીથી ખૂબ જ સરળ ભાષામાં ઉંડાણપૂર્વક સમજાવેલ. સાથે કથાનુયોગ હોવાથી તેની ઊંડી અસર સાધકો ઉપર થઈ. બ્ર.નિ. શ્રી રસિકભાઈનો વિષય આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્રની "૧૫ થી ૩૩ ગાથા" જુદા જુદા શાસ્ત્રોના આધારે વિસ્તારપૂર્વક સમજાવેલ. ઉપરોક્ત બંને શિબિરમાં લંડન, નાઈરોબી, મોબાસા, મુંબઈ, અમદાવાદ, કલકતા, રાજકોટ, સુરેન્દ્રનગર, બોટાઇ તથા સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રોથી આવેલ સાધકોએ ભાગ લીધેલ.

માર્ચ માસની આરાધના શિબિર

માર્ચ માસમાં તા. ૧૮-૩-૨૦૦૮ થી ૨૨-૩-૨૦૦૮ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી (ડેણીયા તીર્થક્ષેત્ર) પૂર્ણપ્રામિના (આશ્રમમાં) તથા આરાધના શિબિર (આશ્રમમાં) યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીમાં ૧૮ સાધકો (ડેણીયા) પૂર્ણપ્રામિના ઉટ સાધકો (આશ્રમ) અને આરાધના શિબિર, જેમાં અર્ધપ્રામિના ૨૦ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયેલ ૦૮ સાધકો હતા.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીની શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ, શ્રી નેમિયંડ સિદ્ધાંતિ દેવિ વિરચિત "દ્રવ્ય સંગ્રહ" અને શ્રી મનોહરજી વર્ણાજી વિરચિત હિન્દી પુસ્તક જેના અનુવાદક સંતશ્રી આત્માનંદજી "દ્રવ્ય સંગ્રહ પ્રશ્નોત્તરી ટીકા"નો વિષય લીધેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિર પૂર્ણપ્રામિની શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ "આત્મજ્ઞાનનાં સાધનો" વિષય લીધેલ. આરાધના શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં ખૂબ જ સુંદર શૈલીથી ઉંડાણપૂર્વક સમજ આપી. જેની અસર સાધકો ઉપર ખૂબ જ ઊંડી થઈ.

આ બખતની આરાધના શિબિરમાં ૨૦ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં અર્ધપ્રામિના ૨૦ સાધકો હતા. જેમાં ૦૮ સાધકો રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયેલ હતા. આરાધના શિબિરમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો વિષય શ્રી યશોવિજયજી વિરચિત અધ્યાત્મસાર પુસ્તકમાંથી પ્રબંધ-૧, અધિકાર-૪ "ભવ સ્વરૂપ ચિત્તા" હતો. પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ સુંદર શૈલીથી ખૂબ જ સરળ ભાષામાં ઉંડાણપૂર્વક સમજાવેલ. બ્ર.નિ. શ્રી રસિકભાઈનો વિષય આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્રની "૩૪ થી ૪૪ ગાથા" જુદા જુદા શાસ્ત્રોના આધારે વિસ્તારપૂર્વક સમજાવેલ. ઉપરોક્ત ત્રણેય શિબિરમાં લંડન, નાઈરોબી, મુંબઈ, પેટલાવાદ, પૂના, ખૂજ, અમદાવાદ, કલકતા, રાજકોટ, સુરેન્દ્રનગર, બોટાઇ તથા સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રોથી આવેલ સાધકોએ ભાગ લીધેલ.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં.-૨૨-જાન્યુઆરી-૦૮ના સાધકોની ફળશુન્નતિ

- ❖ મહા પુરુણના પ્રતાપે આ ભવમાં મોક્ષમાર્ગના દાતા ગુરુનો ભેટો થયો. મોક્ષમાર્ગની કુંચી એટલે ઉપસમ સાધન પ્રામ થયું. મોહરાજાની સામે એ બખતર રૂપ છે. કષાયની મંદતા અથવા ક્ષય કરવામાં ઉત્તમ સાધન છે.
- ❖ આ શિબિરમાં મારી સાધના સારી થઈ છે. લક્ષ પર રહી ચિત્તન કરતાં શાંતિ લાગે છે. શરીર સ્થિર રહે છે. જાગૃતિપૂર્વક ધ્યાન થાય છે. સાથે સંસારમાં સમભાવ વધારે રહે તેવો પુરુષાર્થ

કરું છું. ભૂલ થાય તો તેનો ખેદ રહે છે. આ આટલી મહેનત કરું છું પણ મારો પુરુષાર્થ ઓછો છે તેમ લાગે છે. જરૂર હું પુરુષાર્થ વધારી મારાં કર્મને પાતળાં પાડીશ. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- ❖ મોહ નિંદ્રામાંથી હવે ઘડી તરાથી જાગવું છે. એના માટે જ્ઞાનીના ચરણમાં રહેવાથી જ જગતની વિસ્મૃતિ થઈ શકશે અને માઠા ધ્યાનથી બચી શકશે. મન જે ઘડી ઘડી સંસારીભાવોમાં રમ્યા કરે છે તો તેને અટકાવવા ખૂબ હિંમત રાખીને, પ્રબળ પુરુષાર્થ કરવાનો દઢ નિશ્ચય કર્યો છે.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ❖ અહીં સાધના કરવામાં બહુ જ ઉલ્લાસ આવે છે. ધ્યાનમાં દ્રષ્ટાભાવે રહેવાય છે. વિચારોમાં ભળવાપણું થતું નથી. થોડીવાર મન સ્થિર રહે છે. અંદર શાંતિ અને આનંદ અનુભવાય છે. કોઈકવાર શરીર નથી એવો અનુભવ થાય છે. ધ્યાનમાં એક કલાક પૂરો થઈ જાય છે, તેનો ઘ્યાલ આવતો નથી.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ❖ મનની સ્થિરતા અને સંસાર પ્રત્યે વૈરાગ્યભાવમાં વધારો થાય છે અને હવે ધ્યાનમાં જ તહ્લીન રહેવું છે.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ❖ સ્વઅવલોકન કરતાં હું-મારાપણા અને અજ્ઞાનથી થતા દોષો, રાગદ્વેષથી થતા દોષો, દેહાધ્યાસથી થતા દોષો, કષાયથી થતા દોષો, આર્ત રૌદ્ર ધ્યાનથી થતા દોષો પર દસ્તિ વળી અને તેના પર વિચારણા થઈ. આ આત્મલક્ષી સાધના ઉત્કૃષ્ટ સ્વરૂપે થઈ અને પોતાના ક્ષેત્રમાં આજ પુરુષાર્થ ચાલુ રહે (ખાસ તો મૌન) આધ્યાત્મિક પ્રગતિ ખૂબ જ ઝડપથી થાય. ચિંતન, મનન અને સુવિચારણાથી ધ્યાનમાં ખૂબ લાભ થયો છે.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં.-૨૭-ફેબ્રુઆરી-૦૮ના સાધકોની ફળશ્રુતિ

- ❖ પ્રશિક્ષણમાં સમાધિશક્ત મારા જીવનમાં વૈરાગ્ય તથા ઉપશમ ગુણોનું ઘડતર થાય તે રીતે વિષય નક્કી કરી મારા જીવનમાં સમભાવ કેળવાય. સમાધિ ભાવમાં આવવું ઘણું સરળ બને તેમજ આપના સ્વાધ્યાયથી મને મારા દોષો જોવાની ટેવ પડી. સૂક્ષ્મ દોષો દેખાયા. જો જીવ બધામાં જ્ઞાતા દ્રષ્ટાભાવ રાખી જીવન વીતાવે તો આ ભવમાં કર્મ ઘણાં પૂરાં કરે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ ધ્યાનમાં ઘડી પ્રગતિ થઈ છે. વિચારો ઘણા ઓછા થઈ ગયા છે. તેથી ઉપયોગ અંતરમુખ રહી આત્મા સાથે રમણતા કરે છે. તેથી અપૂર્વ શાંતિ તથા આનંદનો અનુભવ થાય છે. એટલે ધ્યાન છોડવાની ઈચ્છા થતી નથી. ક્યારેક દોઢ કલાકનું ધ્યાન થાય છે. ધ્યાનની અસર લાંબો સમય રહે છે. જેથી આખો દિવસ શાંતિ રહે છે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ ધ્યાનમાં ચિંતન જાગૃતિ સાથે ઘાઢું થતું જાય તેમ તેમ આંતરિક પરિણામમાં ઉલ્લાસભાવ વધે છે. એકવાર ધ્યાનમાં ચિંતન કરતાં કરતાં થોડીવાર ચિંતન બંધ થયું ત્યારે દેહ અને આત્મા સાવ જુદા છે. એમ અનુભવ થયો ત્યારે ન વર્ણવી શકાય તેવો આનંદ થયો. તે આનંદ હજુ અનુભવાય છે. પાછું ચિંતન ચાલુ થયું હતું. ધ્યાન સિવાયના ટાઈમમાં અંતર્મુખી ઉપયોગ સાથે ચિંતન ચાલુ હોય છે. તેથી સંસારના વિચારોનો અવકાશ રહેતો નથી. તેથી આત્મ અનુસંધાન રહે છે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- ❖ This Shibir has help me a lot, bhaishree's satsung and swadhyay on worldly attractions had made me realise that is very true. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ એકાંત મૌન શિબિર ખૂબ જ અસરકારક બની રહી. પ.પુ.ભાઈશ્રીએ જે સમાધિશતક વિષય પ્રશિક્ષણમાં લીધો તે જીવનમાં સમભાવ લાવવા, કષાયોની મંદતા લાવવા, દેહાધ્યાસ ઘટાડી આત્માભિમુખ બનવા તથા આત્મજ્ઞાની સદ્ગુરુની પરમાર્થ માર્ગના પુરુષાર્થમાં જરૂરિયત સમજવા પરમોપકારી છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ સૌથી પ્રથમ તો મારે ક્ષમા માંગવાની છે. ઘણા વર્ષ થયા નિત્ય સત્સંગ અને સાયલાથી દૂર રહેવાથી મન આસક્ત બની ગયું હતું. સાધના આ સમયના ગાળામાં બહુ જ ઓછી થયેલ છે. આવો વિચાર કરવાથી ઘણું દુઃખ અને પસ્તાવો અનુભવું છું. આ શિબિર મારા માટે પહેલી છે. તેનું માહાત્મ્ય ઘણું જ ઊંચું અને લાભદાયક જણાય છે અને નીવડશે. હવે ખરેખર એવું લાગે છે કે ગાડી પાટા પર આવી ગઈ છે. એકાંત મૌનનો હું પ્રથમવાર અનુભવ કરું છું. તેનાથી ઘણા ફાયદા જણાયા છે. ભવિષ્યમાં આવી શિબિર લેવાનો જરૂર પ્રયત્ન કરીશ. પ.પુ.ભાઈશ્રીના પ્રશિક્ષણમાં ઘણો આનંદ આવેલ છે. બોધમય છે અને ઘણી સરળતાથી સમજાવેલ છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ આવી શિબિરો ભરવાથી મને ઘણો જ ફાયદો થયો છે. જિજ્ઞાસા, જુરણા તથા ધગશ વધી છે. હવે ચોક્કસ લાગે છે કે મારા ભવના ફેરા ટળવાના છે. — પૂર્ણપ્રાતિ
- ❖ આ નિવૃત્તિ ક્ષેત્ર-આશ્રમનો પ્રભાવ, સદ્ગુરુઓની કૃપા દાખિ, અહીંના પરમાણુઓ, એકાંત વાસ સાથે મૌન રહેવાનું-આ બધાની અસર અંતર્મુખ થવામાં ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી છે. — પૂર્ણપ્રાતિ

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં.-૨૪-માર્ચ-૦૮ના સાધકોની ફળશુદ્ધિ

- ❖ No words can fully describe the amazing shibir this has been. The moment we arrived to the new location to the final evening there has been learning, sharing, experience and have had ample opportunities to just be. We can not describe the Aho Bhave. We have fect for our Guruji P.P. Bhaishree. We feel we have moved forward in our shadhana to which our total appreciation to P.P. Bhaishree. Our heart felt appreciation also to Br. Rashikbhai for his daily feedback and also taking the trouble daily to explain to any questions we had from the morning Swadhyay. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ એક બે વાર ધ્યાનમાં ચિંતન કરતાં કરતાં બંધ થયું હતું. દેહ અને આત્મા સાવ જુદા છે તેવો અનુભવ થયો ત્યારે ખૂબ જ આનંદ થયો. તે આનંદ હજુ અનુભવાય છે. પરમકૃપાળુદેવે સૌભાગ્યભાઈને પત્રાંક-૩૦૧માં જણાવ્યું છે તે પ્રમાણે સહજપણે રહી શકાય છે. તેમાં તેમણે કહ્યું છે કે (૧) જગત આત્મરૂપ માનવામાં આવે, (૨) જે થાય તે યોગ્ય જ માનવમાં આવે, (૩) પરના દોષ જોવામાં ન આવે, (૪) પોતાના ગુણોનું ઉત્કૃષ્ટપણું સહન કરવામાં આવે. આ ચાર વાતો જીવનમાં સહજ વણાઈ ગયેલી જણાય છે. તેથી સંસાર પ્રત્યે કોઈપણ પ્રકારના ભાવો આવતા નથી. વૈરાગ્ય ઉપશમ સહજપણે રહે છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- ❖ મારા પોતાનામાં ઘણો જ ફેરફાર જોવા મળે છે. સ્વભાવમાં સરળતા જોવામાં આવે છે. પહેલાં ગુરુસો આવતો હતો, હવે નજીવો થઈ ગયો છે અને યાદશક્તિમાં પણ ઘણો જ વધારો થયો છે. દા.ત. ધાર્મિક શ્રવણ કરતો પણ સાંભળવા પૂરતું જ, પણ હવે સૌ શબ્દો સાંભળવા ગમે છે અને સમજવા માટે મન પણ બેચેન બને છે. ટૂંકમાં સરળતાના ગુણો વિકાસ પામે છે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ દરેક શિબિરમાં અમોને ખૂબ જ બળ મળે છે અને સાધનામાં દઢ સંકલ્પ સાથે તીવ્ર પુરુષાર્થથી આગળ વધીએ છીએ. તે ખુમારીમાં સતત વધારો થયા કરે છે. તેમ ચોક્કસ અનુભવાય છે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ આપની અસીમ કૃપાથી આપે આપેલા અપૂર્વજ્ઞાનની આરાધના કરવાથી મારા પોતાના ગુણો લક્ષણોનું વેદન થાય છે. આંતર લક્ષ પર એકાગ્ર થતા તેમાં સ્થિરતામાં પોતાની વીતરાગતા, દ્રષ્ટા અને સ્વપણું વેદાય છે તે સ્વપણામાં ટકવાનું થાય છે. આપશ્રી દ્રવ્યસંગ્રહ ગ્રંથની સમજણ આપી રહ્યા હોય ત્યારે એટલો બધો ઉલ્લાસ અને આનંદ વેદાય છે.
- ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ❖ આ શિબિર દરભ્યાન મને ઘણો ફાયદો થયો. શિબિરમાં પાંચ ધ્યાન કરવાથી અને મનને સુવિચારણામાં અને ચિત્તન મનનમાં રોકી રાખવાથી મન બહાર ભટકતું બંધ થયું અને આત્માના વિચારમાં રોકાઈ ગયું. તેથી ધ્યાનમાં બેસવાનું મન થતું હતું. સ્વઅવલોકન થતું હતું. મને મારા દોષો જણાયા હતા. તે કાઢવા પુરુષાર્થ કરું છું. મારી મેળે ઉકેલ પણ કરું છું.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ❖ આ એકાત મૌન આરાધના શિબિરથી મને ખૂબ જ લાભ થયો છે. શિબિરને કારણે જાગૃતિ આવી અને પ્રમાણનો ભાગ હતો તે એકાએક દૂર થયો. સાધના પણ ખૂબ સારી થઈ. શરીર એકદમ હળવું થઈ જાય છે એટલે દેહની સ્થિરતા સારી રહે છે એટલે મનની સ્થિરતા સારી રહે છે. ધ્યાનમાં ખૂબ જ શાંતિ અને આનંદનો અનુભવ થાય છે. વિચારો પણ ઓછા આવે છે. બધા જ દ્રષ્ટા ભાવે જોવાય છે.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ

◆ ◆ ◆

અનંતકાળથી જીવને અસત્તું વાસનાનો અભ્યાસ છે. તેમાં એકદમ સત્તું સંબંધી સંસ્કાર સ્થિત થતા નથી. જેમ મહિન દર્પણને વિષે યથાયોગ્ય પ્રતિબિંબ દર્શન થઈ શકતું નથી, તેમ અસત્તું વાસનાવાળા ચિત્તને વિષે પણ સત્તું સંબંધી સંસ્કાર યથાયોગ્ય પ્રતિબિંબિત થતા નથી; કવચિત્ત અંશો થાય છે, ત્યાં જીવ પાછો અનંત કાળનો જે મિથ્યા અભ્યાસ છે, તેના વિકલ્પમાં પડી જાય છે. એટલે તે કવચિત્ત સત્તુના અંશો પર આવરણ આવે છે. સત્તું સંબંધી સંસ્કારોની દફતા થવા સર્વ પ્રકારે લોકલજ્જાની ઉપેક્ષા કરી સત્સંગનો પરિચય કરવો શ્રેયસ્કર છે. લોકલજ્જા તો કોઈ મોટા કારણમાં સર્વ પ્રકારે ત્યાગવી પડે છે. સામાન્ય રીતે સત્સંગનો લોકસમુદ્દાયમાં તિરસ્કાર નથી, જેથી લજ્જા દુઃખદાયક થતી નથી. માત્ર ચિત્તને વિષે સત્સંગના લાભનો વિચાર કરી નિરંતર અભ્યાસ કરવો; તો પરમાર્થને વિષે દફતા થાય છે. (પત્રાંક-૨૨૮)

સંસ્થા સમાચાર

પૂ.ભાઈશ્રીની નિશ્ચામાં કચ્છની તીર્થયાત્રા તથા આશીર્વાદ વિકલાંગ કેન્દ્રનો સાધન સહાય કેમ્પ

તારીખ ૧૮-૧૯ ડિસેમ્બર-૨૦૦૮ના રોજ શ્રી જ્યસુખભાઈ મહેતા પરિવાર દ્વારા ભૂજ ખાતે વિકલાંગ કેમ્પનું ભવ્ય આયોજન કરાયું હતું. જેમાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીના શુભ હસ્તે વિકલાંગોને જરૂરી વસ્તુઓનું વિતરણ થયું. ત્યાર બાદ તા. ૧૯-૧૨-૦૮ના મંગલ પ્રભાતે આત્માર્થી જ્યસુખભાઈ મહેતા થકી યોજાયેલી કચ્છની મોટી પંચતિથિની યાત્રા ગોઠવાયેલ હતી.

સર્વ પ્રથમ ખાવડા નજીકના કાલાડુંગર પહૃતની મુલાકાત લીધી. ત્યાંથી આખું રણ દેખાતું હતું અને તે જોઈને બધાએ પ્રકૃતિનું નિર્મળ સુખ માણયું. ત્યાંથી પૂ.ભાઈશ્રી સાથે મોટી પંચતિથિનું પ્રથમ તીર્થ તેરામાં ચમત્કારી એવી શ્રી જ્ઞાનપદ્માન પાર્વતીના પાર્વતીનાથ તથા શ્રી શામળિયા પાર્વતીનાથ પ્રભુજીની પ્રતિમાઓ ધરાવતા સુંદર નયનરભ્ય જિનાલયનું દર્શન કર્યું. તેરાથી પ્રસ્થાન કરીને સાંજે કોઈરાતીર્થ પહોંચ્યા. ત્યાં શાંતિનાથ પ્રભુની આરતી તેમજ મંગલ દીવાનો સુઅવસર પ્રામ કર્યો. કોઈરામાં અજાણા અતિથિગૃહમાં રાત વિસામો કર્યો. જ્યાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસનો બોધ આપતી કથામૃતનું પાન કરાયું. તેમજ કીર્તિભાઈ અને દુલારીબેને, પ્રભુભક્તિમાં મળ કરાવ્યા. ત્યારબાદ બીજા દિવસે સવારે શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રશન રસ મળન પ્રતિમાનું ભક્તિ સહિત પૂજન કરી પુણ્યનું ઉપાર્જન કર્યું. અને નલિયા તરફ પ્રસ્થાન કર્યું. જ્યાં ચંદ્રમલુજી તથા અષાપદનાં જિનાલયોનાં વિશાળ શિખરો, મંડપો તથા પથ્થર ઉપરની સુવર્ણ કલા છે. જેનાં દર્શન થવાની સાથે બધાનાં મન જિનેશ્વરની ભક્તિમાં તરબોળ થઈ ગયાં. જે પ્રભુનું બાધ્ય ઐશ્વર્ય આટલું મોહક છે, તેવા પ્રભુનાં મોહક

મુખનાં દર્શન કરતાં તેમના આત્મ-ઐશ્વર્યની ઝાંખી સર્વ જીવોએ-મુમુક્ષોએ કરી હતી.

ત્યાંથી જખૌનાં રતનટૂકનાં જિનાલયમાં શાસનપતિ શ્રી મહાવીર ભગવાન તથા ચૌમુખી પ્રતિમાજીનાં દર્શનનો લાભ લીધો અને સુથરીમાં રહસ્યમય ચમત્કારી શ્રી ધૃતકલોલ પાર્વતીનાથનાં દર્શન-ચૈત્યવંદન કરીને પોતાના અંતઃકરણમાં આનંદનું જરણું વહેતું અનુભવ્યું.

સાંધારણમાં શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુજીની સૌભ્ય શાંત પ્રતિમાજીનાં દર્શન કરતાંની સાથે પ્રભુમાંથી નીકળતો દિવ્ય શાંતિનો અનુભવ કર્યો. ત્યાંથી માંડવી બીજાના અગાધ ઊંડા ગંભીર સાગરને જોતાં મનને શાંતિ પ્રામ થયેલ. માંડવીમાં થોડો આનંદ કરીને બધા ૭૨ જિનાલય પધારેલ અને રાત્રિ મુકામ કર્યો. સવારે પૂ.ભાઈશ્રી સાથે સર્વ મુમુક્ષુ દાદાની પૂજામાં જોડાયાં અંતમાં ભદ્રેશ્વરના જૂના મૂળ પાર્વતીનાથનાં અને વર્તમાન મૂળ મહાવીરનાં દિવ્ય સ્વરૂપનાં દર્શનનો લાભ લઈને સાયલા તરફ પ્રયાણ કર્યું.

❖ ❖ ❖

પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના ૧૦૫ મા જન્મોત્સવની થયેલ ભવ્ય ઉજવણી

આપણાં સૌ મુમુક્ષુઓના જીવનોધ્યારક-મોક્ષમાર્ગના પથદર્શક એવા પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના ૧૦૫ મા જન્મોત્સવની ભવ્ય ઉજવણી આનંદમય વાતાવરણમાં સંપત્ત થયેલ. ફાગણ સુદ બીજાના પવિત્ર દિવસે ચોરવીરા ગામે પ.પૂ.શ્રી બાપુજીનો જન્મ થયેલ. વળી ફાગણ સુદ ગ્રીજના દિવસે કલ્યાણહોલમાં પરમકૃપાળુદેવ-પૂ.શ્રી સૌભાગ્યભાઈ તેમજ પૂ.શ્રી પ્રભુશ્રીજીના ચિત્રપટોની, નીચે ધ્યાનખંડમાં પરમકૃપાળુદેવની પ્રતિમાજીની પ્રતિભા થયેલ છે. તેમજ નયનરભ્ય જિનાલયમાં મૂળનાયક શ્રી વાસુપૂજયસ્વામી, શ્રી પાર્વતીનાથ પ્રભુ, શ્રી મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમાજીઓની પ્રાણપ્રતિજ્ઞા

વિધિ કરવામાં આવેલ છે. પરિણામે દર વર્ષે આ શુભ પ્રસંગ નિમિત્તે ત્રિદિવસીય મહોત્સવ યોજવામાં આવે છે. આ વર્ષે આ પ્રસંગોમાં સોનામાં સુગંધ ભજે તે રીતે પાંચ વર્ષથી "પ્રેમની પરબ" નામે પ્રોજેક્ટ ચાલે છે તેના પૂર્ણાહૃતિ પ્રસંગની ગૌરવભેર ઉજવણી "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ-૨૦૦૮" નામે બે દિવસ માટે ફાગણ સુદુર ગ્રીજ-ચોથના કરવામાં આવેલ. આમ આ મહોત્સવ તારીખ-૨૬-૨૭-૨૮ ફેબ્રુઆરી તેમજ તારીખ ૧ માર્ચ, ૨૦૦૮ એમ ચાર દિવસ માટે યોજાયેલ.

ફાગણ સુદુર એકમ તારીખ ૨૬-૨-૨૦૦૮ ગુરુવારે સવારના ભાગમાં પંચકકલ્યાણક પૂજા ભાષાવવામાં આવ્યા બાદ પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાયમાં એક વાર્તા સંભળાવેલ. સંતનું માહાત્મ્ય દર્શાવતી આ કથામાં ચરણરજનું મહત્વ દર્શાવી પ.પૂ.શ્રી બાપુજીમાં રહેલ સરળતા-નિરાંબરપણું-ફરજનિષ્ઠા-કરુણા વગેરે ગુણો વિષે જગાવી તેને જીવનમાં આચરવા અનુરોધ કરેલ. આ બાબતને અનુરૂપ પત્રાંક : ૨૧૩ પણ સમજાવેલ. બપોરના બે કલાકે બસ-કાર દ્વારા લગભગ સો મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનો પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના જન્મસ્થળ ચોરવીરા ગામે ગયેલ. ત્યાં જ્યાં પ.પૂ.શ્રી બાપુજીએ બાળપણ પસાર કરેલ તે સ્થળે બનાવવામાં આવેલ હોલમાં તેઓશ્રીના ચિત્રપટ સમક્ષ એક કલાક સુધી પૂ.શ્રી ભાઈશ્રીની નિશ્રામાં સૌ મુમુક્ષુઓએ અનેરી ભક્તિ કરેલ. ચિત્રપટને નૂતન હારારોપણ-તિલક કર્યા બાદ આરતી પણ ઉત્તારવામાં આવેલ. પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ આ તકે પ.પૂ.શ્રી બાપુજીની સ્મૃતિઓને તાજી કરી ભવ્યાંજલિ અર્પણ કરેલ. ચોરવીરા ગામે પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના નામે ચાલતી ઉત્તર બુનિયાદી હાઈસ્ક્યુલની મુલાકાત લીધેલ. ત્યાંથી વળતાં પ્રવાસ દરમ્યાન ડેણીયાના દહેરાસરજીમાં દર્શન-વંદનનો લાભ પ્રાપ્ત કરેલ હતો.

ફાગણ સુદુર-બીજ, શુક્રવાર, તા. ૨૭-૨-૦૮ના રોજ સવારના ૫ થી ૬ ધ્યાન અને આજ્ઞાભક્તિ પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના સમાધિ સ્થળે કર્યા બાદ પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ શ્રી બાપુજીના પુનિત પાદચિહ્ન પર હાર પહેરાવી સુતિ-વંદના કરેલ. જન્મોત્સવના નિમિત્તે કલ્યાણહોલમાં સવારના ૧૦-૩૦ થી ૧-૦૦ દરમ્યાન સભાનું આયોજન કરવામાં આવેલ. સભાનું પ્રમુખસ્થાન બ્ર.નિ.શ્રી વિકમભાઈની દરખાસ્તને અનુમોદન આપી પ.પૂ.શ્રી ભાઈશ્રીએ સ્વીકારેલ. બ્ર.નિ.શ્રી મિનળબહેન અનુપસ્થિત છતાં તેઓ દ્વારા રચવામાં આવેલ પદ બ્ર.નિ.શ્રી વિકમભાઈએ સુમધુર સ્વરોમાં ગાઈને સમારંભની શુભ શરૂઆત કરેલ. સભામાં પ્રાસંગિક ઉદ્ભોધન બ્ર.નિ.શ્રી લલિતાબહેન-શ્રી અભયભાઈ (લંડન) તેમજ "પ્રેમની પરબ"ના ડાયરેક્ટર શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વાસે કર્યા બાદ અધ્યક્ષ સ્થાનેથી ઉદ્ભોધન કરતાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ એક સુંદર કથા વાંચી સંભળાવેલ. આ કથા સત્યભામાએ નારદજીના કહેવાથી પોતાના પત્રી ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ દરેક જન્મે પોતાને મળે એ હેતુથી નારદજીને દાનમાં આય્યા બાદ જ્યારે શ્રીકૃષ્ણને લઈ નારદજી જવા લાગ્યા ત્યારે સત્યભામાને ખરી હકીકિત સમજાણી અને શ્રીકૃષ્ણ વગર કેમ જીવન પસાર થશે એ વિચારથી વિલાપ કરવા લાગતાં આખરે સત્પુરુષની ચરણરજને કારણે તે અંગે ઉકેલ આપવામાં આવ્યો. આ વાર્તા દ્વારા પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ સત્પુરુષનું મહત્વ સમજાવેલ.

સાયલા ખાતે હાઈ-વે પર આવેલ કોમ્યુનિટી હેલ્પ સેન્ટર કે જે સરકારશ્રી દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે તેનું સંચાલન શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ, સાયલાને સોંપવા મંજૂરી પ્રાપ્ત થયેલ છે અને બહુ થોડા સમયમાં તેનો વહીવટ આશ્રમ સંભાળશે. આ માટે ત્રણ વર્ષ દરમ્યાન એક કરોડ રૂપિયાના ખર્ચનો અંદાજ છે. "આરોગ્ય ક્ષેત્રે નવું પ્રયાશ" નામે આપીલ

કરતો પત્ર દરેકને આપવામાં આવેલ પરિણામે મુમુક્ષુઓ દ્વારા તેનો સારો પ્રતિસાદ સાંપ્રેલ. લગ્ભગ ઉપ લાખ રૂપિયાના ધાનની જહેરાત થયેલ.

બપોરે ૩-૩૦ થી ૫-૩૦ દરમ્યાન પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ પત્રાંક : ૭૦૮ સમજાવ્યા બાદ પરમકૃપાળુટેવ-પૂ.શ્રી સૌભાગ્યભાઈ-શ્રી પ્રભુશ્રીજી તેમજ પ.પૂ.શ્રી બાપુજીના ચિત્રપટ પરના હાર બદલવામાં આવેલ. આ સમય દરમ્યાન ઘણી જ ઉલ્લાસપૂર્વક ભક્તિ કરવામાં આવેલ.

ફાગણ સુદ-ત્રીજ, શનિવાર, તા.૨૮-૨-૦૮ના રોજ સવારના ધ્યાન-આજ્ઞાભક્તિ બાદ નીચે આવેલ ધ્યાનખંડમાં બિરાજમાન પરમકૃપાળુટેવની પ્રતિમાજી સમક્ષ પ.પૂ.ભાઈશ્રીની નિશ્ચામાં આરતી-મંગળદીવો-સ્તુતિ-વંદનનો કાર્યક્રમ ભક્તિભાવપૂર્વક સંપત્ત થયા બાદ સવારે ૮-૧૧ કલાકે જિનાલય પરની ઘણી બદલવાનો કાર્યક્રમ-સમૂહ ચૈત્યવંદનનો કાર્યક્રમ પ.પૂ.ભાઈશ્રીની શુભ નિશ્ચામાં ભક્તિથી ઉજવવામાં આવેલ હતો. સવારના દશ વાગ્યાથી 'પ્રેમની પરબ'નો પાંચમો વાર્ષિકોત્સવ "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ" નામે ઉજવવાની શરૂઆત થયેલ. આ કાર્યક્રમ રવિવાર, તા. ૧ માર્ચ, ૨૦૦૮ના બપોર સુધી ચાલેલ. આ અંગેનો અહેવાલ (અન્યત્ર) છાપવામાં આવેલ છે.

❖ ❖ ❖

જેસલમેરની યાત્રા - પ્રવાસ

"તારે તે તીર્થ" શ્રી સદ્ગુરુ પરમાત્મા આપણા સૌ માટે હાલતાં-ચાલતાં જંગમ તીર્થ છે. જેઓની નિશ્ચામાં તીર્થયાત્રા કરવી તે કર્મનિર્જરાનું કારણ છે. દર વર્ષની જેમ ડિસેમ્બર માસની શિબિર પછી ૧લી જાન્યુ. થી ફૂલી જાન્યુ. સુધી પ.પૂ.ભાઈશ્રીની નિશ્ચામાં રાજસ્થાનની તીર્થયાત્રાનો પ્રવાસ ગોઠવવાયો. પૂ.ભાઈશ્રી સાથે શ્રી વિકમભાઈ, શ્રી લલિતાબેન,

શ્રી વિનુભાઈ, શ્રી ભૂપતભાઈ તથા પદ મુમુક્ષુઓ જાતામાં જોડાયાં.

તા. ૧લી જાન્યુ.ના રોજ આશ્રમમાંથી સવારે ૮-૩૦ વાગ્યે બે બસ દ્વારા શંખેશ્વર તીર્થધામ ગયા, ત્યાં શંખેશ્વર પાર્વતીનાથદાદાનાં દર્શન કરતાં ભાવપૂજા કરી. તે દિવસે મુંબઈ જવાવાળા ૧૨ જણા શંખેશ્વર સુધી જાતામાં જોડાયા. ૧૦ મુમુક્ષુઓ શંખેશ્વરની યાત્રા માટે ખાસ અમદાવાદથી આવેલ. સૌએ સમૂહમાં ચૈત્યવંદન કર્યું. પછી ભોજન લઈ ત્યાંથી સામે જ પ્રતિષ્ઠિત ભક્તિ પાર્વતીનાથજીના દર્શન કર્યા. વિશાળ જગ્યામાં કલાત્મક કારીગરીથી શોભતું આ દેરાસર ઘણું જ ભવ્ય લાગે છે. તેની ફરતે ભોમતીમાં ૧૦૮ પાર્વતીનાથજીની દેરીઓ છે. જ્યાં સમૂહમાં ધૂન બોલતાં બોલતાં સૌએ ઉલ્લાસપૂર્વક દર્શન કર્યાં. ત્યાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ કહ્યું કે, "અહીં દર્શન કરતાં ભારતભરનાં ૧૦૮ તીર્થોની યાત્રા જાણે એકસાથે થઈ જાય છે. મન, વચ્ચન અને કાયાની એકાગ્રતા સાથે આત્માની સ્થિરતામાં રહી પ્રભુજીનાં ભાવપૂર્વક દર્શન કરતાં નેણલાં ઠરે છે." પૂજયશ્રીએ સાધકોને શિબિરમાં જે ઘનિષ્ઠ સાધનાનો પુરુષાર્થ કરેલ છે તેની જાગૃતિ રાખી અંતર્મુખ ઉપયોગ દ્વારા જાતાનો મહત્તમ લાભ લેવાનો અનુરોધ કરેલ. શંખેશ્વરથી સૌ ભીલડીયા પાર્વતીનાથના દેરાસરે પહોંચ્યા. અતિ વિશાળ આ ભવ્ય દેરાસરમાં દર્શન કરતાં શાંતિ અને સ્થિરતાનો અનેરો અનુભવ થયો. અહીં એકસાથે પાંચ જગ્યાએ મંગળદીવો તથા આરતીનો લાભ સૌ મુમુક્ષુઓ લીધો. મૂળનાયક ભીલડીયાજી પાર્વતીનાથ, જમણી બાજુ નેમીનાથ તથા ડાબીબાજુ આદેશરદાદા બિરાજમાન છે. ત્યાં ભારતવર્ષમાં જ્યાંયે ન હોય તેવી અલગ મુદ્રામાં ગૌતમસ્વામીની ઉભડક બેસેલી પ્રતિમાજી છે. રંગમંડપમાં સૌએ સમૂહમાં ભક્તિ કરી. રાત્રે પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો સ્વાધ્યાય ગોઠવવામાં આવેલ. આ તીર્થથી પ્રભાવિત પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ કહ્યું કે,

"અહીં વધુ રોકાઈને વધુ ધ્યાન કરવા જેવી આ પાવનભૂમિ છે." પૂ.ભાઈશ્રીએ તીર્થોનું મહત્વ સમજાવી, તીર્થકેત્રોની રક્ષા અને જ્ઞાણોદ્વાર કરવાથી શું ફળ મળે ? તે દર્શાવતી બોધદાયક વાર્તા કહી. આગણ જણાવ્યું કે તીર્થથી સિદ્ધ થવાય છે. સિદ્ધ ભગવંતો તથા જ્ઞાની પુરુષોની કરુણા એવી હોય છે કે આ જૈન ધર્મમાર્ગ જીવંત રહે. તે કારણે ભારતભરમાં વિપુલ પ્રમાણમાં દેરાસરો છે.

ભીલડીયાથી સવારે ચા-નાસ્તો કરી સાંચોર ગયા. જ્યાં શાંતિનાથજી પ્રભુનાં દર્શન કરી, ભક્તિ કરી ત્યાંથી બારમેર પાર્શ્વપ્રભુજીનાં દર્શન કર્યા પછી ચન્દ્રપ્રભુજીનાં દર્શન કર્યા, જ્યાં "દેખાણ દે રે સભિ"નું સ્તવન ગાયું. ત્યાંથી સૌએ જેસલમેર તરફ પ્રયાણ કર્યું. અહીં મહાદેવ હોટલમાં ર રાત્રી તથા ર દિવસનો મુકામ હતો. રાત્રે જેસલમેર પહોંચી કિલ્લામાં લાઈટિંગ જોઈ તથા દર્શન કરી સૌ હોટલ પર આવેલ.

તા. ઉજ્જના જેસલમેરના કિલ્લામાં જે આઈ દેરાસરો બાજુબાજુમાં આવેલાં છે ત્યાં સૌએ દર્શન, સેવાપૂજાની બધી બોલીનો લાભ લીધેલ. સમૂહમાં ચૈત્યવંદન કરેલ. મૂળનાયક ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથદાદાની મોતીના લેપવાળી પ્રભાવશાળી મૂર્તિએ સૌનાં મન મોહી લીધાં. તેની બહારના ભાગમાં ભૈરવનાથની ચમત્કારિક મૂર્તિ છે. રંગમંડપની છત-થાંભલા-ગોખલા-જેમાં પથ્થરમાં આકર્ષક કોતરણી કરેલી છે. તેની નીચે ભોંયરામાં રત્નભંડાર છે જેમાં સ્ફિટિકની ચૌમુખી મૂર્તિ, નીલમની મૂર્તિ તથા આરસની પાર્શ્વપ્રભુજીની મૂર્તિ છે. બાજુમાં જ્ઞાનભંડાર છે જેમાં સોનારૂપાના તારથી લખાયેલા આગમો સુરક્ષિત રીતે રાખેલા છે. સોનાના તારથી લખાયેલ નવકારમંત્ર પણ છે. જીનદાત મહારાજ સાહેબ જેઓ કાળધર્મ પામ્યા ત્યારે તેમના દેહનો અન્નિસંસ્કાર કર્યો ત્યારે તેમનો દેહ બળી ગયેલ પરંતુ તેમનાં વચ્ચો એમને

એમ જ રહેલ તે ત્યાં દર્શનાર્થે મૂકેલ છે. બાજુના દેરાસરમાં સંભવનાથ, શીતલનાથ તથા નેમીનાથજી છે. જેસલમેરમાં કુલ્લે ૬,૬૦ અલગ-અલગ મૂર્તિઓ છે. એટલે એને મીની પાલીતાણા પણ કહે છે. અહીં કોઈ પણ દેરાસરમાં જઈ જ્યાં પણ નજર કરીએ ત્યાં મૂર્તિ તથા કલાકારીગરી જ જોવા મળે. એક જગ્યાએ યોખાના દાણા જેવી મૂર્તિ જોવા મળી. કિલ્લાના ઉપરના ભાગમાં ચઢીને સંપૂર્ણ જેસલમેરનું અવલોકન થાય છે. જેસલમેરને ગોલ્ડન નગરી પણ કહેવાય છે. જ્યાં રેતી અને પથ્થર બધું જ સોનેરી રંગનું છે. ત્યારબાદ પટવાની હવેલી જોવા ગયા. હવેલીમાં ગોલ્ડન પથ્થરમાં ખૂબ જ ઝીણી કોતરણી કરેલી છે. ઝરુખા, બારી, દરવાજા ખૂબ જ આકર્ષક છે. તેની સામે બેસીને ભક્તિ કરી. સાંજે સૌ કેમલ સફારીમાં ગયા. અહીં કેમલ રાઈડ કરી રણની રેતીમાં એવી જગ્યાએ બેઠા કે જ્યાંથી સૂર્યસ્ત સૃપદ્ધપણે દેખાય. અહીં પૂ.વિકમભાઈ તથા હીરેનભાઈએ "દ્લતા સૂરજ ધીરે ધીરે દ્લતા દે દ્લ જાયેગા" તથા "સદ્ગુરુ તુમ્હારે ઘારને" તે બે કવ્યાલી ગાઈ. સૌએ ખૂબ જ ભાવથી ઝીલાવી. પ.પૂ.ભાઈશ્રી સાથે અહીં આવવાનો એક અનન્ય લહાવો હતો. રાત્રે પ.પૂ. ભાઈશ્રીનો સ્વાધ્યાય ગોઈવેલ, જેમાં શિવાજી મહારાજની વાર્તા લેવામાં આવેલ. પછી યુવા મુમુક્ષુઓએ સુંદર ભક્તિ કરેલ.

તા. છથીના સવારે લોક્રવા પાર્શ્વનાથના દર્શન કર્યા, સેવાપૂજા કરી તથા સમૂહમાં ચૈત્યવંદન કરેલ. આ પ્રતિમાજી ઘણાં ચમત્કારિક છે. અહીં કહેવાય છે કે ધરણેન્દ્ર દર્શન દેવા આવે છે. ત્યાં બાજુમાં કલ્પવૃક્ષ છે. તેની ફરતે ભોમિતામાં ધૂન બોલતાં બોલતાં દર્શન કર્યા. ઉલ્લાસભેર ભક્તિની રમજટ બોલાવી. ત્યાંથી બ્રહ્મસર તથા અમરસાગર-દાદાવાડીના દેરાસરજીમાં દર્શન કર્યા. અહીની ખૂબ જ ઝીણી કારીગરી જોતાં મનને તૃપ્તિ થતી હતી. આપુંયે દેરાસર કોતરણીથી

ભરપૂર છે. ત્યાંથી હોટલ પર આવી, ભોજન લઈ સૌઅં નાકોડાજી તરફ પ્રયાણ કર્યું.

તા. પમીએ સવારે નાકોડાજીમાં સેવા-પૂજા તથા દર્શન કર્યા. સમૂહમાં ચૈત્યવંદન કર્યુ. નાકોડાજી પાર્શ્વનાથજીની ભવ્ય શ્યામવર્ષ પ્રતિમાજી છે. બહારના ભાગમાં નાકોડાભૈરવનાથની મૂર્તિ છે. ઉપરના ભાગમાં શાંતિનાથપ્રભુ તથા આજુબાજુ ઘણી પ્રતિમાજી બિરાજમાન છે. ખૂબ જ વિશાળ એરિયામાં સ્થપાયેલા આ દેરાસર બહાર ફરતાં જાણે એક નાનું ગામ હેઠ તેવું લાગે. પછી પ.પૂ.ભાઈશ્રીનો સ્વાધ્યાય ગોઠવવામાં આવેલ. તેમાં શ્રદ્ધાનું શું મહત્વ છે ? તે સમજાવ્યું. પછી ભોજન લઈ માંડલાગઢ જહાજ મંદિર જોવા ગયા. અહીં જહાજ આકારના દેરાસરજીમાં રમણીય પ્રતિમાજી બિરાજમાન છે. ત્યાંથી જાલોરમાં નદીશર, અષ્ટાપદજી, કીર્તિસ્તંભ, શાંતિનાથજી અને મૂળનાયક એમ પંચતીર્થ કરી ત્યાંથી રાત્રે રાણકપુર પહોંચ્યા.

તા. હણીએ સવારે નૈસર્જિક સૌંદર્ય અને પહોંચેની વચ્ચે રાણકપુરમાં આવેલા અતિભવ્ય, બેનમૂન કારીગરીથી ઓપતા દેરાસરજીમાં આદેશ્વરદાદાના દર્શને ગયા. ત્યાં સેવાપૂજા તથા આરતી મંગળદીવાનો લાભ લીધો. સમૂહ ચૈત્યવંદન કર્યુ. અહીં ૧૪૪૪ થાંભલાઓ છે. દરેક થાંભલામાં નવીન કોતરણી છે. અહીં જ્યાં પણ ઊભા રહીએ ત્યાંથી ભગવાનનાં દર્શન થાય છે. મુખ્ય દરવાજાની ઉપરની છતમાં કલ્પવૃક્ષ કોતરેલું છે. ગભારા બહાર બે વજનદાર ઘંટ છે. આમ આ દેરાસર અદ્ભુત કળાકારીગરીથી શોભે છે. કહેવાય છે કે, "કટકો બટકો ખાજે, પણ રાણકપુર જાજે." ત્યારબાદ પ.પૂ. ભાઈશ્રીનો સ્વાધ્યાય રાખેલ, જેમાં જગ્ઞાનું મહત્વ સમજાવેલ. કીર્તિભાઈ બોરડીયા, બિપિનભાઈ કામદાર તથા રાજકોટના એક મુમુક્ષુ તરફથી સંઘપૂજન રાખવામાં આવેલ. છેલ્દે ફાલનામાં ૭૦

કિલો સોનાના પાણી ચઢાવેલ સુવર્જામંદિરનાં દર્શન કર્યું.

તીર્થક્ષેત્રોમાં પૂર્વ થઈ ગયેલ ઋષિ-મુનિ-સંતોના પવિત્રતાનાં સ્પંદનો વ્યાપેલાં હોય છે જેથી ત્યાં જવાથી સાધકમાં પવિત્ર ભાવોનો સંચાર થાય છે. ધનાદિક સાંસારિક પદાર્થોનો મોહ ઘટે છે. સત્પુરુષો આવા નિવૃત્તિ ક્ષેત્રોમાં મળી જાય તો આત્મકલ્યાણની વિશેષ સંભાવના રહે છે. તીર્થોમાં બ્રમજા કરવાથી સંસાર પરિબ્રમજા ટળી શકે છે. તીર્થોની ચરણરજ મસ્તકે ચઢાવવાથી કર્મરજ ટળી શકે છે.

આમ, પ.પૂ.ભાઈશ્રીના અનુગ્રહથી સંપૂર્ણ જગ્ઞા નિર્વિદ્ધને સફળતાપૂર્વક પાર પડી. બ્ર. વિક્રમભાઈ, આ.કીર્તિભાઈ, આ.હુલારીબેન તથા હીરેનભાઈએ સૌને ભક્તિરસથી ભીજવી દીધેલ. જગ્ઞામાં કુલ ૬૦ જગ્ઞામાંથી ૨૧ પુરુષો, તથા ૩૮ મહિલાઓ હતાં. મુંબઈના ૩૨, રાજકોટ-૧૦, સાયલા-૮, કલકતા-૪, લંડન-૧, અપેરિકા-૧, વડોદરા-૧, વલસાડ-૧ તથા અમદાવાદથી-૧ મુમુક્ષુ હતા.

આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર અંતિમ ચરણ યોગીસભાગૃહ - દાદર

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સત્તસંગ મંડળ પાલ્ચા-અંધેરી-સાંતાકુઝ સક્રિયપણે સત્તસંગ તેમજ ભક્તિના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરતું રહ્યું છે.

પરમકૃપાળુ દેવ રચિત આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્રના તત્ત્વ રહસ્યને પામવા માટે સર્વમંગલ આશ્રમ-સાગોડ્યાના પરમ પૂજ્ય ભાનુવિજ્યજી મહારાજ સાહેબનાં વ્યાખ્યાનોનું આયોજન કરાયું હતું.

નાદુરસ્ત તબિયત છતાં મુમુક્ષુઓના કલ્યાણ માટે થોડા થોડા કાલાંતરે પૂજ્યશ્રી મુંબઈ પધારતા. મુંબઈના રોકાણ દરમ્યાન રોજ સવારે તેમજ રાત્રે

દોડ કલાક સુધી સ્વાધ્યાય આપતા. દરેક ગાથાના શરૂટે શર્જની સૂક્ષ્મ છિણાવટ કરી વિસ્તારપૂર્વક એક એક કરીને સમજાવતા. એક સ્વાધ્યાય દરમ્યાન ૨ થી ૩ ગાથાઓ પૂરી થતી. ૨ વર્ષના અંતે આખી આત્મસિદ્ધિ પૂર્ણ થઈ. તેમના તત્ત્વશીલ અર્થગંભીર ભાવનાત્મક સ્વાધ્યાયોની દીર્ઘકાળીન અસરથી અનેક મુમુક્ષુઓમાં ઉત્તમ ધર્મભાવના જાગૃત થઈ છે. આત્માના અસ્તિપદોની સમજા વિસ્તરી છે. તે સ્વાધ્યાયોનું અંતિમ ચરણ શ્રીમહ્ર રાજયંત્ર આશ્રમધરમપુરના સંયુક્ત ઉપકરે તા. ૧૮મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૮ના રવિવારના રોજ દાદર સ્થિત યોગી-સભાગૃહમાં વિશાળ મુમુક્ષુ પરિવાર તથા પરમ શ્રદ્ધેય આત્માનંદજી, પૂ. ભાઈશ્રી નલીનભાઈ કોઠારી, પૂ. રાકેશભાઈ, પૂ. ગાંગજભાઈ અને સર્વશ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજની નિશ્ચામાં પૂર્ણ થયું.

આ પુણ્યાત્મક મંગલ અવસરે પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ ગુરુવર્ય કાળિદાસ બાપુએ આત્મસિદ્ધિની ૧૦૨ તથા ૧૦૩ કરીઓનો ઉલ્લેખ કરી કઈ રીતે પ.પૂ. ભાપુજીને દર્શનમોહ સામે લડવાની પુરુષાર્થની દિશાનું અંગુલિદર્શન કરાવ્યું હતું તેની વાત કરી હતી.

સંતોની દિવ્ય ઉપસ્થિતિ તેમજ મુમુક્ષુઓનો ભાવઉલ્લાસ થકી ખૂબ પવિત્રતા ને શાંતિ સાથે આ કાર્યક્રમ પૂર્ણ થયો.

પર્લી આશ્રમની મુલાકાત

પરમફૂપણુ દેવના અધ્યાત્મ સ્મૃતિમાં ભારત-ભરમાં ૭૦ થી પણ વધુ મંદિરો તથા આશ્રમોની સ્થાપના થઈ છે. તેમાં પ.પૂ.પણાજી શ્રી પ્રવિષાભાઈ મહેતાના સાનિધ્યમાં મહારાધ્રમાં ખપોલી નજીક પર્લી ગામમાં એક વિશાળ આશ્રમની સ્થાપના થઈ.

ધણા સમયથી મુમુક્ષુઓ સાથે આ નૂતન આશ્રમમાં જવાની ભાઈશ્રીને ઈચ્છા હતી. પ.પૂ.

પણાજીનો પણ સેહભર્યો આગ્રહ હતો કે આવો તો ત્રણ દિવસ રોકાવાનું કરીને આવજો.

તા. ૧૪ તથા ૧૫ જાન્યુઆરી ૨૦૦૮ના ૨૫ મુમુક્ષુ સાથે શાંત વાતાવરણની વચ્ચોવચ્ચ સ્થપાયેલા આ પવિત્ર આશ્રમમાં જવાનો સુવઅસર ગ્રામ થયો. પ.પૂ.પણાજી તેમજ ત્યાંના ૩૦ થી ૩૫ મુમુક્ષુઓએ સહુને આવકાર્યા.

સવારના નાસ્તો કર્યા બાદ પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ પત્રાંક-૮૧૬ ઉપર આત્મસિદ્ધિની ગાથાઓનો પણ ઉલ્લેખ કરી અતિ મનનીય ને પ્રભાવશાળી પ્રવચન આપ્યું હતું. જમ્યા બાદ આશ્રમની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓને જોવા સહુ મુમુક્ષુઓ સાથે ગયા હતા. અર્થની અપેક્ષાએ આશ્રમ સ્વાવલંબિત બને તે અર્થે તથા જનહિતનાં કાર્યોને પુષ્ટિ મળે તેથી આશ્રમ દ્વારા લધુ ઉદ્યોગો શરૂ કરાયા છે.

આ ઉદ્યોગ થકી ત્યાંની ગરીબ પ્રજાને કામ મળે અને ખાસ કરીને સ્ત્રીઓ પોતાના પગ ઉપર ઊભી રહી શકે તેથી ખાખરા, અથાણા, નાસ્તો, કલાકૃતિની વસ્તુઓ, કપડાં, બનાના પ્લાન્ટેશન-શાળાઓ આવી અનેક સારી પ્રવૃત્તિઓ શરૂ થઈ છે. તે જોઈ મુમુક્ષુઓની સમર્પણ ભાવના તેમજ પણાજી પ્રત્યેના પ્રેમાદરનો ખ્યાલ આવ્યો.

વીતરાગનું વિજ્ઞાન આ વિષય ઉપર પણાજીએ ખૂબ વિસ્તારથી દાખલાઓ સહિત સુંદર સ્વાધ્યાય આપ્યો હતો.

રાત્રે બજે આશ્રમના મુમુક્ષુઓએ ભાવપ્રેરક ભક્તિ કરાવી હતી. ભજન-કીર્તનમાં મસ્ત મુમુક્ષુઓએ ગરબા પણ લીધા હતા. સાયદા આશ્રમના યુવા મુમુક્ષુઓએ અધ્યાત્મ બોધ આપતું ૪૦ મિનિટનું નાટક પ્રસ્તુત કરી સહુને પ્રભાવિત કર્યું હતા.

બીજે દિવસે સમૂહમાં ગ્રાર્થના કર્યા બાદ નાસ્તો કરી વિદાય લીધી હતી. બે આશ્રમ વચ્ચેનો

પરસ્પરનો અધ્યાત્મપ્રેમ તથા આત્મલક્ષી ઐક્ચ્યપણું ખૂબ વધ્યું. દિવ્ય સંતોષ અને ત્યાંના મુમુક્ષુઓ તથા પદ્ધાજીનો આત્મિક સ્નેહ સાથે સહુ પાછાં ફર્યા.

❖ ❖ ❖

**શ્રી રાજસોભાગ સત્સંગ મંડળ, સાયલા
"પ્રેમની પરબ" "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ-૦૮"
તા. ૨૮ ફેબ્રુ./૧ માર્ચ-૦૮**

આંખે જોયું, હદ્યે માણ્યું, આત્માએ પ્રમાણ્યું.

"પ્રેમની પરબ" નો વાર્ષિક ઉત્સવ એટલે આનંદનું પર્વ. નવચેતનાનો ઝગમગાટ અને મનનો થનગનાટ માણવાનું અનોયું પર્વ. શ્રી રાજસોભાગ સત્સંગ મંડળ, સાયલાના અધિષ્ઠાતા પૂ. બાપુજીની જન્મ શતાબ્દી સ્મૃતિ રૂપે શરૂ થયેલ આ અભિયાનથી પંચાવન પ્રા. શાળાઓમાં નવી ચેતના પ્રગટી છે. આખા વર્ષ દરમ્યાન પ્રવાસ, વાલી સંમેલનો, વિદ્યાર્થી-શિક્ષક શિબિરો આ બધું તો થાય જ પરંતુ વાર્ષિક ઉત્સવનો રંગ જુદો જ હોય. જાન્યુ.-ફેબ્રુ. આવે એટલે સૌ આતુર થઈ જાય અને એક નવા રંગે રંગાઈ જાય. આ બે માસમાં દરેક શાળાનાં તમામ બાળકો ચિત્રો દોરે, સુલેખન લખે, રમતગમત અને અનેક બીજી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લે. આ પર્વમાં તમામ ૧૫૦૦૦ (પંદર હજાર) બાળકો સામેલ હોય. દરેક શાળાઓમાં એક દિવસે મહોત્સવ ઉજવાય. ધામધૂમ અને ઉત્સાહથી બાળકો અને શિક્ષકો ઉજવાણી કરે.

મુજ્ય મહોત્સવ આશ્રમના પવિત્ર પ્રાંગણમાં પ્રયોજાય. પ્રોજેક્ટને પાંચ વર્ષ થયાં. પાંચમો અને છેલ્લો બાળ મહોત્સવ તા. ૨૮-૨-૦૮ અને ૧-૩-૦૮ ના બે દિવસોએ સંપત્ત થયો. આ મહોત્સવ "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ-૦૮"ના નામે ઉજવાયો. આ ઉત્સવમાં અનેરો ઉત્સાહ હતો. તમામ પંચાવન શાળાઓ ભાગ લેવા અને ઉત્કૃષ્ટ રજૂઆત માટે તલપાપડ હતી. તા.

૨૮-૨-૦૮ના રોજ સવારે ૮-૦૦ વાગ્યેથી પરંધમ સંભળાયા. દરેક શાળામાંથી યુનિરોફ સજજ રપ-રપની ટુકડીઓ ઉપરાંત સ્પર્ધકો અને શિક્ષકો જુદાં જુદાં વાહનોમાં આવવા લાગ્યા. ૮-૦૦ વાગ્યા સુવીમાં મેદાન બાળકોથી ભરાઈ ગયું. વૈદિક મિશન ટ્રસ્ટના ધર્મબંધુજી અનિવાર્ય સંજોગોને કારણે ન આવી શક્યા. પરંતુ GCERT ના પૂર્વ ડાયરેક્ટરશ્રી નલિન પંડિત અને ગુજરાત વિદ્યાપીઠના પૂર્વ આચાર્ય ડૉ. પી.જી. પટેલ ઉપસ્થિત હતા. બરાબર ૧૦-૦૦ વાગ્યે પૂ. ભાઈશ્રી નલિનભાઈ કોઠારીના પરમ સાનિધ્યમાં પૂ. બાપુજીની કૃત્રિમાંથી ચેતના જ્યોત પ્રગટી. પ્રજજવલિત મશાલો સાથેની ટુકડી સભામંડપ તરફ જ્યોત પ્રાગટ્ય માટે રવાના થઈ. મહેમાનોની સાથે અને પૂ. ભાઈશ્રીના હાથે શૈક્ષણિક પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન થયું. સભામંડપમાં સૌઓ ઊભા થઈ. ચેતના જ્યોતને વધાવી બે દિવસ અખંડ રહેનાર જ્યોતનું પ્રાગટ્ય થયું. પૂ. એલ. એમ. વોરા ગર્ભ હાઈસ્ક્વુલની બાળાઓએ પ્રાર્થના ગીત અને સ્વાગત ગીત નૃત્ય દ્વારા પ્રસ્તુત કર્યાં. બ્ર. નિ. વિક્રમભાઈએ સંસ્થાનો પરિચય આપ્યો અને સૌનું શબ્દોથી સ્વાગત કર્યું. પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વ્યાસે પ્રસંગ પરિચય આપ્યો. આશ્રમના ટ્રસ્ટીશ્રીઓ, બ્ર. નિ. શ્રીઓએ, મહેમાનો અને નિષાંયક ગણનું સુતરની આંટી અને સ્મૃતિચિહ્નન અર્પણ કરી સ્વાગત કર્યું. ડૉ. નલિન પંડિતે આ કાર્યક્રમની જીવતંત્તા વર્ણવી અને દરેક જિત્તલાને "પ્રેમની પરબ"ની જરૂરિયાત છે તેમ જણાવ્યું. ડૉ. પી.જી. પટેલે આ કાર્યક્રમને જ્ઞાન અને અધ્યાત્મનો યોગ ગણાવી આનંદ વ્યક્ત કર્યો. પૂ. ભાઈશ્રીએ આશીર્વચન પાઠવ્યાં. કેળવણીમાં કાંતિ લાવનાર આ પ્રકટ્યથી સંતોષ વ્યક્ત કર્યો અને પ્રસ્થાપિત પ્રણાલી ચાલુ રાખી "પ્રેમની પરબ"ને ચિર સ્થાયી બનાવવા અનુગ્રહ કર્યો. આ પ્રસંગે પંચાવન શાળાઓના શિક્ષકો-આચાર્યો તરફથી પૂ. ભાઈશ્રી

અને ચંદ્રકાન્તભાઈનું વિશિષ્ટ સન્માન કરવામાં આવ્યું. હવે બાળકોએ સ્ટેજ સંભાવ્યું. વક્તૃત્વ સ્પર્ધિમાં છે (નવ) શાળાના બાળકોએ વિવિધ વિષયો પર બાળ વક્તવ્યો રજૂ કર્યા.

બપોરના સ્નેહભોજન બાદ ફરી સ્પર્ધિનો દોર શરૂ થયો. બાળ નાટકી અને એકપાત્રીય અભિનયમાં ૧૮ શાળાઓએ ભાગ લીધો. સાંજે બધાના મોં પર આનંદની છાપ વર્તાતી હતી. સ્પર્ધિના તામસીભાવ વિના આગળ વધવાની તાપસી અનુભૂતિ બધાને થતી હતી.

રાતના રાસોત્સવમાં રાસ-ગરબા-લોકનૃત્ય અને ગીતની સ્પર્ધાઓ થઈ. રાસની સ્પર્ધાઓ સૌ માટે આકર્ષક અને યાદગાર બની રહી. રાત્રે ૧૨-૦૦ વાગ્યે સ્પર્ધાઓ સંપત્ત થતાં સૌ ઉત્સાહ સાથેનો સંતોષ લઈ આરામ માટે છૂટા પડ્યા. આશ્રમની વ્યવસ્થાથી બધાને મળેલ સુવિધાઓ પર્યાત હતી.

તા. ૧-૩-૦૮નો દિવસ ગૌરવદિન હતો. સમગ્ર વર્ષ અને વાર્ષિકોત્સવમાં ઉત્કૃષ્ટ સ્થાન પ્રાપ્ત કરનાર શાળાઓ-શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને સન્માનવાનો કાર્યક્રમ હતો. આ સમારંભના મહેમાન તરીકે ગુજરાત રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક શ્રી આર.સી.રાવલ સાહેબ, જાણીતા કવિ-વિવેચક ડૉ. ચંદ્રકાન્ત શેઠ અને શિક્ષણવિદ્ધ ડૉ. મોતીભાઈ પટેલ હતા. કાર્યક્રમના પ્રારંભે ચોરવીરા(થાન)ની શાળાએ રાજ્યસ્થાની નૃત્ય રજૂ કર્યું. શિક્ષક-મિત્રોની ટીમે પ્રોજેક્ટનું સંઘગાન (સંકલ્પગીત) અભિનય સાથે પ્રસ્તુત કર્યું. મહેમાનોના સ્વાગત બાદ શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈએ આવકાર અને પ્રસંગ પરિચય આપ્યા. આ વર્ષની શ્રેષ્ઠ શાળા તરીકે ઊંડાળમાં આવેલ નડાળા(સીમ) શાળાને સન્માનવામાં આવી. શ્રેષ્ઠ શિક્ષકનો પુરસ્કાર નાગડક શાળાના જીવંત શિક્ષક ખાચર પ્રવીણભાઈને એનાયત થયો. શ્રેષ્ઠ શિક્ષિકા તરીકે ડેણિયા શાળાના મેંડા ભાવનાબેનને

સન્માન મળ્યું. વડિયા પ્રા.શાળાના પરમાર કૌશલભાઈને શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી તરીકે અને વઢવાશ કન્યાશાળા-૭ની બાળા સોલંકી જ્યોતિને શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની તરીકેના એવોર્ડ અર્પણ કરાયા. ચોરવીરા(થાન), ડેણિયા(કુમાર) અને શિરવાણિયા ગામની શાળાઓ પણ ખૂબ સુંદર કાર્ય કરી રહી છે. તેમને વિશિષ્ટ શાળાના એવોર્ડ્ઝ આપવામાં આવ્યા. ત્રાણ શિક્ષકોને પણ ઉત્કૃષ્ટતા બદલ વિશેષ સન્માન આપવામાં આવ્યા.

શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વ્યાસ લિખિત પુસ્તક "શ્રી ત્રિભુવન વ્યાસનું બાળ સાહિત્ય"નું વિમોચન ડૉ. ચંદ્રકાન્તશેઠના હસ્તે થયું. શ્રી ધીરજ ગોસાઈ લિખિત પુસ્તક "ગાંધીજીના પાંચ પ્રેરકો"નું વિમોચન પૂ.ભાઈશ્રીના હસ્તે થયું. ડૉ. ચંદ્રકાન્ત શેઠ પોતાના વક્તવ્યમાં જણાયું કે એક મોટા ગજાના બાળકવિ અને હાડોહાડ શિક્ષક એવા ત્રિભોવન વ્યાસ વિશે ઘણા બધા જાણો અને એક વિસરાઈ ગયેલા કવિનું કર્મ બીજાને પ્રેરણાત્મક બને તે માટે આ ઉત્તમ કામ થયું છે. તેમણે પુસ્તક વિશે અને તેની પ્રસ્તુતતા વિશે મનનીય વાતો કરી. આ આધ્યાત્મિક સંસ્થા અને તેના દ્વારા ચાલતી "પ્રેમની પરબ" અભિયાનથી તેઓ પ્રભાવિત થયા, અને શિક્ષણમાં પ્રેમ દ્વારા પરિવર્તનના પ્રયોગને બિરદાવ્યો. ગુજરાત રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકશ્રી આર.સી.રાવલ સાહેબે આવા સુંદર કાર્યક્રમમાં આવવા બદલ ખુશી વ્યક્ત કરી અને આખા ગુજરાતને "પ્રેમની પરબ"ની જરૂર છે તેમ જણાયું. શિક્ષણવિદ્ધ ડૉ. મોતીભાઈએ આ ગૌરવ સમારોહને ઓસ્કાર એવોર્ડ કરતાંય વિશેષ મહત્વનો ગણાવ્યો. આ અભિયાનથી શાળાઓનું પરિવર્તન નહિ પણ રૂપાંતર થયું છે, જે શિક્ષણમાં અભિનવ પરંપરા તરીકે સ્થાપિત થશે. તેમણે આ શૈક્ષણિક અભિયાનને ઐતિહાસિક ઘટના ગણાવી.

દરેક શાળામાંથી પસંદ થયેલ શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી અને

શ્રેષ્ઠ શિક્ષકને સન્માનવાના હતા. પર વિદ્યાર્થીઓ સભામંડપમાં મોતીની માળા જેમ ગોઠવાયા. આ ચ્યમકતા સિતારાને તેમની જ શાળાના આચાર્યોએ મેડલ અને પ્રમાણપત્ર અર્પણ કર્યા. એ જ રીતે ગૌરવ સમારોહના મહેમાનોએ ૪૨ શિક્ષકોને મેડલ એનાયત કર્યા અને શાલ ઓઢાડી સન્માન્યા.

"બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ-૦૮" યોજાયેલ ચિત્ર-સુલેખન-નિબંધ-વક્તૃત્વ-અભિનયગીત-નાટક-એકપાત્રીય અભિનય, પ્રદર્શન, રંગોળી, રાસ-ગરબા-લોકનૃત્ય-કિયાત્મક સંશોધન-સ્વર્ણિતિ વાર્તા-કાવ્યશાળા અંક અને પ્રોજેક્ટ જેવી સ્પર્ધાઓમાં પ્રથમ આવેલ કૃતિઓને શિલ્પ અને ઈનામો દ્વારા નવાજવામાં આવ્યા. દ્વિતીય-તૃતીય સ્થાન પ્રામ સ્પર્ધકોને ઈનામો આપવામાં આવ્યા.

ગૌરવ સમારંભ ખરેખર આનંદથી રોમાંચિત થઈ જવાય તેઓ ભવ્ય હતો. વાતાવરણમાં દિવ્યતા હતી. મોં પર આનંદ અને સંતોષ હતા. બધા સમયનું ભાન ભૂલી ભાવસમુદ્રમાં સ્નેહ નૌકામાં સરતા હતા. એમાંય બ્ર.નિ.વિકભાઈએ "પ્રેમની પરબ" ના વાહક શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈને સન્માન્યા ત્યારે તો સમગ્ર સભાજનો આનંદ વિભોર થયા. આ અદ્ભુત દશ્ય કેમેરામાં કેદ ન થાય અને શબ્દોમાં વર્ણવી ન શકાય તેવું હતું. સમારોહ ખરેખર ગૌરવયુક્ત બન્યો હતો. સામેલ સભાજનો ધન્યતા અનુભવતા હતા.

સમાપન વક્તવ્ય માટે પૂ.ભાઈશ્રી ઊભા થયા ત્યારે તેમના મોં પર પરિતોષનો ભાવ હતો. પાંચ વર્ષ દરમ્યાન જે જે લોકોએ આ અભિયાનને સફળ બનાવવા સહયોગ કર્યો તે સૌને ધન્યવાદ આપ્યા અને સાત્વિક વૃત્તિથી કર્મનો આનંદ લેવા અપીલ કરી. પૂ.ભાઈશ્રીનાં અમી-વચનો બધા માટે પ્રેરક અને પ્રોત્સાહક બન્યાં હતાં.

સમગ્ર કાર્યક્રમમાં બે દિવસ વિદ્યાર્થીઓ-શિક્ષકો, મહેમાનો-આમંત્રિતો મળી ૨૫૦૦ જેટલી

વ્યક્તિઓએ ભાગ લીધો. સર્વે મુમુક્ષુગણની વિનમ્રતા-સહયોગીભાવ કાર્યક્રમને સફળ બનાવવાની તત્પરતા સભર ભાવના અને સેવાવૃત્તિથી સૌ પ્રભાવિત બન્યા. સૌની રચનાત્મક ચૈતસિક એકવાક્યતા અને ઉદારભાવના સુંદર પરિણામ લાવે છે તેનું આ પ્રસંગ ઉત્તમ ઉદાહરણ બન્યો. આધ્યાત્મિક સંસ્થાએ સત્ત્વશીલતા, સંવાદિતા અને સેવાના ભાવને ચરિતાર્થ કર્યો. કાર્યક્રમ સંપત્ત થયો. બધા સ્નેહ ભોજન લઈ છૂટા પડ્યા ત્યારે પાંચ વર્ષની પરિતૃપ્તિનો ભાવ છલકાતો હતો.

બાળકોના ચૈતન્યને પ્રેમ દ્વારા ઉજાગર કરતું પર્વ એટલે બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ. બે દિવસના ઉત્સાહ સભર કાર્યક્રમથી આ નામ ખરેખર સાર્થક બન્યું હતું.

— ચંદ્રકાન્ત વ્યાસ

◆ ◆ ◆

પૂ. એલ. એમ. વોરા ગર્ભ હાઈસ્ક્વુલ, સાયલા

વાર્ષિકોત્સવ અને એસ.એસ.સી. અને એચ.એસ.સી.ની બહેનોનો શુભેચ્છા સમારંભ તા. ૪-૩-૨૦૦૮ના રોજ સવારે ૮-૦૦ થી ૧૨-૦૦ દરમ્યાન પૂ. એલ. એમ. વોરા ગર્ભ હાઈસ્ક્વુલ, સાયલા ખાતે પૂ.ભાઈશ્રીના પરમ સાંનિધ્યમાં શાળાનો વાર્ષિકોત્સવ અને ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ની બાળાઓને શુભેચ્છા આપવાનો એક નાનકડો પણ સુંદર કાર્યક્રમ યોજાયો. કાર્યક્રમનું સમગ્ર આયોજન અને સંચાલન બાળાઓ દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું અને પૂ.ભાઈશ્રી ખાસ આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા તે બન્ને બાબતો આનંદદાયક હતી.

ધ્યાન અને મંગલ પ્રાર્થનાથી કાર્યક્રમ આરંભાયો. ધોરણ-૮-૯-૧૧ની બાળાઓએ અને ધોરણ-૧૦-૧૨ના વર્ગશિક્ષકોએ પરીક્ષા આપવા જતી ધોરણ-૧૦-૧૨ની બાળાઓને શુભેચ્છા પાઠવી અને

ધોરણ-૧૦-૧૨ની બાળાઓએ પ્રતિભાવો રૂપે પોતાનાં સ્મરણો તાજાં કર્યાં. નાની નાની બાળાઓએ ફૂલ પાંડી, અનાજ, રંગો વગેરેથી વિવિધ રંગોળીઓ સજાવી હતી. જુદા જુદા વિષયોના પ્રોજેક્ટ અને સંસ્કૃત વિષયનું સુંદર પ્રદર્શન યોજયું હતું. ધોરણ-૮-૯-૧૧ની બાળાઓએ ગીત-નાટક-એકપાત્રીય અભિનય અને વક્તવ્યોથી બધાને ખુશ કર્યાં. શાળાના આચાર્યશ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ વ્યાસે બધાને શિક્ષિત, લક્ષ્ણિત અને સાચા અર્થમાં દીક્ષિત થઈ સારા માનવ બનવાની શીખ આપી.

પૂ.ભાઈશ્રીએ શાળાના શૈક્ષણિક અને ભાવાત્મક માહોલથી ખુશ થઈ "બીજી શાળા કરતાં આ શાળાની વિદ્યાર્થીનો આગવી છાપથી જુદી તરી આવે છે." એવો મનોભાવ વ્યક્ત કર્યો અને ખૂબ સારા ગુણથી પાસ થઈ આગળ વધવા હાર્દિક શુભેચ્છા પાઠવી.

બપોરે ૧૨-૦૦ વાગ્યે અલ્પાહાર કરી કંઈક આનંદ અને કંઈક વિદાયના દુઃખ સાથે સૌ છૂટાં પડ્યાં. આ પ્રસંગે આદરણીય અનુભાઈ ઘેલાણી, શ્રી કેશુભાઈ, શ્રી કરશનભાઈ અને અન્ય મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનો પણ ઉપસ્થિત રહ્યાં.

નોંધ : આગામી જાહેર પરીક્ષામાં ધોરણ-૧૦ની ૭૮ અને ધોરણ-૧૨ની ૩૭ બાળાઓ બેસનાર છે. - ચંદ્રકાન્ત વ્યાસ (આચાર્ય)

વાસ્તવિક હોળી નથી, એ સંસારમાં ભટકનારાઓની હોળી છે. સાધકની હોળી તો કંઈક નિરાળી જ હોય છે. સાધક તો એવી હોળી રમશે કે જેમાં સંયમ તથા સમજણનાં લાકડાં ભેગા કરી એમાં પરસ્પર ઘર્ષણ પેદા કરીને બ્રહ્મજ્ઞાનની આગ પ્રગટાવી બધા વિકારોને ભસ્મ કરી નાંખશે." બ્ર.મિનળબેન, બ્ર.વિકમભાઈ, પ.મુ.હિરેન હોળી નિમિત્તે સુંદર ભક્તિપદ ગાયાં હતાં. સ્વાધ્યાય પછી બ્ર.વિનુભાઈ તરફથી ઠંડાઈ આપવામાં આવી હતી.

❖ ❖ ❖

પૂ. ગુરુમાની પમી પુષ્યતિથિ

તા. ૧૩-૩-૨૦૦૮, શુક્રવારના રોજ પૂ. ગુરુમાની પમી પુષ્યતિથિ નિમિત્તે ઘાટકોપરમાં રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૦૦ સ્વાધ્યાયનો પ્રોગ્રામ રાખવામાં આવેલ હતો. પૂ.ભાઈશ્રીએ વીર-રાજ પથદર્શિની પુસ્તકમાંથી પ.પૂ.બાપુજીએ ગુરુમા પર લખેલ પત્રો લીધા હતા. બ્ર.વિકમભાઈએ પૂ.ગુરુમાને પૂ.બાપુજીનો બેટો થયો ત્યારથી કરી અને તેઓ ઉચ્ચદશા સુધી પહોંચી ગયાં તેનો વૃત્તાંત ટૂંકમાં જણાવ્યો હતો. આ ઉપરાંત તેમણે મુંબઈમાં સ્વાધ્યાય-સત્તસંગનો દોર ચાલુ રાખી મુમુક્ષુઓ પર કેવી અસર કરેલ તે વાત વ્યક્ત કરેલ હતી. બ્ર.સુધાબેન, બ્ર.દિપકભાઈ તથા અંદાજે ૮૦ થી ૯૦ મુમુક્ષુઓએ આ સ્વાધ્યાયનો લાભ લીધો હતો.

❖ ❖ ❖

નેત્ર નિદાન કેંપ

શ્રી રાજસોભાગ આશ્રમ, સાયલા દ્વારા શ્રી શાંતાબેન નંદલાલ શાહ હસ્તે જ્યસુખભાઈ નંદલાલ શાહ-ચોટીલાવાળા, હાલ લંડનના સૌજન્યથી ચામુંડા નેત્રયજ્ઞનું આયોજન તા. ૩-૩-૨૦૦૮ ને મંગળવારના રોજ જ્ઞાનસાગર હાઈસ્કૂલ, ચોટીલામાં રાખવામાં આવેલ. શ્રી જ્યસુખભાઈ નંદલાલ શાહે

થોડા મહિના પહેલાં આ નેત્રયજ્ઞ કરવાની ભાવના વ્યક્ત કરેલ હતી અને આપણે તેને સહર્ષ વધાવી લીધેલ.

એક મહિના પહેલાં આ અંગે પ્રચારનું કાર્ય શરૂ કરી દેવામાં આવેલ હતું અને તા. ઉ માર્યના રોજ પૂ.ભાઈશ્રી નલિનભાઈ કોઠારીના શુભ હસ્તે દીપ પ્રગટાવી નેત્રયજ્ઞની શુભ શરૂઆત કરવામાં આવી. આ પ્રસંગે પૂ.પુષ્યોદય સાગર મહારાજ સાહેબ, ચામુંડા મંદિરના મહંત શ્રી કાંતિબાપુ, શ્રી જગદીશગીરીજી, ડૉ. હરિપ્રસાદ નિમાવત, શ્રી જ્યસુખભાઈ શાહ, તેમનાં ધર્મપત્ની તથા પરિવારજનો, ગ્રામજનો, જ્ઞાનસાગર હાઈસ્ક્યુલના સ્ટાફ મેબરો, આશ્રમના મુમુક્ષુઓ વિગેરે મોટી સંખ્યામાં હાજર રહેલ.

આપણી આંખની હોસ્પિટલના ડૉ. કમલભાઈ શાહ, સ્ટાફ મેબરો તથા વોલંટીયરોએ દર્દીઓને તપાસવાનું કાર્ય ૧૦-૩૦ વાગે શરૂ કરી દીધેલ. કુલ ૨૮૦ દર્દીઓને તપાસવામાં આવ્યા. તેમાંથી ૫૦ દર્દીઓને ઓપરેશનની તારીખ આપવામાં આવેલ છે. દર્દીઓનાં ઓપરેશન આપણી આંખની હોસ્પિટલમાં કરવામાં આવશે. શ્રી જ્યસુખભાઈ શાહ તરફથી કાર્યકરો માટે ભોજનની વ્યવસ્થા રાખવામાં આવેલ હતી.

ગઢ ગામે ચેક ટેમનું ખાતમુહૂર્ત

શ્રી રાજસોભાગ સત્રસંગ મંડળ તથા આગાખાન ટ્રસ્ટે સાયલા તાલુકામાં એક ચેક ટેમ બનાવવાનું નક્કી કર્યું. આગાખાન ટ્રસ્ટની ‘ગઢ’ ગામે ઘણી બધી પ્રવૃત્તિ ચાલે છે. આથી આ ગામની પ્રસંગી કરવામાં આવી. ગઢ ગામમાં અત્યાર સુધી ન્રાણ ચેક ટેમ તથા ગ્રામજનોને મદદરૂપ થાય તેવી ઘણી યોજનાઓ ચાલુ કરવામાં આવેલ છે. આથી

ગ્રામજનોના ઘણા પ્રોબ્લેમ હલ થયા છે. લોકો શિક્ષિત બન્યા છે. અને હવે ચોથા ચેક ટેમનું ખાતમુહૂર્ત તથા ભૂમિપૂજન પૂ.ભાઈશ્રીને હસ્તે તા. ૨૭-૧-૦૮ના સવારે ૧૧-૦૦ વાગે રાખવામાં આવેલ. આશ્રમમાંથી અંદાજે ૪૦ મુમુક્ષુઓ કે જેમાં ૧૩ પરદેશના મુમુક્ષુઓ હતા, તે બધા ‘ગઢ’ ગામે ગયા. ગ્રામજનોએ સુંદર સામૈયું કર્યું. ખાતમુહૂર્તની જગ્યાએ એક મંડપ બનાવવામાં આવેલ. તેમાં એક સભા રાખવામાં આવેલ. આગાખાન ટ્રસ્ટના એક આગેવાને ‘ગઢ’ ગામની પ્રવૃત્તિની વિગત આપી. તે પછી ગામના એક શિક્ષકે તેમના ગામને કેટલો ફાયદો થયો તેની માહિતી આપી. સાથે સાથે ગામની હવે શું જરૂરિયાત છે તે પણ જણાવ્યું. આગાખાન ટ્રસ્ટના મેનેજરશ્રી પંકજભાઈએ પોતાનું વકતવ્ય આપ્યું. તે પછી પૂ.ભાઈશ્રીએ આશીર્વયન આપ્યા. આ પછી ખાતમુહૂર્તની વિધિ સંપત્ત થઈ.

પ્રો. ફૂટ લાંબો અને સાડા પાંચ ફૂટ ઊંચો આ ચેક ટેમ બનશે જેનો લાખ ૨૪ ખેડૂતોને મળશે. આ ચેક ટેમ કુલ ચાર લાખ રૂપિયાના ખર્ચે તૈયાર થશે તેમાંથી અડ્ધા પૈસા રાજસોભાગ સત્રસંગ મંડળ તથા અડ્ધા પૈસા આગાખાન ટ્રસ્ટ એકઠા કરશે. તેમ બનાવવાની સંપૂર્ણ જવાબદારી આગાખાન ટ્રસ્ટે ઉપાડી લીધી છે.

બ્ર. વિનુભાઈ તથા આ. અરુણભાઈ દોશીએ બે લાખ રૂપિયાની જવાબદારી સ્વીકારેલ છે. ગ્રામજનોએ આ ચેક ટેમ માટે રૂ. ૨૮૦૦૦/- ઉધરાવેલ છે જે પૈસાનો ઉપયોગ ચેક ટેમના મેઈનટેનન્સ માટે કરશે.

ગઢ ગામની ભવિષ્યની જરૂરિયાતમાં તેઓએ જણાવેલ કે ગામને પાણી પૂરું પાડતો એક કૂવો આઠથી નવ મહિના ગામને પાણી પૂરું પાડ્યા પછી ઉનાળામાં સુકાઈ જાય છે. આથી તે કૂવાને વધુ ઊંડો કરવા તથા આડા સાર પાડવાની જરૂરત છે. જેથી

બારે મહિના સુધી પાણીની મુશ્કેલી ન રહે. આનો અંદાજિત ખર્ચ રૂ. ૨૫ થી ૩૦ હજાર છે. ગામલોકો આ ખર્ચ પેટે રૂ. દશ હજાર ઉઘરાવશે અને બાકીના પૈસાની તેમને જરૂરત છે. આપણા મુમુક્ષુ આ. કાર્તિભાઈ બોરડીયાએ આ કામ માટે રૂ. ૧૫ હજાર જાહેર કર્યા. નાનુ પણ સુંદર ફંક્શન રહ્યું. ગ્રામજનોનો વિકાસ થઈ રહ્યો છે અને તેમનામાં જગૃતિ આવતી જણાય છે.

કવીશ્વર દલપતરામ ડાયાલાલની ૧૯૦મી જન્મજયંતી મહોત્સવ

સાચા સાહિત્યકાર એ જ કહેવાય છે કે જે સામાજિક દૂષણો અને નભળાઈઓને પોતાના લેખનમાં કે કાવ્યોમાં આવરી લઈ સમાજમાં જગૃતિ લાવવાનું કાર્ય કરે. કવીશ્વર દલપતરામે તેઓના સાહિત્યમાં અહિંસા, વિધવા પુનર્વિવાહ તેમજ બાળવિવાહનો વિરોધ—જેવા સિદ્ધાંતોને વણી લઈ લોકોમાં જગૃતિ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. એટલે જ તેમના જન્મનાં ૧૯૦ વર્ષ બાદ પણ લોકો તેમને યાદ કરી જન્મજયંતી ઉજવે છે. તેઓનો જન્મ તા. ૨૧-૧-૧૮૨૦ના રોજ વઢવાણના લાખુપોળ વિસ્તારમાં થયો હતો. તેઓના સ્મરણાર્થે વર્ધમાન વિકાસ સેવા ટ્રસ્ટના નેજા હેઠળ ૧૦ થી વધુ સૈચિંદ્રિક સંસ્થાઓ દ્વારા મહોત્સવનું આયોજન કરાયું હતું. વઢવાણ મોક્ષધામ ખાતે પ્રસિદ્ધ ગાંધીકથાકાર ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ્ના પ્રમુખ તથા ગુજરાત વિદ્યાપીઠના કુલપતિ પૂ. નારાયણભાઈ દેસાઈ તથા પૂ. ભાઈશ્રીના શુભહસ્તે તેઓની પ્રતિમાનું અનાવરણ કરાયું હતું.

આ પછી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુળ વિદ્યાર્થી ભવનમાં પૂ. ભાઈશ્રીની અધ્યક્ષતામાં એક સભાનું આયોજન કરવામાં આવેલ. આ સભામાં પૂ. ભાઈશ્રીની સાથે પૂ. શ્રી નારાયણભાઈ દેસાઈ તથા પૂ. શાસ્ત્રી

નારાયણ સેવાદાસજી સ્વામી ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. બે સત્રમાં રાખવામાં આવેલ આ સભામાં ડો. દીમિ કુંડે—‘દલપતરામનું જીવન કવન’, ડો. આર. સી. મારુએ—‘પિંગળકાર દલપતરામ’, ડો. ભાનુપ્રસાદ પંડ્યાએ—‘દલપતરામની વ્યંગ્ય-વિનોદાત્મક અને બોધપ્રધાન કવિતાઓ’ તથા ડો. નીતિન વડગામાએ ‘દલપતરામની દીર્ઘ કવિતા’ જેવા વિષયો ઉપર વક્તવ્યો રજૂ કર્યા હતાં.

પૂ. ભાઈશ્રીએ તેમના વક્તવ્યમાં કવિશ્વર દલપતરામના ગુણોનું અનુમોદન કર્યું હતું. તેમજ તેમના જીવનની ટૂંકમાં ઝાંખી કરાવી હતી. પૂ. નારાયણભાઈ દેસાઈએ ગાંધીજીના અહિંસા જેવા સિદ્ધાંતોને ગાંધીજી પહેલાં પ્રચલિત કરનાર હોય તો તે દલપતરામ હતા. એમ કહી તેઓએ કરેલ કાર્યને બિરદાર્યું હતું. તેઓએ આ જન્મજયંતી ઉજવવા બદલ વધમાન વિકાસ ટ્રસ્ટના પ્રમુખ અમિતભાઈ કંસારા અને ઉપપ્રમુખ બનેસંગભાઈ ગઢવીનો આભાર માની ૨૦૦મી જયંતી ધામધૂમથી ઉજવવા અપીલ કરી હતી.

આ પ્રસંગે પૂ. ભાઈશ્રીની સાથે શ્રી વિનુભાઈ, શ્રી ભૂપતભાઈ, શ્રી કરસનભાઈ સહિત વીસેક અન્ય મુમુક્ષુઓ, સ્વામિનારાયણ ગુરુકુળના મહંત પૂ. નારાયણદાસ બાપુ તથા અન્ય વર્તમાન સાહિત્યકારો અને ગ્રામજનો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

૧૯૦મી જન્મજયંતી નિમિત્તે તા. ૧૬-૧-૦૮ ના રોજ બપોરે ૧૨-૩૦ કલાકે વક્તવ્ત્વ સ્પર્ધા રાખેલ તથા કવીશ્વર દલપતરામ લિખિત મિથ્યાભિમાન નાટક રજૂ થયું હતું.

નળસરોવરની મુલાકાત

રમણીયતા એ આત્માનું લક્ષણ છે. એટલા માટે જ જ્ઞાનીઓ અને અધ્યાત્મપ્રેમી મુમુક્ષુઓને નેસર્જિક

શાન્તિધી કોઈ મોટું સુખ નથી.

સૌદર્ય પત્યે વિશેષ લગાવ હોય છે. આ કારણથી ધ્યાન સમય પહેલાં ગુજરાતમાં આવેલ નળસરોવર જોવા જવાની તથા દેશ-વિદેશનાં પક્ષીઓને નિહાળવાની વિચારણા ચાલતી હતી. તેવામાં ખૂબ જ ટૂંકા સમયગાળામાં પૂ.ભાઈશ્રીની નિશ્રામાં નળસરોવર જવાની યાત્રા ગોઠવાઈ. જ્ઞાની પુરુષ તો જંગમ તીર્થ છે. તેની સાથે કુદરતી સૌદર્ય નિહાળવાનો લધાવો જ કંઈક ઓર હોય છે.

તા. ૩૧-૧-૨૦૦૮ની સાંજે ૬-૦૦ વાગ્યે સાયલાથી પૂ.ભાઈશ્રીના સાંનિધ્યમાં ૩૦ મુમુક્ષુ ભાઈઓ-બહેનો સાથે યાત્રાની શરૂઆત થઈ. રાત્રે ૮-૩૦ કલાકે ગોધાવી દેરાસરે પહોંચ્યા. ત્યાં અગાઉથી જ પહોંચ્યી ગયેલ બ્ર.નિ.લલિતાબેન તથા આ.ભરતભાઈ મહેતા પરિવારે પૂ.ભાઈશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત સુતરની આંટી પહેરાવી કર્યું. પરમફૂપાળુંદેવે મુમુક્ષુભાઈ વનમાળીદાસ પર આ જ ગોધાવી ગામે વચ્ચાનામૃતજીનો પત્રાંક-૮૧૭ લખેલ છે. કે જે ખૂબ જ ઉચ્ચ ભૂમિકાનો છે. ત્યાં સ્થિત ખૂબ જ પ્રાચીન ૧૪૪ વર્ષ જૂનું ભગવાન મહાવીર સ્વામીનું દેરાસરજી છે. આ દેરાસરજીમાં પ્રતિષ્ઠિત ભગવાન મહાવીરનાં પ્રતીમાળ ૨૦૦ વર્ષ જૂનાં છે. આ દેરાસરજીની મુખ્ય ખાસિયત એ હતી કે મહાવીર સ્વામી ભગવાનની પ્રતિમા સામે જ ગૌતમ સ્વામીનું પ્રતિષ્ઠિત દેરાસર હતું. ગૌતમ સ્વામીની પરિકર સાથે વીતરાગભાવ સૂચવતી મુદ્રા ક્યાંક જ જોવા મળે છે. આ બજે દેરાસરમાં પૂ.ભાઈશ્રી સાથે બધાં મુમુક્ષુઓએ દર્શન કરી ધન્યતા અનુભવી તથા ભક્તિ કરી. ત્યારબાદ વિશ્રાંતિધામમાં પૂ.ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાય કરાવેલ. આ સ્વાધ્યાયમાં એક હળવી હૃદયસ્પર્શી સિક્કદરની કથા લીધી હતી. ગોધાવી ગામે રાત્રે અમદાવાદથી આ સ્વાધ્યાયનો લાભ લેવા માટે બ્ર.નિ. રસિકભાઈ, બ્ર.લલિતાબેન, જ્યેશભાઈ તથા કુરિયા પરિવારના સભ્યો આવ્યા હતાં.

તા. ૧-૨-૨૦૦૮ ને સવારે ૫-૦૦ વાગ્યે બધા જ મુમુક્ષુઓએ પૂ.ભાઈશ્રી સાથે દેરાસરજીમાં દર્શન કરી નળસરોવર જવા રવાના થયા. જેમાં સાયલાના મુમુક્ષુઓ સાથે બ્ર.નિ.લલિતાબેન તથા જ્યેશભાઈ જે. શાહનો પરિવાર જોડાયો હતો.

નળસરોવર સુધી વાહનો ન જતા હોવાથી ૨ કિ.મી.ની સવારી ઊંટગાડીમાં કરી નળસરોવર પહોંચ્યા. ૧૨૦ ચો.કિ.મી.માં ફેલાપેલ આ વિશાળ નળસરોવર જોઈને બધાનાં હૃદય પુલકિત થઈ ગયાં અને ખાસ કરીને પૂ.ભાઈશ્રીના ચહેરા પર રહેલ નિરવ શાંતિનો બધા જ મુમુક્ષુઓએ અનુભવ કર્યો. કિનારેથી ૪ બોટમાં બધા જ મુમુક્ષુઓની સાથે નળસરોવરની સફર શરૂ થઈ. સફરની શરૂઆત બાદ થોડાં જ સમયની અંદર સૂરજદાદા જાણે પાણીમાંથી બહાર આવતા હોય અને તેમનાં સોનેરી કિરણો પાણીમાં પડતાં એક અલૌકિક દશ્ય સર્જયું તે જોઈ બધા આનંદવિભોર બની ગયા. આ સરોવરમાં ૨૫૦ જાતનાં પક્ષીઓ અને આજુબાજુમાં ૭૦ જાતનાં ફૂલો અને ૫૦ જાતની વનસ્પતિઓ જોવા મળે છે. સફર દરમિયાન પ્રસંગને અનુરૂપ ભક્તિ પદો ચાલુ જ હતાં. આ સરોવરમાં ખૂબ જ સુંદર રંગોવાળાં ઊડતાં, રમતાં રમાણીય પક્ષીઓને જોઈને સૌ કોઈને આનંદ થયો. આ જ સમયે પૂ.ભાઈશ્રીએ ખૂબ જ સુંદર બોધપ્રદ વાત કરી કે દરેક મુમુક્ષુએ તો તેમનામાં પણ રહેલ ચૈતન્યના તેમજ આત્મિક ગુણો જોવાની પ્રેક્ટીસ પાડવાની છે. હજારોની સંખ્યામાં આ પક્ષીઓ ઊડતાં હતાં, ત્યારે આકાશમાં જુદા જુદા આકારમાં શિસ્તબદ્ધ રીતે જતાં હતાં. એક લેનની કવાયત કરવી હોય તો કેટલી બધી પ્રેક્ટીસ કરવી પડે, પણ પક્ષીઓ તો ખૂબ જ શિસ્તબદ્ધ રીતે ઊડતાં હતાં તે જોઈ સૌ કોઈ મુમુક્ષુઓએ પોતાનું જીવન નિયમિત અને શિસ્તબદ્ધ બનાવવું જોઈએ.

સમયને અનુરૂપ વાત કરતાં પૂ.ભાઈશ્રીએ કહ્યું

હતું કે, ચારેય ગતિમાં ફરતા દરેક જીવોને ભૌતિક સુખ જ જોઈએ છે, છતાં પણ દરેક જીવો દુઃખ જ અનુભવે છે. પોતાની ભૂખને સંતોષવા માટે પક્ષીઓને હજારો માર્ચલ ઉદ્ઘયન કરી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ સ્થળાંતર કરવું પડે છે.

પક્ષીઓ તો અસંજી હોય છે. જગ્યારે મનુષ્યને તો પાંચ ઈન્ડિય ઉપરાંત છઢું સંજી મન પણ મળેલ છે. મનુષ્ય આવી લખ્ય પ્રામ થયા છતાં જો વિચાર ન કરે અને પક્ષીઓની જેમ જ પોતાનું સંપૂર્ણ જીવન અજ્ઞાનતામાં વેડફી નાખે તો આ દુર્લભ એવું મનુષ્યપણું પ્રામ થયા છતાં સફળ ન બનાવી શકે. પક્ષીઓ પોતાના બચ્ચાં પ્રત્યે મોહને લીધે જ ચિંતિત હોય છે. પણ જો આ રીતે મનુષ્ય પણ મોહભાવથી સંસારમાં રચ્યોપચ્યો રહ્યો તો તે ઉલટું સંસારનું બંધન કરતો જાય છે.

બે કલાકની સફર બાદ એક બેટ ઉપર બધાએ સાથે મળી ચા-નાસ્તો કર્યો. આખી યાત્રાનું સંપૂર્ણ આયોજન સુંદર રીતે આ. ભરતભાઈએ કર્યું હતું.

બોટમાં પરત કિનારે આવી સાયલા પરત ફર્યા. આ રીતે નળસરોવરની યાત્રા આનંદ અને ઉલ્લાસપૂર્વક પૂર્ણ થઈ.

જિન પ્રતિમાળ તથા ચિત્રપટોની સ્થાપના વિધિ

ખાર-મુંબઈમાં મુમુક્ષુ અભિત ઠાંકીના બ્લોકમાં તા. ૧૫-૨-૦૮ રવિવારે તેમનાં આ બ્લોકમાં તૈયાર કરાવેલ મંદિરમાં (૧) શાંતિનાથ ભગવાનની આરસની પ્રતિમા (૨) પરમહૃપાળુદેવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીનું ચિત્રપટ (૩) પૂ.ભાપુજી, પૂ.ગુરુમા, પૂ.ભાઈશ્રીનું ચિત્રપટ (૪) સિંગાપુરથી લાવેલ શ્રીડાયમેન્સન ભગવાન મહાવીરના ફોટોની સ્થાપના વિધિ તથા પૂ.ભાઈશ્રીના સ્વાધ્યાયનો પ્રોગ્રામ રાખેલ. ખૂબ જ ઉલ્લાસ તથા ભક્તિભાવપૂર્વક

ભાઈશ્રીના શુભ હસ્તે આ સ્થાપના વિધિ સંપત્ત થઈ. બ્ર.વિકભાઈ, અન્ય બ્રહ્મનિષ્ઠો, મુમુક્ષુઓ, અમિતના સગાંવહાલાં તથા મિત્રો બધાં કુલ મળી ૨૫૦ થી વધુ લોકો હાજર હતાં

સ્વાધ્યાયમાં પૂ.ભાઈશ્રીએ એક સુંદર વાર્તા લઈ જિનભગવંતની પ્રતિમાળની સ્થાપનાનું માહાત્મ્ય સમજાવેલ. સ્વાધ્યાય તથા ભોજનનો પ્રોગ્રામ અમિતભાઈના મકાનના ગ્રાઉન્ડફ્લોર પર રાખવામાં આવેલ.

"પ્રેમની પરબ"-પ્રવૃત્તિ અહેવાલ માહે જાન્યુ.-૦૮ થી માર્ચ-૦૮

પ્રોજેક્ટ નીચેની પંચાવન (૫૫) શાળાઓને પાંચ વર્ષ પૂરાં થતાં તેમના દ્વારા ઉજવાતો શાળા કક્ષાનો મહોત્સવ જેને "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ" નામ આપવામાં આવ્યું. જેની શાળા કક્ષાએ અને મુખ્ય મહોત્સવ સાયલા આશ્રમ ખાતે ભવ્ય ઉજવણી કરવાના આશય સાથે તેને આનુષ્ઠાંગિક અનેક પ્રવૃત્તિઓ જાન્યુ.-૦૮ થી માર્ચ-૦૮ દરમ્યાન સંપત્ત થઈ.

* તા. ૨-૧-૦૮ના રોજ સાયલા શાળા નં.-૫માં ધો.-૧ના વાલીઓની બેઠક સંપત્ત થઈ. જેમાં પ્રોજેક્ટ વતી શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ વ્યાસે હાજરી આપી. આ બેઠકમાં ધો.-૧ના વિદ્યાર્થીઓના શૈક્ષણિક પ્રશ્નોની ચર્ચા થઈ. પ્રોજેક્ટ તરફથી દરેક બાળકને ચોકલેટ વહેંચવામાં આવી.

* તા. ૪-૧-૦૮ના રોજ "પ્રેમની પરબ" દ્વારા શિક્ષણ વિભાગના "સર્વશિક્ષા અભિયાન કાર્યક્રમને સફળ બનાવવાના પ્રયત્નો" એ વિષય પર આકાશવાણી રાજકોટ કેન્દ્રમાં ચંદ્રકાંતભાઈએ વાર્તાલાપ આપ્યો જે તા. ૨-૨-૦૮ના ઉધોગ જગત કાર્યક્રમ ઉપર પ્રસારિત થયો.

- * તા. ૪-૧-૦૮ના રોજ અરવિંદ મણિયાર હોલ રાજકોટ ખાતે આકાશવાણી રાજકોટ કેન્દ્રના વાર્ષિક દિનની ઉજવણીમાં "શ્રીમદ્ રાજચંદ્ અને મહાત્મા ગાંધીજી" શ્રેણી ઉપર શ્રી સી.કે.વાસે પ્રતિભાવ આપ્યો.
- * તા. ૧૮-૧-૦૮ના રોજ સાયલા પ્રા.શાળા નં.-૪ના આયોજન નીચે વિદ્યાર્થીઓ અને ગ્રામજનો માટે આયુર્વેદિક ચિકિત્સા પદ્ધતિ મુજબ આરોગ્ય તપાસણી કેમ્પ યોજાયો. જેમાં સુરેન્દ્રનગરના ઘાતનામ ડોક્ટરોની ટીમે તપાસણી કરી.
- * તા. ૧૮-૧-૦૮ના રોજ અમદાવાદ મુકામે ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદમાં "વાંચે ગુજરાત" અભિયાનની મીટિંગમાં પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ કે. વાસે હાજરી આપી.
- * તા. ૨૧-૧-૦૮ના રોજ જાલાવડના પ્રખર ગુજરાતી સાહિત્ય કવિશ્રી દલપતરામની જન્મ જયંતીની સુરેન્દ્રનગર ખાતે ઉજવણી થઈ. જેમાં શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ વાસે અંગત રસ લઈ કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો. આ કાર્યક્રમમાં પૂજ્ય ભાઈશ્રીએ સભાધ્યક્ષ તરીકે હાજરી આપી ઉદ્ઘોધન કર્યું.
- * તા. ૨૪-૧-૦૮ના રોજ બાળ મજૂરી અને બાળ અધિકાર અંગેની નાટ્ય કાર્યશાળામાં રાજકોટ ખાતે પ્રેમની પરબની ટીમે ભાગ લીધો અને પ્રેમની પરબની ટીમની રાજ્યકક્ષાએ ભાગ લેવા માટે પસંદગી થઈ. જે અનુસાર તા. ૫-૨-૦૮ના રોજ પ્રેમની પરબની ટીમે અમદાવાદ મુકામે રાજ્યકક્ષાની નાટ્ય સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.
- * તા. ૩-૨-૦૮ના રોજ સર્વેશિકા અભિયાન કાર્યક્રમ અંતર્ગત વૈકલ્પિક શાળા વ્યવસ્થા માટે "પ્રેમની પરબ" તરફથી નીમવામાં આવેલ બાલ મિત્રોનો એક-દિવસીય તાલીમ વર્ગ સંપત્તિ થયો. ગ્રામ્ય કક્ષાએ જઈ શાળા બહારના બાળકોને સ્થાનિક શાળા અને ગ્રામજનોના સહકારથી કેવી
- * રીતે શિક્ષિત કરવા અને શાળામાં નિયમિત કરવા તે અંગે માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું.
- * માહે ફેબ્રુઆરી અને માર્ચ-૦૮ દરમ્યાન સર્વેશિકા અભિયાન કાર્યક્રમ અંતર્ગત ચાલતા વૈકલ્પિક શિક્ષણ કેન્દ્રોના બાલમિત્રોની કામગીરીની સમીક્ષા માટે અનુક્રમે તા. ૧૨/૨, તા. ૩/૩ અને તા. ૧૬-૩-૦૮ના દિવસોએ બેઠકો યોજાઈ. તેમજ વૈકલ્પિક કેન્દ્રોનો પ્રગતિ રિપોર્ટ સરકાર કક્ષાએ કરવામાં આવ્યો.
- * "પ્રેમની પરબ" નીચે વર્ષ-૨૦૦૪થી સમાવિષ્ટ પંચાવન શાળાના પાંચમા અને છેલ્લા મહોત્સવ "બાળ ચૈતન્ય પ્રેમ પર્વ-૦૮"ને સફળ બનાવવા માટે જાન્યુ.-૦૮ થી ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન આયોજન અંગેની અનેક બેઠકો અને આનુષંસિક કાર્યક્રમો યોજાયા.
- * તા. ૬-૭ ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી પસંદગી માટેની શિબિર સંપત્તિ થઈ. જેમાં કુલ પદ વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો. ગુજરાત કક્ષાના નિર્ણાયિકગણ હાજર રહ્યા. શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી તરીકે પરમાર કૌશલ એમ. (વડીયા પ્રા.શાળા) અને શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની તરીકે સોલંકી જ્યોતિબેન વી. (વઢવાણ-૭ કન્યાશાળા)ની પસંદગી ગઈ.
- * તા. ૮-૧૦ ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન શ્રી રાજસોભાગ આશ્રમ ખાતે શ્રેષ્ઠ શિક્ષક પસંદગી શિબિર યોજાઈ. જેમાં કુલ ૪૧ શિક્ષકો હાજર રહ્યા. શ્રેષ્ઠતા નક્કી કરવા અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ યોજાઈ. કાર્યક્રમને અંતે શ્રેષ્ઠતાના ધોરણે શિક્ષક-(ભાઈઓ)માં નાગડકા પ્રા.શાળાના શિક્ષકશ્રી બાચર પ્રવીણભાઈ એલ. તથા શ્રેષ્ઠ શિક્ષકા તરીકે કુ.મેંદ્રા ભાવનાબેન અમૃતભાઈ ડેળીયા કુમાર શાળાની પસંદગી થઈ.
- * તા. ૧૭-૨-૦૮ના રોજ શ્રેષ્ઠ શાળા પસંદગી કાર્યક્રમ અંતર્ગત નિર્ણાયક ટીમના સભ્યોએ પસંદ

- * કરેલ શાળાઓની મુલાકાત લીધી. તજ્જ્ઞ તરીકે શ્રી ડૉ. મોતીભાઈ પટેલ અને શ્રી ડૉ. ઈશ્વરભાઈ પરમારે (દ્વારકા) સેવા આપી. નડાળા(સીમ) પ્રા.શાળા શ્રેષ્ઠ શાળા તરીકે પસંદ થઈ. જ્યારે ડોળીયા(કુમાર), શિરવાળીયા અને ચોરવીર (થાન) વિશિષ્ટ શાળા તરીકે પસંદ થઈ.
- * તા. ૧૮/૧૮ ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન શાળા કક્ષા બાળ મહોત્સવ તા. ૨૦/૨૧ ફેબ્રુ.-૦૮ માટે કુલ ૧૫૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓનો નાસ્તો (બુંદી-ગાંઠીયા) પ્રોજેક્ટ નીચેની કુલ-૫૫ શાળાઓમાં પહોંચતો કરવામાં આવ્યો.
- * તા. ૧૮-૨-૦૮ના "બાળ ચૈતન્ય ગ્રેમ પર્વ-૦૮" અંતર્ગત નિબંધ લેખન સ્પર્ધા યોજાઈ. જેમાં કુલ ત૨ વિદ્યાર્થીઓ અને કુલ ત૧ શિક્ષકોએ હાજર રહી નિબંધ લેખન કર્યું. આ દિવસે પ્રોજેક્ટ નીચેની પંચાવન (૫૫) પ્રા. શાળાના આચાર્યોની બેઢક યોજાઈ. જેમને શાળા મહોત્સવ માટેની ગ્રાન્ટ, વિવિધ સ્પર્ધાઓ માટેના ઈનામોની કીટ તેમજ શાળાનું બેનર આપવામાં આવ્યાં.
- * તા. ૨૦/૨૧ ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન બે તબક્કામાં પ્રા.શાળાઓમાં શાળા મહોત્સવની ઉજવણી થઈ. શાળાઓમાં સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ ઉપરાંત વિવિધ સ્પર્ધાઓ યોજાઈ. ઈનામ વિતરણ થયું. આ દિવસે દરેક વિદ્યાર્થીને પ્રોજેક્ટ તરફથી નાસ્તો આપવામાં આવ્યો. વિશાળ સંખ્યામાં ગ્રામજનોએ હાજરી આપી. આ આયોજનમાં જે તે ગામની સંભાવના સમિતિએ સક્રિય રસ લીધો. તા. ૨૦-૨-૦૮ના રોજ પૂ.ભાઈશ્રીએ ડોળીયા કુમાર શાળામાં શાળા મહોત્સવ કાર્યક્રમનું દીપ પ્રગટાવી ઉદ્ઘાટન કર્યું. સાથે અનેક મુમુક્ષુગણે હાજરી આપી. આ બંને દિવસો દરમ્યાન પ્રોજેક્ટ સ્ટાફ દ્વારા અનેક શાળાઓના કાર્યક્રમોનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું.
- * તા. ૨૧ થી ૨૭ ફેબ્રુ.-૦૮ દરમ્યાન સુલેખન સ્પર્ધા, ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ લેખન, શાળા અંક, કિયાત્મક સંશોધન, વિદ્યાર્થી શિક્ષકનાં સ્વરચિત કાવ્યો અને વાર્તાઓનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું. જેનું સંકલન રમેશભાઈ આચાર્ય સુરેન્દ્રનગરે કર્યું.
- * તા. ૨૮-૨-૦૮ તથા ૧-૩-૦૮ ના "બાળ ચૈતન્ય ગ્રેમ પર્વ-૦૮"નો ભવ્ય રંગોત્સવ સંપન્ન થયો. જેનો અહેવાલ અલગથી આપેલ છે. ત્યાંથી જુઓ.

- ચંદ્રકાંત વ્યાસ
(પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર- "પ્રેમની પરબ")

શ્રી રાજસોભાગ સત્સંગ મંડળ પ્રેરિત

આશીર્વાદ વિકલાંગ સેન્ટર, સાયલા
જાન્યુઆરીથી માર્ચ-૦૮-કાર્ય અહેવાલ

- * સર્વ શિક્ષા અભિયાન મિશન આઈ.ઈ.ડી. યુનિટ અને અંધજન મંડળ અન્વયે આશીર્વાદ વિકલાંગ ટ્રસ્ટ, સાયલા દ્વારા સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાના ૧૦ અને અમદાવાદ જિલ્લાના દાલુકાના બી.આર.સી ભવનમાં કેમ્પ યોજવામાં આવ્યા જેમાં દાખિલતા તથા માનસિક ક્ષતિ ધરાવતા બાળકોને નિષ્ણાંત ડોક્ટરો દ્વારા અસેસમેન્ટ કરીને ૧૩૪૮ શૈક્ષણિક કીટ, ૫૮ બ્રેઇલ કીટ અને ૩૪૨ લો વિજન કીટનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.
- * જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અને આરોગ્ય વિભાગ દ્વારા વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે મેડીકલ સર્ટિફિકેટ કેમ્પનું આયોજન આશીર્વાદમાં કરવામાં આવ્યું જેમાં જુદા જુદા નિષ્ણાંતો જેવાં કે આઈ સર્જન, ઈ. એન ટી સર્જન, ઓર્થોપેડીક સર્જન અને સાયકોલોજિસ્ટ અને સિવિલ સર્જન, આર.એમ.ઓ. દ્વારા સેવા પૂરી પાડવામાં આવી. જેમાં કુલ ૨૬૦

વિકલાંગ વ્યક્તિઓ આવ્યા અને તેમાંથી ૧૫૮ વ્યક્તિઓને વિકલાંગતા મુજબ મેડીકલ સર્ટિફિકેટ આપવામાં આવ્યા.

- * પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણી પ્રસંગે સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ સાયલાના પ્રાંગણમાં કલેક્ટર શ્રી જે.ડી.ભાડ સાહેબ, નાયબ કલેક્ટર શ્રી જાદેજ સાહેબ, ડી.એસ.પી. શ્રી અશોકકુમાર યાદવ સાહેબ તથા મામલતદાર શ્રી સોલંકી સાહેબ, તાલુકા વિકાસ અધિકારી તેમજ સાયલા ગામના અગ્રણીઓની હાજરીમાં યોજાયેલ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમમાં આશીર્વાદના ૧૬ બાળકોએ ‘ઐસા દેશ હે મેરા’ ગીત રજૂ કર્યું તથા વિકલાંગ વ્યક્તિઓને વીલચેર, ટ્રાયસિકલ, ઘોડી, સિલાઈ મશીન અને બ્લાઇન્ડ સ્ટીકનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું

તાલીમાર્થી

- * કનોરીયા મેડીકલ એજયુકેશન સેન્ટર ફોર અમદાવાદથી ર શિક્ષકો તેમજ ઉહ વિદ્યાર્થીઓ આવ્યા અને વિદ્યાર્થીઓને વિકલાંગતા પરિચય તેમજ બાળકો સાથે પ્રેક્ટીકલ તાલીમ આપી.
- * લીબડી તથા ચુડા તાલુકાના બી.આર.સી. ભવનમાં પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકોને શ્રી આર.એસ.જાદવ, એમ.આઈ. પ્રોજેક્ટ કો-ઓર્ડિનેટર શ્રી હિમાનીબેન (અંધજન મંડળ, વખાપુર, અમદાવાદ) તથા સ્ટાફ મેખરોએ વિકલાંગતા અંતર્ગત તાલીમ આપી.

વિઝિટર શ્રી

- * સેન્સ ઈન્ટરનેશનલ ઈન્ડિયા શ્રી રોડની કલાર્ક (યુ.કે.), શ્રી લીસીબેન (પટણા), અને રેણુંકાનેન (યુરોપીયન કમિશનરે આશીર્વાદની વિઝિટ કરી.
- * ગેલ ઈન્ડિયાથી શ્રી વાઈ.જી.ડેસાઈ, શ્રી જી.પી.

આચાર્ય સંસ્થાની મુલાકાત લીધી અને સેન્સરી રૂમ વિકાસ માટે શ્રી આર.એસ.જાદવ સાથે ચર્ચા કરી.

- * ઓસેડ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત શ્રી જુલીબેન (સી.બી. એમ. ઓસ્ટ્રેલીયા), શ્રી નીરજભાઈ (સી.બી. એમ. કેરોન), શ્રી નાંદિનીબેન રાવલ, શ્રી નીલમબેન ગુમા (અંધજન મંડળ વખાપુર, અમદાવાદ) એ સાયલા તાલુકાના પ્રોજેક્ટની મૂલ્યાંકન વિઝિટ કરી.

ઉત્સવ

- * આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર, ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીબડી તેમજ ઉપાસના તે કેર સેન્ટર, જોરાવરનગરમાં ઉત્તરાયણ પર્વની ઉજવણી કરવામાં આવી.
- * સાયલા મામલતદાર શ્રી સોલંકી સાહેબ, કેળવણી નિરીક્ષક શ્રી ચૌહાણ સાહેબ, શ્રી વિનુકાકા, શ્રી અનુકાકા, શ્રી વજુકાકા તથા મુમુક્ષો અને વાલીની હાજરીમાં તે કેર સેન્ટરના બાળકોને કપડાનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.
- * ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીબડીમાં મોટા મંદિરના મહંત શ્રી લાલદાસબાપુના હસ્તે ટ્રાયસિકલ, વીલચેર અને અપંગ ઓળખકર્ણનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.
- * ચુડા બી.આર.સી ભવનમાં ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીબડીના બાળકોએ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ રજૂ કર્યો.
- * આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર, ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીબડી તેમજ ઉપાસના તે કેર સેન્ટર, જોરાવરનગરમાં ધૂળેટી પર્વની ઉજવણી કરવામાં આવી.

જનજાગૃતિ

- * ઓસેડ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાયલા તાલુકાના જુના જસાપર, વડીયા, ભાડુકા અને કેરાળા, ગોસળ અને ડોળીયા ગામમાં રાગી કાર્યક્રમમાં વિકલાંગતાને લગતી સી.ડી. કેસેટ બતાવી.

શ્રી રાજ-સોભાગ આશ્રમ - સાયલા

'એકાંત મૌન આરાધના'

અરજી પત્રક

(શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ પ્રકલ્પમાં જોડાયેલ મુમુક્ષુ માટે જ)

નામ :	ઉંમર :	તારીખ/વર્ષ
સરનામું :	અર્પણતા	
	અર્ધપ્રાપ્તિ	
ફોન નં.	પૂર્ણપ્રાપ્તિ	
	ઉર્ચ્ચ શ્રેણી	

સંસાર-તાપથી દુઃખાયેલા ત્રાહિત દુઃખી આત્માઓનું દુઃખ જોઈ પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ બહુ અનુકૂળ કરી 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરનું આયોજન કર્યું છે. શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયા બાદ મારો અધ્યાત્મ પુરુષાર્થ હજી વધુ પ્રબળ, વધુ જોમવંત, ધ્યેયલક્ષી બને તે માટે આ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરમાં મારા આત્માના શ્રેયાર્થ મને તક આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

આ શિબિર માટેના બધા જ નિયમો મેં વાંચ્યા છે અને તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાની હું બાંયધરી આપું છું.

૧. 'એકાંત મૌન આરાધના' ની કેટલી શિબિરો ભરી છે ?
૨. હું 'એકાંત મૌન આરાધના' ની શિબિર નંબર તારીખ થી
..... તારીખ માટે અરજી કરું છું.

શ્રુપ લીડરનું નામ :-

શ્રુપ લીડરનો અભિપ્રાય :-

શ્રુપ લીડરની સહી :-

સાધકની સહી :-

- નોંધ : (અ) શિબિર શરૂ થવાના એક મહિના પહેલાં અરજી પત્રક ભરીને આશ્રમમાં પહોંચાડવાનું રહેશે.
(બ) શ્રુપ લીડરના અભિપ્રાય વગરનું અરજી પત્રક અમાન્ય ગણવામાં આવશે.
(ક) શિબિરમાં પસંદગી પામેલ મુમુક્ષુઓને વહેલી તકે જાણ કરવામાં આવશે.

- ખાસ નોંધ :- (ખ) પરદેશના તથા લાંબા ક્ષેત્રો રહેતા મુમુક્ષુઓ "શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ" પ્રકલ્પમાં ન જોડાયેલ હોય તો પણ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિર માટે અરજી કરી શકશે.

(પાછળ)

‘એકાંત મૌન આરાધના’

શિબિરના નિયમો

૧. એકાંત મૌન આરાધના શિબિર શરૂ થવાની હોય તે તારીખથી એક મહિના પહેલાં દેશ કે પરદેશના મુમુક્ષુઓ અરજી પહોંચાડવાની રહેશે.
૨. શિબિરને આગામી દિવસે મુમુક્ષુઓએ આશ્રમમાં હાજર થઈ જવાનું રહેશે. અને શિબિર પૂર્ણ થાય પછી જ આશ્રમ છોડીને જઈ શકાશે.
૩. રૂમમાં નાસ્તો કરવો નહીં.
૪. આજો દિવસ આત્માનું અનુસંધાન રહે તે રીતે દરેક કમ ઉપરાંત સતત ચિંતન-મનન અને સુવિચારણા કરવી.
૫. મૌનપણે એકાંતમાં રહેતા સાધકને વૈરાગ્ય-ઉપશમભાવ વધે તે પ્રમાણેની ચર્ચા ખૂબ જ ઉપયોગી થશે.
૬. શિબિર સંચાલક તરફથી જે કાંઈ સૂચના આપવામાં આવે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું.
૭. સ્વાધ્યાય, ભક્તિ, ધ્યાન અને સત્તસંગના સમયે પાંચ મિનિટ પહેલાં સ્થાન ગ્રહણ કરી લેવું.
૮. મોબાઇલ ફોન, ધાપું કે પત્રવ્યવહાર શિબિર દરમ્યાન સંપૂર્ણ બંધ રાખવા.
૯. આશ્રમની બહાર જઈ શકાશે નહીં.
૧૦. ઉપરોક્ત નિયમોનો ભંગ કરનાર સાધકને શિબિર સંચાલક શિક્ષા રૂપે જે કાંઈ પ્રાયશ્ચિત્ત આપે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાનું રહેશે.

અપ્રિલ-૨૦૦૮ થી ડિસેમ્બર-૨૦૦૮ સુધી રાખવામાં આવેલ શિબિર

મહિનો	એકાંત મૌન આરાધના શિબિર	આરાધના શિબિર
અપ્રિલ-૦૮	પચ્ચીસમી શિબિર તા. ૧૬ ગુરુવાર થી તા. ૨૦ સોમવાર સુધી	તા. ૧૬ ગુરુવાર થી તા. ૨૦ સોમવાર સુધી
મે-૦૮	છાલ્લીસમી શિબિર તા. ૮ શુક્રવાર થી તા. ૧૨ મંગળવાર સુધી	તા. ૮ શુક્રવાર થી તા. ૧૨ મંગળવાર સુધી
જુન-૦૮	સત્યાવીસમી શિબિર તા. ૧૩ શનિવારથી તા. ૧૭ બુધવાર સુધી	તા. ૧૩ શનિવારથી તા. ૧૭ બુધવાર સુધી
જુલાઈ-૦૮	અઠચાવીસમી શિબિર તા. ૮ ગુરુવારથી તા. ૧૩ સોમવાર સુધી	તા. ૮ ગુરુવારથી તા. ૧૩ સોમવાર સુધી
ઓગષ્ટ-૦૮	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
સપ્ટેમ્બર-૦૮	ઓગણીસમી શિબિર તા. ૧૮ શુક્રવારથી તા. ૨૨ મંગળવાર સુધી	તા. ૧૮ શુક્રવારથી તા. ૨૨ મંગળવાર સુધી
ઓક્ટોબર-૦૮	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
નવેમ્બર-૦૮	ત્રીસમી શિબિર (ફક્ત ઉચ્ચશ્રેષ્ઠીના સાધકો માટે જ) તા. ૧૪ શનિવારથી ૧૮ બુધવાર સુધી	તા. ૧૪ ગુરુવારથી તા. ૧૪ સોમવાર સુધી
ડિસેમ્બર-૦૮	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	તા. ૨૫ થી તા. ૩૧ સુધી તથા યુવા શિબિર રાખવામાં આવી છે.

* પત્રાંક - ૭૬૦ *

(પરમ પૂજ્ય બાપુજીએ કરાવેલ સ્વાધ્યાયમાંથી)

આત્માને ગોતવો હોય, જીવને જીણવો હોય તો એના ગુણ, લક્ષણ શું છે એ જીણવાં જોઈએ એ લક્ષણોનું આમાં વર્ણન કર્યું છે.

ચૈતન્ય જેનું મુખ્ય લક્ષણ છે,

ચૈતન્ય શું કહેવાય ? તે ચૈતન્ય અસંખ્યાત પ્રદેશાત્મક છે. સ્વયં જ્યોતિસ્વરૂપ છે, અવ્યાબાધ સુખસ્વરૂપ છે, સ્વપર પ્રકાશક છે, અરૂપી, આદિ ગુણોવાળો છે. તેમજ જેને ભય લાગે અને ભાગવા માટે તે ગુણને ચૈતન્ય કહેવામાં આવે છે. માંકડને આંખો નથી પણ એના નાકની ઈન્દ્રિય એટલી બધી તીવ્ર છે કે અને ગંધ આવે કે મને કોઈ પકડવા આવે છે, માટે ભાગો. પણ અંદર ચૈતન્ય હોય તો ભાગી શકે. ચૈતન્ય નીકળી ગયું હોય તો ભાગી શકે નહીં.

દેહ પ્રમાણ છે, અસંખ્યાત પ્રદેશ પ્રમાણ છે. તે અસંખ્યાત પ્રદેશના લોકપરિમિતિ છે, ક્યાં સુધી ? અહીંથી તે લોકાન્ત સુધી એના પ્રદેશો ફેલાઈ શકે છે.

પરિણામી છે એટલે એની પરિણાતિ છે. અમૂર્ત છે; એટલે એને રૂપ નથી, આકાર નથી.

અનંતા અગુરુલઘુ પરિણાત દ્રવ્ય છે, અર્થાત્ એનામાં અગુરુલઘુ ગુણ હોય છે. સ્વાભાવિક દ્રવ્ય છે એટલે કોઈ બે દ્રવ્યો ભેગાં થઈને આત્મા ઉત્પત્ત થયો નથી. કુદરતી રીતે મૂળ દ્રવ્ય છે.

કર્તા છે, ભોક્તા છે, આત્મા કર્મનો કર્તા છે, કાંઈને કાંઈ કરે છે. એ કર્મનું ફળ ભોગવે છે એટલે ભોક્તા છે. અનાદિ સંસારી છે, એટલે આપણે બધા સંસારમાં રખીએ છીએ, તો તે ક્યારથી ? અનાદિથી. એની આદિ નથી.

ભવ્યત્વ લાભિ પરિપાકાદિથી મોક્ષસાધનમાં પ્રવર્તે છે, એટલે એનામાં ભવ્યત્વ લાભિ હોય તો મોક્ષ સાધનમાં પ્રવર્તે છે. મોક્ષ થાય છે, અર્થાત્ એનો મોક્ષ થાય છે, એની પાસે જન્મ મરણ અટકાવવાનો માર્ગ છે. મોક્ષમાં સ્વપરિણામી છે, એટલે આત્મા મોક્ષમાં શું કરતો હશે ? એ સ્વભાવ પરિણામી હોય છે.

સંસારી જીવ :- સંસાર અવસ્થામાં મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય અને યોગ ઉત્તરોત્તર બંધના સ્થાનક છે.

સિદ્ધાત્મા :- સિદ્ધાવસ્થામાં યોગનો પણ અભાવ છે.

માત્ર ચૈતન્ય સ્વરૂપ આત્મદ્રવ્ય સિદ્ધપદ છે.

સિદ્ધ અવસ્થામાં મન, વચન, કાયાના યોગ હોતા નથી. કારણ શરીર જ નથી હોતું.

વિભાવ પરિણામ ‘ભાવકર્મ’ છે. પુદ્ગલ સંબંધ ‘દ્રવ્યકર્મ’ છે.

વિભાવ પરિણામ એટલે વિભાવ પરિણાતિ. જ્યાં ત્યાં આપણો આત્મા લાગેલો છે. ઈન્દ્રિયો, ઈન્દ્રિયોના વિષયો, મોહ, માયા, કોધ, માન જુગ્યસા, રતિ, અરતિ બધામાં જીવ ભળી જાય છે એનું નામ ‘ભાવકર્મ’ છે, તે જ વિભાવ પરિણાતિ છે. વિભાવ પરિણાતિ થતાં જ નવું કર્મ અવશ્ય બંધાય. ભાવ થતાં કર્મ પુદ્ગલનો સંબંધ આત્માના પ્રદેશો સાથે થાય છે તે ‘દ્રવ્યકર્મ’ છે.

હવે પછીના સંસ્થાના કાર્યક્રમોની સૂચિ

- ૧. ચૈત્રી આયંબિલની ઓળી
- ૨. મહાવીર જયંતી
- ૩. ૫. કુ. દેવ દેહવિલય દિન
- ૪. પૂ. સોભાગભાઈ દેહવિલયદિન
- ૫. ગુરુપૂર્ણિમા
- ૬. પર્યુષણ મહાપર્વ
- ૭. આયંબિલની ઓળી
- ૮. આત્મસિદ્ધિ અવતરણાદિન તથા
પ્રભુશ્રીનો જન્મદિન
- ૯. ધનતેરસ થી દિવાળી અને નૂતનવર્ષ
- ૧૦. જ્ઞાનપંચમી
- તા. ૧ થી ૮ એપ્રિલ, ૨૦૦૮, ચૈત્ર સુદ ૭ થી ૧૫
(નોમનો ક્ષય છે.)
- તા. ૭ એપ્રિલ, ૨૦૦૮, ચૈત્ર સુદ-૧૩
- તા. ૧૪ એપ્રિલ, ૨૦૦૮, ચૈત્ર વદ - ૫
- તા. ૧૮ જૂન, ૨૦૦૮, ગુરુવાર જેઠ વદ-૧૦
- તા. ૬-૭-૮ જુલાઈ, ૨૦૦૮ સોમ-મંગળ-બુધવાર
અધાઢ સુદ-ચૌદસ-પૂનમ, વદ-એકમ
- તા. ૧૬ ઓગષ્ઠથી ૨૩ ઓગષ્ઠ, ૨૦૦૮, રવિવાર
શ્રાવણ વદ ૧૧ થી ભાદરવા સુદ-૩/૪
- તા. ૨૬ સપ્ટે. શનિવારથી ૪ ઓક્ટો. રવિવાર ૦૮
આસો સુદ-૭ થી પૂનમ (સુદ-૧૦ બે વાર આવે છે.)
- તા. ૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૮, સોમવાર
આસો વદ એકમ
- તા. ૧૬ ઓક્ટોબર થી ૧૮ ઓક્ટોબર
આસો વદ ૧૩ થી કારતક સુદ-૧
- તા. ૨૩ ઓક્ટોબર, કારતક સુદ-૫

નોંધ : ધનતેરસ તા. ૧૫ ઓક્ટો. ગુરુવાર બપોરે ૪.૪૦ થી શરૂ થાય છે. અને બીજા દિવસે તા. ૧૬ ઓક્ટો. સૂર્યોદય સુધી છે. ચૌદસ
તથા દિવાળી તા. ૧૬ અને ૧૭ ઓક્ટો. ના છોકો છે અને નવું વર્ષ કારતક સુદ-૧, તા. ૧૮ ઓક્ટો. ના છે.

BOOK-POST
PRINTED MATTER

To,

From :
SHREE RAJ-SOBHAG SATSANG MANDAL
SHREE RAJ-SOBHAG ASHRAM
On National Highway no. 8-A,
Sobhagpara, SAYLA-363430
Gujarat, INDIA
Tel : 02755-280533
Telefax : 02755-280791

Printed by : Neelashadhi Printers, Naranpura, A'bad. Ph. : 27491627

“સત્પુરુષોનું યોગબળ જગતનું કલ્યાણ કરો.”